

# קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

"בליל הסדר אני  
מחפש להיות שם  
בכנות.  
בלי להתרעם,  
בלי לטאטא, בלי  
להתבייש ובלוי  
לפחד"

14 **אביתר בנאי  
בראיון אישי**

## זמני השבת KENNEDY

ירושלים תל אביב חיפה

18:42	18:50	18:35	כניסה
19:52	19:52	19:49	יציאה

**הקומקום  
הבריאותי לשבת!**



להזמנות: 03-9537790 | KENNEDY.CO.IL

**גליון  
חגיגי**  
48 עמודים

בהשגחה  
משה יהודא ליב  
לנדא  
רב אב"ד רבני ברק  
**כתבה** 30



**והיינו  
מספרים**  
פרוייקט  
מיוחד 22



**סמרטפון  
רק עם ואצאפ!**

**אפשר!! וכדאי!!**  
מרכז הזמנות ארצי  
052-2-129-129

זול פון

אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות  
רח' פינס 9 ירושלים | zolphone.co.il

10:30

**לימודי  
מוזיקה**

במסלולים נפרדים  
לנושים ולגברים

**פרטים נוספים בעמ' 2**

עם מרפסת כזאת אפשר לארח  
את כל המשפחה והחברים לשבת!  
**מיני פנטהאוזים  
עם מרפסות ענק**

**100 מ"ר!**



072-3725765 | 1-700-500-555



קלאו להכתיב את האופקים המוזיקליים שלך!

ליוני  
תיאוריה  
גיטרה  
כתיבה  
וקלחנת  
ליוו שירים  
פסנתר



**תוכנית  
לימודי  
חוץ**

*M/SN*

**ה'תשע"ט**

קורסי פולשה במגוון נושאים המתאימים למוזיקה

**הלימודים יתקיימו בקבוצות נפרדות  
נשים: ימי רביעי בבוקר | גברים: ימי רביעי בערב**



קבוצות קטנות  
מחירים נוחים  
מורים מקצועיים



בנייה ושינון  
מרכז מוזיקלי

לפרטים נוספים: מזמור - בית הספר הגבוה למוזיקה 08-8511819 [mizmorschool@gmail.com](mailto:mizmorschool@gmail.com)

# לא נולדתי אתמול

מולדתי ב- 12.01.18  
במרכז הרפואי מעיני הישועה.  
אמנם זו הייתה פעם ראשונה שלי  
בבית חולים, אבל הרגשתי שאני בידיים  
טובות. ואמא? היא כל כך נהנתה מהשהייה  
במחלקה שאני בטוח שהיא תחזור לשם  
(שוב):  
אלי גרוזמן, ירושלים



מחיה. פרטומי ישראל. בקטע אחר

**לקראת  
לידה?**  
פסח במעיני הישועה  
לידה באווירה  
יהודית אמיתית!



**מרכז רפואי  
מעני הישועה**

מיסודו של ד"ר משה חטשילד ז"ל

מסופף לפקולטה לרפואה ע"ש מאקלר  
אוניברסיטת תל אביב

מקצועיות עם נאמה.

**מתמחים בלידה טבעית  
באווירה ביתית**

ללדת במקום מקצועי שמבין אותך,  
מכיר את עולמך ומתאים בדיוק בשבילך.  
מהרגע הראשון, תרגישי בבית כמו שאת אוהבת

**ניסיון**

מעני הישועה הוא המרכז הרפואי עם  
כמות הילודה הגדולה ביותר באזור  
המרכז. מה שמעניק לצועות האגף ניסיון  
ומימנות במתן מענה מקיף לכל תרחיש  
ולכל סוגי הלידות.

**חוויה**

חדרים מפוארים ומאובזרים  
תפריט עשיר ומגוון ברמה גבוהה  
יחס אישי ומיוחד לכל יולדת  
לידה בהתאמה אישית -  
את בוחרת איך ללדת.

**מקצועיות**

אגף נשים ויולדות מורכב ממומחים  
ידועי שם ומובילים בתחום, לצד  
צוות מילדות מיומנות ומנוסות.  
משנבחרת כזו מטפלת בך, את  
יכולה להיות הכי רגועה שיש.

# געוואלד!!

## קרוב אליך זקוק לך!

אזהבים את קרוב אליך?

מרגישים שהעלון מבטא אתכם?

רוצים להמשיך לקבל מדי שבוע תכנים

איכותיים של עבודת ה' ברוח חסידיית?

הפקת העלון וחלוקתו בתפוצה הארצית

ובתפוצה קהילתית עולה המון

**אנחנו זקוקים**

**לעזרתכם!**



# הלוואה שעושה לכם סדר עד 70,000 ₪ ועד 70 תשלומים ללא ריבית!\*

למעברי משכורת חדשה ובכפוף לשימוש בכרטיס אשראי של לאומי ב-2,000 ₪ בחודש

ועוד מגוון מסלולי הלוואה המותאמים לצרכים שלכם:

## הלוואה בהחזר קבוע

- החזר חודשי קבוע החל מ-99 ₪
- 12-84 תשלומים
- ההלוואה ניתנת בסניפים ובמרכז בנקאות 5522\*

## הלוואה בקליק

- באישור מידי עד 400,000 ₪
- בהחזר של עד 72 תשלומים
- ההלוואה ניתנת בעמדות לאומי Digital, בסניפים ובמרכז בנקאות 5522\*

## הלוואה גמישה

- הלוואה עד 100,000 ₪ בהחזר של עד 84 תשלומים
- החזר במסלול קרן קבועה
- ההחזר יכול להשתנות עד 3 פעמים במהלך ההלוואה
- ההלוואה ניתנת בסניפים ובמרכז בנקאות 5522\*

לאומי  
leumi

לאומי איתך.

חייגו 5522\* |  
leumi.co.il

הורידו את אפליקציית הבנקאות  
המתקדמת בישראל



\*הלוואה ללא ריבית מיועדת לאוכלוסיית הלקוחות הפרטיים הזכאים, מעברי משכורת חדשה באינטגרציה בסכום החל מ-5,000 ₪, בכפוף לשימוש חודשי מינימלי של 2,000 ₪ בכרטיס אשראי. הסכומים והמדרגים מפורטים באתר לאומי. "ההלוואה ללא ריבית" הינה הלוואה נושאת ריבית שנתית קבועה של 5%. הלקוח יזכה בסכום הריבית מידי חודש אם יעמוד בתנאים הנ"ל ובתנאים שיפורטו בהסכם ההלוואה שיחתם על ידו באותו חודש. המבצע בתוקף עד 30.4.2019. פרסום זה אינו מהווה הצעה ו/או התחייבות למתן הלוואה. אישור ההלוואה וסכום הזכאות בכפוף לקריטריונים הנהוגים בבנק. לאומי רשאי לשנות או לבטל את תנאי ההלוואה בכל עת וללא הודעה מוקדמת. אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל.

אם היה בא מישור ומודע לנו לנפשו אחר, ומאשר לנו כמה זמן הוא ייקח ומה יהיו התחושות שלנו במהלך הזמן שלו, לא היינו כל כך נכונים.

# שיחת חברים

עם מיכי יוספי



## מעשה ממרור

לנו - הי! הקושי הוא רק זמני. ולא רק שהוא זמני, אלא לאחריו ייפתח לך אור גדול ומפלא - התפיסה שלנו תשתנה. הבעיה היא, שגם אם זה נאמר לנו, אנחנו לא תמיד זוכרים את זה בשעת מבחן. בכל זאת עצם הדיבור על זה כבר עכשיו, שאנחנו מזכירים לעצמנו שיגיע המרור, מאפשר לנו להצליח הרבה יותר. אם נזכור שהמרור הוא חלק מתהליך החירות, כמו בליל הסדר שהוא זמן חירותנו, ובכל זאת אוכלים בו מרור, אז נזכה לאור גדול. הכל חלק בלתי נפרד מתהליך החירות.

### אין צריכים לברוח

בסיפור אחר של רבי נחמן, מעשה מכן מלך ובן שפחה שנתחלפו, הוא מסביר איך מתגברים על המרור. יש לקראת סופו תיאור איך בן המלך המוחלף מגיע למדינה שבעברה נקראה 'מדינה טיפשה ומלך חכם', בגלל חכמתו המיוחדת של המלך, שכל אנשי המדינה נחשבו טיפשים לעומתו. אחרי שהמלך נפטר, החליפו את שמה ל'מדינה חכמה ומלך טיפש'. המלך השאיר צוואה, שמי שיהיה ראוי להחזיר למדינה את שמה הראשוני, הוא יהיה המלך.

כשהגיע לשם בן המלך הציבו בפניו אתגר, שהיה מבחן לחכמה. באותה מדינה היה גן נפלא ויפה, שגדלו בו כל מיני מתכות. הבעיה הייתה שכל מי שנכנס אליו היה בורח בבהלה, נפצע ונפגע. האתגר היה להישאר בגן מבלי לברוח. אותו בן המלך שאל אם מכים את מי שנכנס, וענו לו בכלליות שיש שם בהלה כזאת, שאנשים בורחים מיד. בן המלך שהיה חכם מאוד, הבין דבר גדול: "כשנכנסים לגן ורודפים אותו - אין צריכים לברוח כלל". המשפט הזה מאוד מיוחד בעיניי, ופעם חשבתי אפילו לעשות ממנו סטיק. מה הוא בעצם אומר? שאם כשעולה לך פחד אתה בורח ממנו, הוא רודף אחריך. אבל אם אתה נשאר ולא בורח, אז הפחד הוא זה שבורח - כלומר, הפחד סיים את פעולתו. כל זניינו של הפחד הוא להמשיך להגדיל את הדמיון עוד ועוד. התיקון לפחד הוא, שאין צריכים לברוח כלל.

איך הסיפור הזה קשור למרור? פשוט, עיקר הקושי להתמודד עם המרור הוא בגלל הפחד. אז צריך להישאר במקום ולנצח את הפחד. ההישארות במקום היא למעשה נתינת האמון בהדרכה של הצדיקים. בניגוד לגוי שלא ידע, לנו לא שכחו לומר שיש מרור. ובכל זאת יש עבודה לעשות. לפעמים התודעה שלנו משכיחה את ידיעת האמת. השעה של המרור היא השעה של קטנות המוחין. כשאדם בקטנות מוחין הוא חושב שאין בשביל מה להילחם, והוא בורח מפני הקשיים. כל אחד יודע על עצמו כמה מסגרות או כמה הזדמנויות בחייו הוא היה צריך לעבור פעם שנייה, שלישית ורביעית, רק בגלל שהוא לא הסכים לגמור את מנת המרור. את התיקון לומדים בסדר של ליל הסדר. בתחילה יש מרור, אבל אחר כך יש כל טוב ושמחה גדולה! יש עוד כוסות יין, ושולחן עורך עם כל המטעמים שבו, ואז גם המרור עצמו מתמתק.

צריך לדייק במילים של הסיפור: "שעושים קידוש ונטלים ידיים". מדובר כאן בעצם על הסדר שעובר על כל אחד שרוצה להתקדש. כל אחד שרוצה להתחיל מהלך חדש בחייו, קודם כל חייב לעשות קידוש. 'קידוש' הכוונה כאן כמו קידושי אישה. קידושין כאלה, הם מהלך של קבלת אחריות. אדם מקבל על עצמו מחויבות להתעלות. אחר כך: 'רוחצים ידיים' - כלומר שלב הטהרה. בן אדם מתחיל לנקות את עצמו מכל זוהמה שנמצאת אצלו, והוא הולך ומתעלה. כך אצל כלנו: "עושים קידוש ואחר כך נטלים ידיים". כעת מגיע השלב של הקושי: "רק שכח לומר לו שאוכלים מרור". וכנראה שהחלק העיקרי בקושי, הוא ה'שכחה' - שלא אומרים לנו כלום על החלק של המרור. זאת אומרת, שהרי אם היה בא משהו ומודיע לנו שצפוי מרור, ומגלה לנו כמה זמן הוא ייקח ומה יהיו התחושות שלנו במהלך הזמן שלו, הכל היה נראה אחרת. אם משהו שכבר עבר את הדרך, משהו שפגש בעבר את המרור, היה חולק אתנו את ניסיונו, לא היינו כל כך נבוכים מהמצב של המרור. הרי מה קרה בהמשך הסיפור? אותו גוי, שהוא בעצם כל אחד מאתנו, רוצה ליהנות מהסעודה הטובה, כל כך רצה לשמוח במהלך החדש שלו, והוא כבר כל כך רעב... הוא כל כך משקיע ומשתדל בשביל להגיע לסעודה, עשה 'קדש ורחץ' אבל כעת הוא נתקל באכילת המרור ומתרוסק. כך זה בדרך כלל, כשמגיע הקושי, בן אדם רוצה לנהוג הכל. הגוי המדובר כאן, הוא משל לנפש הבהמית שלנו. הנפש הזאת רוצה לברוח, וכמו בסיפור, למרות שאמרו לגוי שצפויה לו ארוחה טובה, כשהוא אוכל את המרור, הוא יוצא מהכלים, מחרף ומגדף. כשיש לנו טעם של מרור, הנפש הבהמית בטוחה שזה כל הסעודה. היא גורמת לנו לשכוח את האמירה שיש סעודה טובה בלילה הזה: "וחשב שזהו הסעודה, שרק זה יאכלו".

### מדריך לחירות

חשבתי להוסיף תבלין לסיפור, אם נחשוב על כך שמהמרור בדרך כלל אוכלים מעט. במיוחד אצל אשכנזים, שהמרור הוא חזרת מגורדת, ממש כל אחד לוקח רק מעט. הגוי הזה יושב וחושב לעצמו: "בטח זה המאכל הכי יוקרתי שלהם, ולכן הם מתקמצנים עליו. כשהקערה תעבור אלי, אני אקח מנה ראוייה". אומר ועושה... הוא לוקח בתהלה חופן חופן מלא, שם את כל המרור ביחד בפה, ונשרף כולו - שורף לו בבעיים, בלשון ובחניכיים. מיד הוא זועק ומקלל אותם: "ובורח תכף במרירות ורעב, וחשב לעצמו - יהודים ארורים".

התיאור הזה גם הוא על כל אחד מאתנו ממש. אנחנו בורחים, ובעיקר בורחים מהלא-ידוע. מצד האמת, בדרך כלל יש לנו יכולת להתמודד עם הקושי. הבעיה היא שהדמיון על כמה הקושי הוא נורא, משתק וגורם לנו לחשוב שלא נוכל לעבור אותו. אם רק יבוא משהו, יפוצץ את הבלון ויאמר

שלום חברים! אתם יודעים שבלייל הסדר אנחנו לומדים איך להתגבר על קשיים. יש פעמים בחיים שאנחנו מתחילים תהליכים חדשים ואנחנו חדורי שמחה והתלהבות. הבעיה היא, שכעבור זמן מגיעה נקודת שבר. פתאום מגיע איזה 'פיק' של קושי, גבעת קושי כזאת, וללא הדרכה מתאימה אנחנו עלולים למצוא את עצמנו נסוגים לאחור. איך כל זה קשור לליל הסדר? רבי נחמן מברסלב הסביר כדרכו את כל העניין דרך סיפור - 'מעשה ממרור' שמו:

מעשה ממרור. שפעם אחת הלכו יהודי וגרמני יחד לנדר. ולמד היהודי את הגרמני שיעשה את עצמו כמו יהודי, כיון שהלשון הוא אחד. והיהודים הרי רחמנים, ובודאי ירחמו עליו. כיון שבא סמוך לפסח, למדו איך שיתנהג בבית היהודי שזימנו לשלחן הסדר. בתחלה עושין קדוש, ואחר כך רוחצים ידיים. אולם שכח לומר לו, שאוכלים מרור.

וכן היה, שזימנו יהודי אחד אליו לסדר, אולם הוא היה רעב מפל היום, וצפה שכבר יגיעו לאכול את הדברים הטובים שאמר לו היהודי. אולם הוא ראה, כי נתנו לו תתיכת פרפס במי מלח וישאר הדברים הנהגים בסדר, ואומרים את ההגדה והוא, בעיניו צופיות מצפה כבר לאכילה. והנה באשר הבחין פי בוצעים את המצה - שמה, כי הנה עוד מעט קט יוכל להשקיש את רעבונו. ופתאום נותנים לו מרור. וכאשר הכניסו לפה, נעשה לו מר בפיו וחשב שזהו הסעודה, שרק זה יאכלו. וברח תיכף במרירות ורעב, וחשב לעצמו - יהודים ארורים! אחר כל החגיגה נותנים לי לאכול מרור? ובה לבית המדרש ונדרם שם.

אחר כך בא היהודי בפנים שמחות, שבע מאכילה ושתיה. ושאלו איך היה לך הסדר? וספר לו בכעס ממה שעבר עליו. אמר לו היהודי: אוי גרמני שוטה! אם היית מחכה רק עוד מעט היית אוכל כל טוב כמוני. וספר זאת רבנו לומר, שוכוץ הגוף בא במרירות. אולם האדם חושב שתמיד יהיה רק במרירות. על גן בורח תיכף. אולם אם מחכה מעט, וסובל מעט המרירות מזכוף גופו, אז מרגיש אחר כך כל מיני חיות ותענוג.

### הלילה הזה כולו מרור

קודם כל, צריך לשים לב ששם הסיפור הוא מעשה ממרור. הסיפור לא מלמד אותנו על הליכות ליל הסדר, אלא איך להתנהג עם המרירות כשהיא פוגשת אותנו בכל השנה. גיבור הסיפור, אותו גרמני שלמד את הנהגות היהודים כדי לקבל ארוחה טובה, אכן מקבל הזמנה לליל הסדר. אלא שכנראה בעלי-הבתים באותה העת, היו מזמינים כל אחד רק אורח אחד, כנראה כפי מידת היכולת שלהם. כך שהגרמני מוזמן לבדו, ולכן חברו היהודי צריך ללמד אותו הכל מראש. היהודי ממלא את תפקידו, ונותן לו הכנה והדרכה מפורטת מה הולך להיות בליל הסדר, אבל רק שכח לומר לו שאוכלים מרור. איי איי איי... הנקודה הזאת היא הרכיב הכי משמעותי בכל העלילה.

# יש תואר של מכללה

## ויש תואר של

# המכללה

מכללה ירושלים, המכללה המובילה בציבור הדתי-תורני, מבטיחה לך:  
♦ מצוינות אקדמית באווירה תורנית ♦ לימודים בליווי אישי  
♦ מוניטין שיוביל אותך רחוק ♦ מרצים מעולים בעלי שם

**חדש! אפשרות ל-2 ימי לימוד + יום מדרשה**

אפשרות לשילוב לימודי מדרשה 🏠 מגורי סטודנטיות (חינם לתוכנית רג"ב) 🚌 הסעות 💡 מלגות 📖  
מעון יום לתינוקות 🍼 שנה ראשונה חינם בחוגים מתמטיקה, אנגלית, מדעי הטבע ותוכנית רג"ב\* **ועוד**

**בואי ליום פתוח**

**יום ראשון, ז' באייר (12.5.19) | בשעה 9:00**  
במכללה, רח' ברוך דובדבני 36 ירושלים (קו 21 בתחבורה ציבורית)

**50% הנחה בדמי רישום למשלמות ביום הפתוח**



מכללה ירושלים

אינט תורנית-אקדמית-חינוכית

מסלולי הלימוד: מתמטיקה (שילוב מדעי המחשב) | אנגלית | מדעי הטבע | תנ"ך ומחשבת ישראל | גיל הרך  
חינוך מיוחד | מוסיקה | משאבי למידה | אשכול ייעוץ | תוכנית רג"ב מצוינות להוראה

תואר ראשון (B.Ed) | תואר שני (M.Ed) | לימודי המשך | תוכנית ר"מים | ביה"ס להשתלמויות

**לפרטים ולהרשמה: 02-6750724/918 | rishum-jer@michlalah.edu | f**

\*בכפוף לתנאים



מחשבות מתוך החיים  
שרה קפנן

## אחרי ארבעים שנה גיליתי

לא תמיד הרגשתי בת חורין. כשאני מסתכלת לאחור, על שנותיי כאם צעירה לכמה ילדים קטנים בלי עין הרע, חלק גדול מהזמן התחושה שלי היתה די רחוקה מחופש וחירות. אמנם האמנתי באמת ובתמים שזה רצון השם ממני, והשתדלתי למלא את תפקידי מתוך קבלת עול, אבל "עול" - זה ההפך מחירות, לא כך?

זאת היתה הגרסה האישית שלי לשאלה הכללית על כל הקונספט של היציאה מעבודת לחירות. אפשר להבין את הטענה שאין באמת אדם חופשי, שכל אדם משועבד למשהו, ואם כך טוב להיות עבדו של הבורא, שרצונו קבוע ונצחי, מלהיות עבד פרעה, השליט הזמני שמשנתנה לפי העונה. אבל חירות? חירות, לכאורה, לא הולכת יד ביד עם אורח חיים יהודי שדורש מחויבות לתורה ולקיצור שולחן ערוך.

מאז חלפו שנים, בינתיים נולדו לי ברוך ה' נכדים (ולאחרונה גם נינים למזל טוב), והיום אני רואה את הדברים אחרת. היום אני מודה לה' על הזכות שהיתה לי - להיות בת חורין, באמת ובתמים.

חירות, רבים יסכימו, היא החופש לממש את עצמנו ולהגשים את שאיפותינו וחלומותינו. הבעיה היא שלא תמיד קל לדעת לאן אנחנו באמת שואפים להגיע. תארגן לעצמך אדם שגדל במשפחה של רופאים: אבא רופא, אמא רופאה, סבא וסבתא דודים ודודות - כולם רופאים. ואז הוא גדל והופך - למרבה הפלא - לרופא. והנה, אחיו הצעיר בוחר במסלול שונה לגמרי. הוא מרגיש את הלחץ המשפחתי עליו להיות רופא, והוא הולך ללמוד כל מקצוע אחר מלבד רפואה. השנים חולפות, מיועדנו הרופא מתחיל להרגיש חוסר נחת, והוא מגלה על ספת הפסיכולוג שהוא לא באמת רצה להיות רופא, הוא עשה את זה רק כדי לרצות את משפחתו. איום ונורא! באותו הזמן גם האח הצעיר מגלה פתאום על עצמו, שהבחירה שלו להתרחק ממקצוע הרפואה היתה בסך הכל מרד נעורים. רק בגלל הדחף שלו לעשות ההפך מהמצופה ממנו הוא הפסיד את ההזדמנות לסייע לאנשים ולהציל חיים.

וזה לא בהכרח נגמר כאן. בעתיד המסקנות של שניהם עלולות להתהפך... איך בעצם אפשר לקבוע מה אנחנו עושים מתוך שאיפה אמיתית ומה מתוך תגובה ללחצי הסביבה או מסיבות פסיכולוגיות? ומי אמר שיש בכלל דבר כזה "שאיפה אמיתית"?

ובכלל, לפעמים אנחנו גם רוצים ברזמנית כמה דברים מנוגדים. פלונית רוצה להגיע להישגים, אבל היא גם רוצה לנוח. אלמונית רוצה לאכול שוקולד, אבל היא גם רוצה לרדת במשקל. וההיא כיוונה את השעון המעורר לשעה מוקדמת כדי ללמוד למבחן, אבל כשהשעון צלצל היא מיהרה לכבות אותו, והמבחן חיכה למועד ב'.

בספרי חסידות מסבירים שצריך לעשות את ההבחנה בין רצון פנימי לרצון חיצוני. כשאדם מתקשה לקום בבוקר לעשות דבר חשוב שהוא תכנן לעשות, זה לא קונפליקט בין שני רצונות בעלי מעמד שווה. במקרה זה המטלה הנדרשת היא הרצון הפנימי, ואילו התשוקה לחטוף עוד כמה דקות של שינה היא הרצון החיצוני.

ומהי חירות? חירות היא היכולת שלי להגשים את הרצון הפנימי.

לא תמיד קל לדעת מהי הפנימיות ומהי החיצוניות. אבל היום, בהתבוננות לאחור, אין לי שום ספק שההיצמדות שלי, למרות הקושי, למה שידעתי והאמנתי שהוא רצון ה' - היתה למעשה מילוי הרצון הכי פנימי ואמיתי, במחיר של התגברות על רצונות חיצוניים בסגנון 'לכבות את השעון המעורר'.

אני מאמינה שכשאנחנו מקבלים על עצמנו לעשות את מה שה' מצפה מאיתנו, אנחנו נותנים ביטוי לרצון הפנימי ביותר שלנו, שהוא רצונה של הנשמה למלא את שליחותה בעולם. מה שצריך הוא - ליזכר! שגם כשקשה לנו, אנחנו לא עושים משהו שאנחנו לא רוצים - אנחנו עושים את מה שאנחנו באמת רוצים. הזיכרון הזה, יחד עם הטעם המתוק של הניצחון על הרצונות החיצוניים החולפים, יגרמו לנו להרגיש בלב שלם את השמחה והאושר שבחירות.

אאחל לכולנו, שנצליח להיות מודעים תמיד לשאיפה האמיתית והפנימית של הנשמה שלנו, ולצאת גם השנה, בזמן חירותנו, מעבודת לחירות ומשעבוד לגאולה.



צבי יחזקאלי

## רגע לפני הביס הראשון

יש מוצא. יש סוף טוב. יש עולם מחוץ למצרים. יש השם יתברך. עולמות שלמים מחכים לנו, אם רק נסכים להיות חופשיים

אם אפשר לסמן את הרגע של החג הזה, את נקודת המפנה של העלילה של כל הניקיונות, הסיפורים וההכנות, זה הרגע הזה שאתה עומד לתת את הביס הראשון במצה בליל הסדר. אז כדאי רגע לעצור ולחשוב, מה קרה עד עכשיו ובעיקר מה עושים עכשיו.

הנה אני מחזיק את הכוזה מצה שהכנתי בזיעתי בעבודת יד, אחרי ריצות אינסופיות במחזוריים של ח"י רגעים בלי חיים. הנה לחם האמונה מונח לפניך, ואיפה אתה?

שרפנו את החמץ בבוקר, הפקרנו את כל הפירוורים וגם הלב נקי ורוצה את אותה חירות. אבל גיליתי שלמרות שבדקתי את החמץ, הוא עדיין לא נשרף סופית. כל יראה אבל כנראה כן יימצא. זה יכול לקרות גם בתוך החג, כן כן, חימוץ המוח, המחשבות והדמיונות. אל התודעה עלולים להתגנב מחשבה ורגש של גלות.

חימוץ המוח הוא שם של קבוצה של הרבה מחשבות, סרטים ודמיונות שלא ראויים להיות שם, ושורשם הוא קבוצת העצב, היגון והאנחה וגם הפעלות הנולדת מהם. זו הגלות שלנו. על כך אומר רבנו: "יהנה גאולת מצרים, על ידי שמחה. כי שמחה היא עולם החירות". כל כך פשוט וכל כך עמוק. חופש זה שמחה. "כי בשמחה תצאו" רק כך תוכלו לצאת.

אנחנו לא שמחים בגלל שאנחנו משתחררים. הפוך: שמחים ולכן משתחררים. החירות היא תוצאה של שמחה. ההבנה שלא משנה כמה הילדים צועקים עכשיו, זה הלילה שלהם, הם יוציאו אותי מכאן ולא אני אותם. החירות היא ההבנה שלא משנה כמה עייפים נגיע לרגע הזה וכמה תירוצים מוצדקים כל אחד מאיתנו סוחב איתו - במוח מתנהל מדגם הבחירות האמיתי של השמחה. בשונה מהסקרים שלפני הבחירות, הדומים לבליל הרגשות הרגילים שלנו, במוח יש רק תוצאות אמת. אז רגע לפני הביס הראשון - שמחה ענקית! בכוזית הזה נמצא המפתח שלנו לחירות, לחופש.

על החמץ שבמוח שמעתי לראשונה מפי הרב קלמן גולדשמיט זצ"ל, שזוהי תמיד במצווה הגדולה להיות בשמחה, ואגב כך היה קולט את כל מי שלא שמח או שלא שמח באמת. שאלתי אותו: איך אתה יכול להיות שמח, כשאתה חולה במחלה וימך ספורים? אז למדתי את הנוסחה שאותה אנסה לזכור לפני הביס הראשון: דווקא כשיש לך את כל הסיבות להיות עצוב, בבאסה, בדאון, דווקא אז תהיה שמח. הרב קלמן יישם את מה שרבנו מציע לנו בלילה הזה, כדי לצאת לחופשי. "ונס יגון ואנחה" - את היגון והאנחה עצמם חוטפים ומהפכים לשמחה. עד שזה לא קורה, זו לא גאולה. שמחה שלמה זה למרות כל התירוצים, לבחור בחופש להיות שמחים.

יציאת מצרים היא תהליך אינסופי, גלות-גאולה-גלות-גאולה. זה התדר של חיינו, שוב ושוב אנחנו בוחרים להסכים לתת יד לקדוש ברוך הוא ולרוץ אחריו. זה גם היתרון שלנו על פני כל העמים: יצאנו, לא נחזור. אנחנו הצאצאים של אלה שיצאו, שאר העולם שייך לאלו שהתעקשו שאין לאן לצאת ושמצרים היא הגאולה. אז אם כל השנה וכל רגע זה גלות וגאולה, למה צריך ליל סדר? כי בליל סדר אנחנו מתחילים לתרגל את הרעיון של חירות וגאולה. מחזירים את את זה למערכת, להגדרות הפנימיות שלנו. יש מוצא, יש סוף טוב, יש עולם מחוץ למצרים, יש השם יתברך. עולמות שלמים מחכים לנו אם רק נסכים להיות חופשיים.



# גם בתואר שני י.ש. M.Ed. של מכללה וי.ש. M.Ed. של **המכללה**

**מכללה ירושלים, המכללה המובילה בציבור הדתי-תורני,  
מזמינה אותך לעלות שלב ולהוביל את מערכת החינוך  
עם תואר M.Ed. יוקרתי  
יישומי. תורני. חוויתי.**

#### **מחשבת ישראל ותושב"ע**

באווירה תורנית ואקדמית גבוהה,  
סוגיות עכשוויות וטיפוליות

מלגה ע"ס 5000 ש"ח

#### **הוראת המדעים**

בדגש על פיתוח החשיבה, עם מיקוד  
בהוראת מדעי הטבע או מתמטיקה

מלגה ע"ס 5000 ש"ח

#### **ניהול וארגון מערכות חינוך**

בדגש על ניהול מעשי,  
עיצוב זהות ניהולית

בשילוב של סימולציות בניהול

מערך מלגות מורחב 🎓 מסלולים נפרדים לנשים ולגברים

ליזוי צמוד 🎓 הכוון מקצועי



מכללה ירושלים

איכות תורנית-אקדמית-חינוכית

תואר ראשון (B.Ed.) | תואר שני (M.Ed.) | לימודי המשך | תוכנית ר"מים | ביה"ס להשתלמויות

לפרטים ולהרשמה: 02-6750938 | [nathalieb@Michlalah.edu](mailto:nathalieb@Michlalah.edu)



הדסה טאסי | MORANSASI@GMAIL.COM

## ה' חֶשְׁבָה לְטֹבָה

חשבה שזוהי יהיה נעים, כמו קסד' - את מאמינה? "הוא צחק בקולו העבה, "אמרתי לה: גברת, מה שאת מחפשת זה ספא. פה, זה קליניקה. אני אולי לא גורם לתהליך להרגיש נעים, אבל מי שמגיע אלי כשהוא בקושי מצליח לזוז, יודע שבזכות הכאב, הוא יצא מפה עומד על שתי הרגליים."

### מקצֵר רוח ומעבֵדָה קֶשָה

לא סתם הקב"ה נצרך לארבע לשונות כדי לספר לעם ישראל שהם עתידים לצאת ממצרים. זה לא שהעם הם קטני אמונה, אלא שהקב"ה יודע שגאולה לא מגיעה ברגע אלא בסופו של כאב מתמשך, ולכן צריך הרבה חיזוקים כדי להאמין שהיא סוף כל סוף מגיעה. יש אמירה רומנטית שסוברת שאהבה זה כואב אבל אזכבה כואבת לא פחות. מישוהו מגיע אליך עם בשורת גאולה - השדכן, הרופא, או להבדיל - משה רבנו, אבל במקום להיגאל, נוחתת עליך מכה ואז עוד כמה, פרעה מכביד את לבו וגם העבודה קשה יותר, והגאולה שהבטיחו - מה עליה? שמעתי פעם רופא מסביר שכשאדם סובל כאב מתמשך - עדיף לקחת משככי כאבים מאשר לסבול את הכאב הכרוני מפני שכאב קבוע שמלווה את האדם מיום ליום, מחליש את הגוף בהרבה מכל נזק שעלולים לגרום נוגדי הכאבים. כשאחרי כל הציפייה והחיכוך את שוב מתאכזבת, הייאוש והמונטוניות של הכאב מחלישים את הלב, את הכוחות, ואולי מעל הכל - את התקווה.

אז כן, תמיד שפטתי את ארבע הכתות שיצאו ממצרים איך אחרי שהם ראו ניסים ונפלאות ושמעו את בשורת הגאולה, רק אחד קפץ למים. אבל אנחנו לא שונים מהם, כל יום אנחנו יוצאים ממצרים. כל יום אנחנו מתחילים את היום ולא יודעים איפה נסיים אותו. כל אחד יודע שה' מבטיח שיהיה לו טוב, שהוא הולך לעבר הטוב, שכל רצונו של הבורא יתברך הוא להיטיב - אז למה אנחנו לא מאמינים בזה? למה לא ללכת עם רון בלב ולומר לעצמך שבין אם זו השפעת שמפילה אותך לקרשים, האגרטל החדש שנשבר בדיוק כשהגעית הביתה מאיקאה, או המתיחה שהפיזיותרפיסט עשה לי וגרמה לי לראות כוכבים - "גם זו לטובה"? כי זה קשה. וזה קשה בהרבה כשמדובר בכאב קבוע שאת מתעוררת אליו בכל בוקר מחדש. בדידות, דייטים, עוד מלחמה על נושא עקרוני עם הילד, עוד ניסיון להריון, עוד השתדלות לצאת מהמינוס או להחליף עבודה. אלו כאבים כרוניים, מתמשכים והם מורכבים בהרבה מהקנס ממשטרת התנועה שישכח בעוד כמה ימים.

### בלי להביט שוב לאחור

ואולי בדיוק בגלל זה אנחנו מצווים לזכור את יציאת מצרים בכל יום, כדי שתהיה מחזוריות, רצף של עשייה כלשהי שתחדיר בנו קצת תקווה. כי אם אתה שוקע פעם אחת, אז ניחא, אבל מה אם שקעת כל כך לעומק, עד שאתה כבר מעדיף את החושך המוכר על פני הדבר הזה שמחכה לך ונקרא 'גאולה'?

וזה לא רק במצרים, כל שינוי במציאות כרוך באינסוף רבדים של רגש. שהרי גם אם יצאנו ממצרים, זה ממש לא אומר שמצרים תנתק מאיתנו. לכן הקב"ה צריך קודם כל להוציא ולשלוף אותך מתחת הסבל, להציל מהעבדות שלך למחשבה שהטוב כבר לא עתיד להגיע, ורק אז הוא יכול לגאול אותך, בְּרוּעָה נְטוּיָה ובִשְׁפָטִים גְדֹלִים, לשכנע בפעולות פירוטכניקה מושקעים שכל תחושת אי הוודאות והפחד ממה שעוד מצפה לך בדרך, מיותרים.

ובסוף, אחרי הים, והמים המרים, מגיע הרגע שכולם חיכו לו. ה'יִלְקַחְתִּי, אותה השניה המדויקת שבה הקב"ה יודע שאת כבר מוכנה להיגאל. אולי את עדיין לא לגמרי שמחה, אבל דווקא כן מנוחמת, רגועה, מאמינה שיש מציאות יותר טובה שמחכה לך אי שם. וכשעם ישראל מגיע להר סיני, כאיש אחד בלב אחד - כולם נרפאים, כי כשהגאולה שלך מגיעה (והיא תמיד מגיעה), את פתאום רואה את ה', מבינה שהוא היה איתך כבר מההתחלה, והכאב הופך ממציות חיים להבנה עמוקה שהיית חייבת את הדרך הארוכה כדי להגיע ליעד. שבלי המכות, היציאה ממצרים, והים שנקע - לא היית מקבלת את התורה. לא היית רואה גאולה.

אף פעם לא הבנתי את המדרש על העם שעומד מול הים ומתחלק לארבע כתות: אחת אומרת ליפול אל הים, השניה מבקשת לשוב למצרים, השלישית רוצה להילחם, והרביעית? היא רק רוצה לצעוק. ארבע כתות ואף לא אחת מהן מאמינה שאוטוטו ה' עושה 'פוף' ומשהו יקרה. נס ענק שימשיך את הרצף שהתחיל כבר בעשר המכות. אחרי שראיתם מופתים ושפטם ושמתם את שלוחו האישי של הבורא מכריז על דם במים, צפרדעים בתנור וחופש לרגל 'חג החושך המצרי', איך יכול להיות שאתם מפחדים או מבקשים לחזור?

רק בחדשים האחרונים הבנתי - גאולה, זה קשה. אולי הם יצאו ממצרים, אבל לא כל כך מהר נמחקות מהנפש התחושות שנשאר בה, מאתיים ועשר שנות עבדות - אומרים לך לאיפה ללכת, מה לעשות או לא לעשות. לאחד כואבת הרגל, השני צולע מהמכות של הנוגש. ואם זה לא מספיק, אז הפחד. הפחד מהמְצָרִים שעדיין בעקבותיהם, הפחד מ'לאן בדיוק אנחנו עתידים ללכת'. כל דבר מבהיל אותם - אין פה מים, אין פה אוכל, מי יודע אם לא החלפנו את הקושי בקושי גדול בהרבה. גם המציאות הכי קשה מפחידה פחות, כך מסתבר, מהלא נודע.

באחד ממפגשי הפיזיותרפיה שעברתי לאחרונה, מיד אחרי שהרופא מתח אצלי שריר וגרם לי, אדם מבוגר, לעשות את הדבר שלא חשבתי שיקרה אי פעם (מלבד אולי בלידה) ולצעוק מכאבים, הוא סיפר לי את הסיפור הבא: "פעם הגיעה אלי מישוהי לטיפול, קצת אחרי שהתחלנו היא ציינה בקול מופתע שאני מכאיב לה, שאלתי אותה אם מי שהפנה אותה לא הסביר שזה מה שאמור לקרות. יודעת מה היא ענתה לי? שלא. היא

כְּסִיעָתָא דְסִימָא

תכלת

ימים פתוחים

במדרשת תכלת צפת

למתעניינות כתכנית השנתית לתש"פ

הורח נפישת באוויר צפתית

לימודי תנ"ך וחלכה, תורת חרב קוק, חסידות ופנימינות התורה, חיבורי גוף ונפש ועוד.

אם הפל' לך לאיגוד גורה גרון אז פגוע  
אין אר גפוקן וכוחותך  
העזוק פנינה דעצובג ה' גרון חיבור אכיל  
והגרמז גורה שמתה המחובבר אכאולה  
נקותן איגו!

\*ט"ז אייר - ימים פתוחים במדרשה, בהרשמה מראש

ההרשמה בע"פ 0546753575

תכנית שנתית מלאה | תכנית אלול | חדש! תכנית שילוב שירות לאומי  
לפרטים והרשמה: עדי אורה | 0546753575 | tchelet@tsfat.org.il | tsfat.org.il

גם בתוכנית לגברים,  
יש תואר של מכללה

# ויש תואר של המכללה

המכללה היחידה שמעניקה תואר B.Ed. ותעודת הוראה, במסלול מקוצר

הקדשת שנים רבות ללימוד בישיבה גבוהה  
ועובד בהוראה או מעוניין לעסוק בהוראה?  
מכללה ירושלים, המכללה המובילה בציבור הדתי-תורני  
מזמינה אותך לתואר B.Ed. ותעודת הוראה בתכנית גברים.

אווירה תורנית 📖 לימודי גברים בלבד 🎓 תנאי לימוד נוחים  
אפשרות לתוכנית מצוינות 🕒 תוכנית לימודים מקוצרת בהתאמה אישית  
מלגות עד מימון מלא לזכאים\* 🏆

בואו ליום הפתוח

יום חמישי, י"א באייר (16.5.19) | 18:00-14:00  
במכללה, רח' דובדבני 36 ירושלים (קו 21 בתחבורה ציבורית)  
50% הנחה בדמי רישום למשלמים ביום הפתוח

התמחויות: תושב"ע + תנ"ך או מחשבת ישראל  
תושב"ע + חינוך מיוחד | תושב"ע + מתמטיקה | תושב"ע + אנגלית

**ההרשמה לשנה"ל תש"פ בעיצומה!**

**התמחות "מלמדים" להוראה בתתמ"דים**

תואר ראשון B.Ed. | תואר שני M.Ed. | לימודי המשך | תוכנית ר"מים | ביה"ס להשתלמויות

לפרטים ולהרשמה: 02-6750987 | [rishumramim@michlalah.edu](mailto:rishumramim@michlalah.edu)

\*ללומדים מתמטיקה או אנגלית





סיפורי חסידים | זמן וזדמן

## כל דצריך

מתוך ההגדה

**הצדיק רבי דוד מטולנה היה אומר על-דרך הצחות: העני כולל בתוכו את כל ארבעת הבנים: הוא חכם, שכן "לא לחכמים לחם", הוא רשע, שכן "לזוה רשע ולא ישלם", הוא תם, שכן אצלו תם הכסף; והוא גם "שאינו יודע לשאול" - כבר אין לו ממי לשאול וללוות**

הוא הביט בי מחוייך ואמר: 'נו, יהיה לך סוס אחד לפורים וסוס שני לפסח...'

"חלפו כמה שבועות והנה פורים בפתח. יומיים לפני פורים כרע אחד מסוסי ומת. הצטערתי על כך צער רב, אך היה בכך גם משהו טוב... בכסף שקיבלתי תמורת עורו של הפגר קניתי את כל צורכי הפורים.

"כעבור כמה שבועות נוספים התפגר גם סוסי השני. היה זה ימים אחדים לפני חג-הפסח ופתאום התחוויר לי למה רמזו דברי רבי משה-לייב. הייתי נבוך למדי, שכן לאחר שסברתי כי בדבריו הרעיף על ראשי ברכה, התברר לי לתדהמתי כי לא הייתה זו אלא... קללה!

"למרבה האירוניה, גם הפעם סייע לי הסכום שקיבלתי בתמורה לעורו הפשוט של הסוס, לכיסוי הוצאות הפסח. אכן היה לי סוס אחד לפורים וסוס שני לפסח..."

## סיפרתי לו על הדרך שבה נתקיימו דבריו, תודות להם איבדתי את מקור פרנסתי... 'זו מצווה וזה שכרה?!', ביקשתי לזעוק. רבי משה-לייב הביט בי בעיניים מחוייכות ובת שחוק ריחפה על שפתי

"לאחר חג-הפסח פניתי ובאתי לסאטוב ושטחתי לפני הצדיק את גודל מצוקתי. סיפרתי לו על הדרך שבה נתקיימו דבריו, תודות להם איבדתי את מקור פרנסתי... 'זו מצווה וזה שכרה?!', ביקשתי לזעוק. רבי משה-לייב הביט בי בעיניים מחוייכות ובת שחוק ריחפה על שפתי. 'הנה כי כן', אמר, 'נראה כי מהשמים החליטו שדי לך לשמש עגלון ועתה הגיע שעתך להתעשר'. הבטתי ברבי אחוז השתוממות והוא המשיך, 'שמע לעצתי ולך חכור לך אחוזה נאה'.

"תחילה חשבתי כי הצדיק מתלוצץ עמי. מה זאת אומרת 'לך חכור לך'? וכי אנשים צועדים ברחוב ולפתע מוצאים להם אחוזה לחכירה?! ... אולם מראה פניו העיד כי כוונתו רצינית לגמרי. יצאתי מביתו מבלבל כולי, מתקשה להתעודד.

"את ההמשך, אחיי ורעיי, כולכם הרי יודעים. איני חפץ להיכנס כרגע לפרטי המעשה שאף הוא עצמו מופלא למדי, אך עובדה היא כי כעבור זמן קצר נודמנה לי משמים האפשרות לחכור את אחוזתו של הגרף דומבינסקי. ומאז - השבח לא-ל-הצלחה לא חזלה להאיר לי פנים."

זעליג סקר במבוכה את פני הסובבים אותו והוסיף כמתנצל: "איני יודע אם ענית לכם על שאלתכם אם לאו, אך זאת אדע: לאחר שאירע המעשה, סיפרתי על כך לרבנו (מסטרליסק) ומני אז נוטה הוא לי חיבה יתרה."

הצדיק ביום שכזה במקום שכזה?!

"רבי משה-לייב הסביר לי כי נוהג קבוע יש לו, לבקר אחת לזמן מה את הוריו המתגוררים בעיר ברוד. לעיתים, אמר, כשהפרוטה איננה מצויה בכיסו, נאלץ הוא לצעוד ברגל את כל הדרך הארוכה מסאטוב לברוד. בבוקרו של אותו יום, הטעים, מזג האוויר היה סגרירי אך לא סוער ורק כעבור שעה פרצה הסערה במלוא עוזו. מכיוון שכבר החל בהליכה של מצווה, סירב לחזור על עקבותיו. הוא המשיך בדרך עד כי נפל לביצה שממנה התקשה להיחלץ בכוחות עצמו, בבחינת 'אין חבוש מתיר עצמו'.

"כמה אתה עתיד להרוויח מנסיעתך זו, שאלני לפתע רבי משה-לייב. ענית לו. הוא נקב בסכום גבוה יותר והבטיח לשלמו לי אם אסכים להובילו לברוד. גם אילולא כן ברור לי כי הייתי ממלא אחר רצון הצדיק, אך זו הייתה הצעתו ואני לא הגבתי לה. האקלים הקשה הכביד על הנסיעה, והדרך לברוד נמשכה כמה ימים. החשש מתגובתו הצפויה של הפריץ, לא עזב אותי לרגע, אבל ידעתי שאני עושה את המעשה הנכון.

"בטרם נפרדנו זה מזה, חזר רבי משה-לייב על התחייבותו לשלם לי את מלוא הכסף שהבטיח. תכף ומיד הודעתי לו כי אין כוונתי לקבל תשלום כלשהו על הזכות שנפלה בחלקי להיות לו לעזר בשעת הצורך.

"פניו של רבי משה-לייב הביעו השתאות. 'מהו רכושך?', שאלני אחרי הרהור קל. 'שני סוסים', ענית. תגובתו של הצדיק הפתיעה אותי מאוד.

יש פשוט וצנוע היה זעליג. על-אף היותו אדם אמיד שאף נשא בעול הציבור יותר מהאחרים - מעולם לא ביקש לעצמו הוקרה ולא ניסה להתבלט בסביבתו.

את פרנסתו הרוויח בכבוד מחכירת אחוזותיו של הגרף דומבינסקי. 'זעליג החוכר' כינוהו הכול באהדה ובקורטוב כבוד. לגבי צניעותו, ייתכן כי היא הייתה טבועה באישיות מקדמת דנא, אך אפשר גם כי שורשה נעוץ היה באותם ימים שבהם היה זעליג עגלון עלוב ודל.

אם כך היו פני הדברים בסביבתו הקרובה, הרי שבחצר הרבי מסטרליסק, אליה השתייך, נהנה זעליג מיחס ברור של כבוד. זאת בזכות הקרבה המיוחדת שנהג בו הרבי. באופן קבוע האיר לו הרבי פנים וניכר היה עליו כי הוא מחבבו. על מה ולמה? איש לא ידע. ואולם הכול האמינו כי אם הרבי רואה בו אדם הראוי להערכה, יש דברים בגו.

טבען של הבריות הוא שכאשר יש תעלומה - יש גם ניסיונות לפותרה. היו שביקשו לראות בזעליג מעין שליח סתרים של הרבי למשימות מיוחדות, כאלה שהשתיקה יפה להן. היו אף שהגדילו בהשערותיהם וקשרו בו תכונות ומעלות נסתרות נוספות...

אולם יום אחד באה התעלומה על פתרונה. היה זה בעת סעודת מצווה שנערכה בבית-המדרש לרגל שמחתו של אחד החסידים. בין המסובים היה גם זעליג מיודענו. כטוב לב הסועדים ביין, לחצו כמה מהם על זעליג כי יחשוף את סודו. זעליג חש נבוך מתשומת הלב הכללית שלפתע התמקדה בו. תחילה הסמיק, אחר כך השתעל ממושכות, אך לבסוף - לאחר הפצרות חוזרות ונשנות - התרצה והחל לספר.

"תחילתו של עניין במאורע ישן שנקלעתי אליו בלי כל כוונה ותכנון", פתח זעליג ואמר. "היה זה ביום חורף סגרירי, כאשר עוד הייתי עגלון ככל עגלונני הארץ. גשם זלעפות ניתך אותו היום ארצה כשהוא מלווה בסופת רוחות עזה. אנשים נמנעו מלצאת מבתיהם ומוכן מאליו כי איש לא העלה על דעתו לצאת לדרך ארוכה. אולם אני, מאחר שכבר התחייבתי לפריץ פלוני להעביר בעבורו סחורה ליעד מסוים, לא נותרה לי ברירה אלא לעמוד במילתי ולצאת לדרך. לו התעכבתי עוד יום אחד מסתכן הייתי בנפשי מזעם הפריץ. העדפתי אפוא את סכנת הדרך על-פני סכנת הפריץ..."

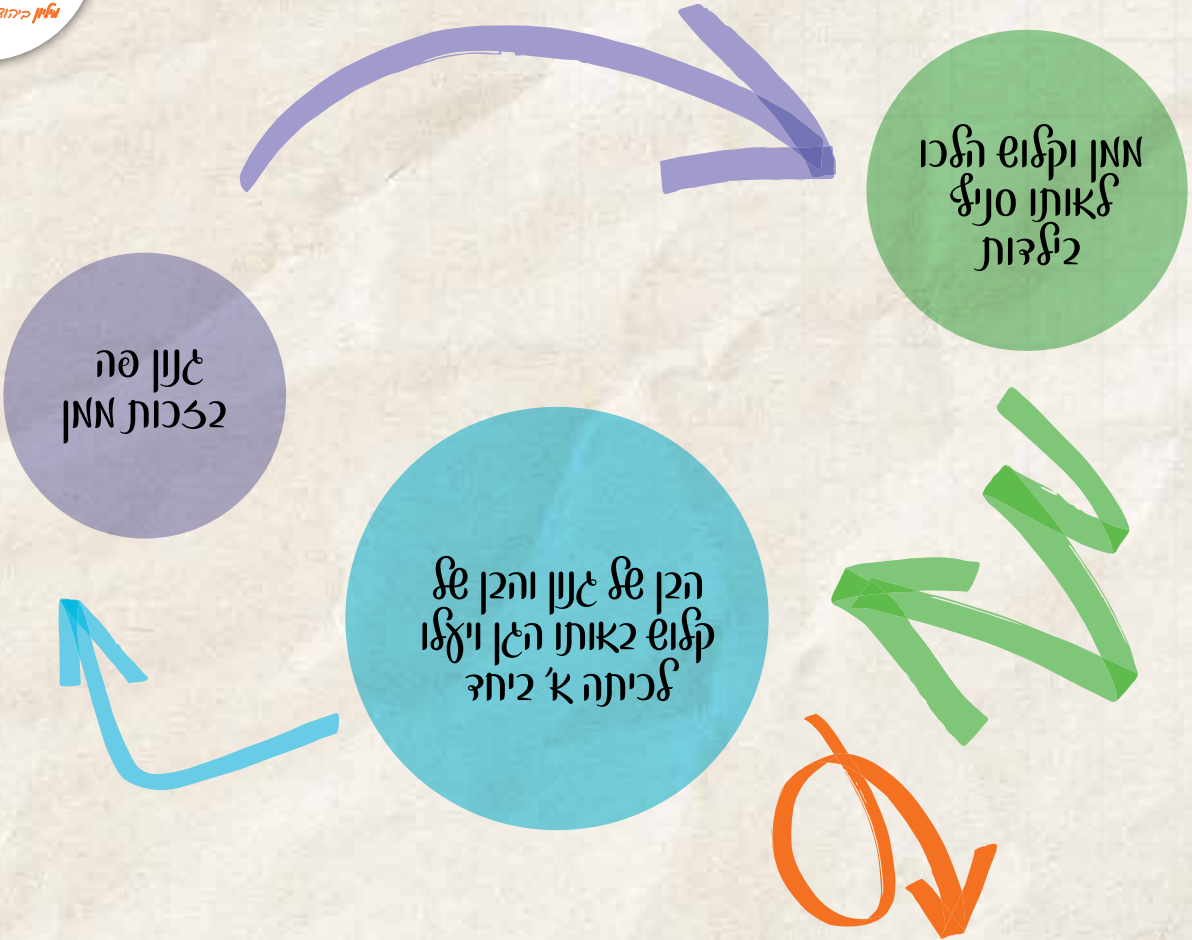
"שעה ארוכה היטלטלה עגלתי בדרכים ורק בניסי-ניסים לא שקעה בביצות ולא נשתברו אופנייה.

"באחד מעיקולי הדרך הבחנתי ביהודי, איש של צורה, מבוסס בתוך ביצה טובענית. מה רבתה תדהמתי כשהתקרבתי עוד אל המקום וגיליתי כי האיש הוא לא אחר מאשר הצדיק רבי משה-לייב מסאטוב. מיהרתי להעלותו אל עגלתי ואף סייעתי לו לנער מעליו את המים והבוץ שדבקו בו ובבגדיו. הצדיק ראה בי מלאך מושיע בעוד אני מביט בו בהשתאות רבה, חושב לעצמי, מה עושה



ספרי איכות לכל המשפחה להשיג בחנויות הספרים המובחרות הפצה ראשית: 03-9600770

**זלמן רודרמן** להתרגש, להחכים, ליהנות.



# מאון - מחברים אנשים!



## שייפתוח במאון

כ"ח בניסן 3.5

בין השעות: 9:00-13:00

סיור בבתיים ביישוב, ארוחת בוקר מפנקת ו... קטיף אדמוניות! הרשמה מראש

₪ 1,025,000

דו משפחתי מפנק, 112 מ"ר

צמוד למדד 2/19

במושבו מעון תהנו מחווית מגורים אינטימית ומשפחתית < קהילה חזקה ומגובשת < קרבה למוסדות חינוך ותרבות < נופים בראשיתיים



אפרת < 058-4317210

מרכז מידע אמנה | 1-800-260-240  
www.amana.co.il

# אני לא מוזיקאי

בין פרקי תניא  
להופעות בזאפה, בין  
התבודדות פנימית  
לזרימה עם הילדים,  
בין עבר קרוב שהפך  
רחוק לעבר רחוק  
שהפך לקרוב, אביתר  
בנאי ממשיך לנגן את  
סיפור חייו הפנימיים >  
ראיון מיוחד לקראת חג  
החירות

אהרוני ברנשטיין

# א

ביתר בנאי הוא האיש הנכון לשיחה של פסח. מאבק מתמיד בין המצה לחמץ מלווה את שיריו, הכואבים, המתעוררים מתוך משבר; סיפור חייו משקף לרבים את המעבר והתנועה בין תל אביב לירושלים, בין חומריות וחופש להשתעבדות לקדוש ברוך הוא מתוך רצון וחופש. נדמה לי שהוא לא דיגל על אף בור בתהומות הנפש, ובענווה ואופטימיות עדינה הוא ממשיך לצעוד. אחרי שנים ראשונות בתשובה, שנים שהתאפיינו במאמץ גדול להתכנסות, הוא שב בתשובה על תשובה, וחזר לבמות הגדולות ולפלייליסט בלי לאבד אף אחת מהמתנות שאסף בדרכו הייחודית.

אנחנו נפגשים שעה לפני שיעורו הקבוע לקבוצה מעניינת של בעלי תשובה, על כל הרצף שהמילים הללו יכולות לבטא. שיעור שעצם קיומו (רמח"ל שהפך לברסלב) הוא חלק מתהליך של האיש הדינמי הזה, שנראה לומד בקבוצה הזאת לא פחות מהתלמידים.

פסח הוא החג של העברת המסורת ו"לב אבות על בנים". יש היום אג'נדה שאומרת להורים 'ממילא אין לכם מושג מה נכון לילד, תתערכו פחות ותתפללו יותר'. מנגד, יש כאלו שמעודדים את ההורים להעז יותר. אתה עוד מאמין שיש דבר כזה חינוך? איך אתה עם חינוך?

"קודם כל ברור שאין לי מושג, אם לאף אחד אין מושג או ברור שלי אין. אבל אני מאמין בלב שלם כמה שמופיע הרבה אצל רבי צדוק הכהן מלובלין, שכאשר האבא שב בתשובה ונטהר בנפשו, אז גם לבושי הילד נטהרים. הנפש של הילד מגיבה לזה. 'נוצר חסד לאלפים' – כשאני עושה טוב, זה מהדהד לתוך נשמות בני ובני בניי. אני מאמין בזה מאוד".

לכאורה ההשפעה הרוחנית של אבא על ילדיו עובדת גם לשלילה...

"לא אכפת לי. לא עסוק בזה. זה לא עליי. אני עסוק בגדול, לא בלהרביץ לעצמי. מרובה מידה טובה ממידת פורענות. תנועות פנימיות שלי משפיעות טוב על הילד שלי, זה נפלא".

איך אתה לביל הסדר, רודף אחרי הילדים שלך או שאתה בשלך והם אחריך?

"האמת היא שבכלל בחגים אנחנו עוברים שינויים כל שנה. השנה לדוגמה, עשינו פורים לגמרי לבד, וזה היה חידוש גדול בשבילנו. לא הייתה לי ילדות עם חוויית חגים דומה לזאת שאני מאחל לילדים שלי. אין לי מסורת שאני מעביר, והרבה שנים הייתי עושה מאמץ מטורף; הייתי מזיע את נשמתו ומחפש קשר עם הילדים, אפילו לשתות ארבע כוסות. זה היה יין אדום, חזק, המאמץ שלט בכל".

בשביל להיות שם בשבילם?

"בשביל לחזור בתשובה, בשביל לחוות שם איזה משהו, אני לא יודע בדיוק. עם השנים הורדתי הרבה מהלחץ הדתי. לביל הסדר אני משתדל ליהנות, לראות את הילדים ולהיות איתם עד כמה שהם מאפשרים, עד כמה שמתאפשר לי. עברתי ליין סמוק, לא משכר, זה טיפה אלכוהול, כוסות של שיעור ירושלמי קטן כזה, מחפש בעיקר להיות שם בכנות. יש לי כבר ילדים יותר גדולים שהם יותר זורמים. בשנים הראשונות ניסיתי להיכנס לסוגיות הלכתיות ב'חושן משפט' עם ילדים בני חמש... רציתי להאציל להם דמות. היה שם איזה דיסוננס כל הזמן בין הרצון לעלות נורא גבוה, הרצון לחפש מה זה ואיך חווים את זה, ובין הפשטות של החיים".

"אני זוכר את עצמי יושב אז לביל הסדר עם לחץ של איזה שבע-עשרה מיליון מצוות, שאתה לא יודע מה בא קודם; אשתי קוראת את ההגדה באנגלית וכל מיני הלכות. המון לחץ היה בתוך הסיפור הזה. היום אני יודע שכי בשמחה תצאון. חירות זה שמחה ועצבות זה עבדות. בימימה ראיתי שהיא אומרת שלחזור לנקודת הבחירה זו חירות".

והלחץ הדתי שולל בחירה?

"לא. אבל העצבות היא ברירת המחדל של הנפש והיא בית כלא. לעבד אין בחירה אם להיות שם או ללכת. האפשרות לבחור בין התבונה והלימוד לבין המצב הנפשי שאתה נשאב אליו אוטומטית, היכולת להתבונן בו, היכולת להכיר את עצמך בתוך הסיטואציה, זו חירות".

## דרך עיניך הגדולות

"הילדים מעמתים אותי עם הפחד הגדול, החרדה הנוראית מ'מה יהיה'. אז הלחץ הדתי הוא מין רצון להמציא איזה ביטוח שהכל יהיה טוב. יש איזו חרדה תהומית מפני השחרור של ילד לרחוב, ולחיים; מה יקרה לו, ומה הוא יפגוש, זה מקום מאוד חרדתי בשבילי".

יש לך על זה שיר ('ילדים').

"כן, זה מקום של רצון להחזיק. עכשיו אני מבחין ויכול לומר שהלחץ הדתי הוא



**"הנקודה המהותית בפנים היא מדהימה, היא קשה, היא כואבת לי, היא מסובכת לי, היא מסוכנת לי, אבל היא אמיתית"**

"אני לא מרגיש. בהרבה מובנים כן התקדמתי, הבנתי כמה דברים, אבל אני מרגיש בתחילת הדרך. רוצה לצאת לאיזה מסע פנימי של לימוד תורה, אני ממש בהתחלה.

"יש לי כמיהה גדולה לחיים של זוגיות ושל משפחה, לחיים של קדושה ונאמנות, בלי טלטלות וסערות רגשיות. הרבה שנים חשבתי שבחירה בחיים של תורה ומצוות, מעניקה סוג של ביטוח חיים כזה. ובאמת באורח פלא זה קרה! ברוך ה', זה ניסי ניסים שיש לי את הילדים ואת התורה. אבל עכשיו יש לי מין מסע שהוא יותר להצליח להוריד את הדברים למעשה, ללב, אל תוך החיים, שזה יהיה פחות חיצוני.

"החיבור הזה, בין האוטנטיות שלי ובין התורה והמצוות, הוא מורכב. הרבה פעמים אני חוזר מלימוד גמרא ישר לתוך חדר חזרות, ועדיין חווה דיסוננס בין העצמיות הפשוטה שיש לי בחדר חזרות לבין הציווי שיושב איתי ליד הגמרא וההלכה. המתח שם עדיין חריף".

הרושם שלי, אם לדבר בעולם הדימויים של פסח, הוא שבעבר אביתר שרף את החמץ והתמסר למצה, והיום הוא מארגן את המטבח הכשר של אחרי פסח, מחפש את הטהרה בתוך שטף החיים.

## פטיש של נקודות טובות

עשרת הדיברות להפצות נכונות. איך מפיצים בלי להיות מטיפים? "לא מנסים להחזיר בתשובה".

מה זה לנסות להחזיר בתשובה? ואיך נפלה לך הכיפה בדיוק כששאלתי את זה...?

(צוחק) "לא בא לי להיות אנרכיסט, אבל הרבה פעמים אני מרגיש שאנשים מגיעים עם איזו אג'נדה שהם רוצים לעשות משהו עם

ממש לא לחץ אמוני. היכולת למסור את הילדים להשגחתו יתברך, זה נראה לי הרבה יותר לגדל אותם באמונה מאשר אם עכשיו אצרח בגלל לימון טבל שנכנס למטבח מהחצר שלנו. פעם חשבתי שחשוב לצרוח על לימון טבל, חשבתי שזה חינוך".

איך אתה בבית?

"אני יודע שאני צריך ורוצה יותר זמן עם הילדים, עם כל אחד; להתפלל עליהם קצת יותר; לטייל עם המשפחה קצת יותר. בכלל אני מרגיש שהבית צריך להיות מקום יותר נקי, מקום שאני נמצא בו בלי למהר ולרוץ להיות ניוון מבחורץ. עם השנים אני יותר ויותר מבין שאני צריך להיות יותר בבית. הרבה שנים היה לי דיסוננס, רצייתי להיות עם הילדים אותנטי, טבעי, ומצד שני לא סחבק. מישוהו פעם ניסח משפט כזה שאומר שאבא שלו לא היה חבר שלו, אבל אבא שלו היה אבא שלו. לוקח זמן למצוא את האיוון הזה. הילדים ירשו חלק מהדיסוננסים, ויחד אנחנו מתקדמים. שאלות כמו האם לאפשר לבן שלי ללכת לצפות במשחק של הפועל ירושלים או לא..."

או ללכת איתו.

"או ללכת איתו, בדיוק. איזה מקום לתת לשירים שלי בחיי הילדים, הופעות, כל מיני מקומות כאלה שאין לי תשובה עליהם. אבל אנחנו בתנועה מתמדת. ועם השנים קצרות מתאחים".

## למצוא אותך שם איתי

מי אתה, אביתר? אתה מרגיש בנוח עם ראיון שפונה אליך בתור אחד שיודע?

"הייתי שמח אם הייתי חמש עשרה שנה קדימה בתוך המסע, בשביל לספר לאן הגעתי, מה הבנתי".

אתה לא יודע להסתכל עכשיו אחורה ולהגיד? הבנת די הרבה. לא?



עד 60%  
תשלומים\*  
במימון מחוץ לתקרת האשראי  
(לא תופס מספרת אשראי בכרטיס)

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

# מחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

## מכירת חול המועד

התחייבות  
למחיר הזול  
בישראל!

וגם

חבילות  
מתחתנים

עד

50%

וגם

### סלולר וטכנולוגיה

סוללת גיבוי החל מ- 10 ₪  
זוג אוזניות אלחוטיות TWS - 49 ₪

קורקינט שיאומי ב- 1,499 ₪  
עכבר גיימינג ALIEN החל מ- 25 ₪

מדפסת ציבוענית HP החל מ- 189 ₪  
מחשב נייד DELL ב- 888 ₪  
קונסולת משחק פלייסטיישן החל מ- 299 ₪



### מוצרי חשמל לבית

מייבשי כביסה החל מ- 790 ₪  
תנורים החל מ- 490 ₪  
כיריים החל מ- 299 ₪  
כיריים קרמיות החל מ- 690 ₪

מקררי 4 דלתות החל מ- 2,690 ₪  
מקפיאים החל מ- 549 ₪  
מדיחי כלים החל מ- 890 ₪  
מכונות כביסה החל מ- 690 ₪

מזגני 1 כ"ס אלקטרה/טורנדו החל מ- 1,190 ₪  
מקררים משרדיים החל מ- 299 ₪  
מקררים ביתיים החל מ- 690 ₪  
מקררי מקפיא תחתון החל מ- 2,490 ₪



### מתנות לחג במחירים קטנים

מיקרוגל 20 ליטר ב- 169 ₪  
טאבלט מתקדם ב- 199 ₪  
שעונים וצמידים חכמים החל מ- 88 ₪  
אוזניות החל מ- 10 ₪  
רמקול בזוקה בלוטוס ב- 99 ₪  
בידוריות קריוקי החל מ- 99 ₪

קוצצי ירקות חשמליים החל מ- 79 ₪  
מכונות נספרטו החל מ- 440 ₪  
מטחנות בשר החל מ- 149 ₪  
מסחטות מיץ החל מ- 35 ₪  
סירי בישול וטיגון החל מ- 99 ₪  
פלטות חשמליות על השיש החל מ- 68 ₪  
רחפן מקצועי ב- 99 ₪

סוסטרים החל מ- 39 ₪  
מיקסרים החל מ- 39 ₪  
קומקומים החל מ- 35 ₪  
מגהצים החל מ- 39 ₪  
שואבי אבק ציקלונים החל מ- 149 ₪  
מכונות ניקוי בקיטור החל מ- 99 ₪  
מעבדי מזון החל מ- 139 ₪



שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00 בתוקף עד 27.4.19 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | מינימום 20 פריטים במלאי מכל פריט מפורסם | מינימום 100 פריטים במכירה | ט.ל.ח.

\*ניתן לרכוש את המוצרים באמצעות מימון של הגורם המממן. המימון מותנה במינימום רכישה של 2000 ₪ והינו ב- 60 תשלומים. הריבית הינה בגובה פריים + 6%. ההחזר החודשי שבפרסום מחושב על בסיס ריבית פריים, נכון ליום ה-2018.1.2. ההחזר החודשי עשוי להשתנות בכפוף לשינויים בריבית הפריים. קבלת המימון כפוף לאישור הגורם המממן. אי עמידה בפרעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. מחסני חשמל והגורם המממן רשאים להפסיק את המימון בכל עת או לשנות את גובה הריבית, למעט ביחס לעסקת מימון שבוצעה טרם השינוי.

מאי קונים חדש ממחזרים ישן

לקוח יקר, היך זכאי לפינוי מוצר ישן מהבית ללא עלות בעת רכישת מוצר חדש במחסני חשמל. יש לתאם פינוי מראש.



www.payngo.co.il

\*5018

אני מבין שהייתי צריך לאסוף את רות, את המוזיקה ואת רבי נחמן בשביל לחזור לירושלים ולהמשיך את המסע של המשפחה שלי. אני לא וואקום. אני ענף בעץ עם שורשים, הכאוס שלי קיבל פתאום הקשר.

"להעניק למישהו את הדיבור הזה, להכיר את המסע שלו ושל משפחתו ולכבד את המסע הזה, להסכים להשריש, זה חלק מלהכיר ביהדות. אני מאמין בזה".

אז לא נראה אתכם חוזרים לגוש דן? בניית על זה.

"אין מצב. אנחנו ירושלמים. פעם הרגשתי כאילו אני גוש-דניק בירושלים, היום אני מרגיש שהסיפור המשפחתי הבעיר בי את הלפיד".

השיר פרגולה, על אף הטקסט הירושלמי, הוא שיר תל אביבי. לא?  
"הוא על הרבה דברים שהייתי פעם. זה מאוד מצליח בתל אביב, וזה קטע כי טיפה מלהיבה אותי הפוזה המאוד שמאלנית תל אביבית שלי. הם נהנים מהדיבור שלי".

והיית רוצה שזה ישתנה?

"לא. אבל זה מאיים. השורשים נטועים עמוק באדמה, אבל הענפים נעים ברוח. חלק ממני ממשיך לברוק לאן אני שייך".

**"ברגע שאני עושה אקורד,  
נכנסים אליי הביתה אלך מאתיים  
איש. הבית מתמלא מתמלא  
באנשים שמביטים בי בשתיקה.  
ולאט לאט הבית מתרוקן. ואם  
יוצא שיר זה סימן שהייתי לבד.  
משהו כזה"**



הבן אדם הזה. מסתכלים עליו, מדברים איתו, אבל לא רואים אותו אלא רק מצאו מישהו להשפיע עליו. יש בזה משהו חיצוני. אותי זה מרתיע. הטון הזה מכורץ אותי. הוא מרגיש שרוצים לעשות לו משהו - והוא לא יודע מה ומי. זה כל כך דוחק ורחוק, כשבעצם יש באדם הזה, קרוב אליו, את כל מה שהוא צריך. בתוכו יש אוצר פנימי ובסך הכל אני אמור להצליח לדבר אליו ולעורר אותו, לא כדי להחזיר אותו בתשובה, אלא כדי לגרום לו לחשוב.

"יש בתורה הרבה כלים של רפואה שאני מאמין שהאדם שמולי זקוק להם עוד לפני שהוא חוזר בתשובה; לפתוח מרחב של דיון על כנות, על אהבה ועל אחריות לפני שמדברים על דברים אחרים. יש לנו את רבי נחמן ואת האדמו"ר מפאסצ'נה ואת ימימה, הם רופאים גדולים".

תוכנות מהסוג הזה הן ממש עבודת ה'? זה לא נתקע ברוכד של פסיכולוגיה?

"אני חושב שזה מגרה ומעורר".

כי זו רפואה יהודית?

"כי זו אמת. יש המון דברים שמכסים על העבודה הזאת, המהותית והלבבית, כל מיני רעשים שאספנו ושטרנו אותנו. מתחת לסריטות ולצלקות יש אוצר שאני מאמין שהוא מחכה וקרוב לכל אחד.

"שמעתי בשיעורים של הרב גד מבת עין ואהבתי מאוד: אדם בנוי משלוש שכבות. שכבה ראשונה: יחסים חיצוניים - זה איך שהוא בסך הכל די סבבה בכל היחסים שלו עם כולם. השכבה השנייה: הנפש שלו - זו האמת שלו וכל התהפוכות הנפשיות שעוברות עליו. בנאדם נבעת מהפער שיש בין האמת הסוערת שלו לבין החיצוניות החביבה, בין הקדרות והעליצות. אדם חושב שהוא עשוי משני הרבדים האלו. והאמת היא שיש רובד עוד יותר עמוק שבו האדם רק עומד וממתין לגילוי. זו המהות של האדם. אנחנו פחות מאמינים במקום הזה, שהוא ישנו. אם אתה מסכים לעמוד בחושך הזה ולא נבהל מפניו ורץ - יש סיכוי גדול יותר שתגיע למקום הזה".

איך חזרת בתשובה? ברפות או עם פטיש?

"עם פטיש של נקודות טובות. בשיניקין, הרב גיסין סיפר סיפורי מעשיות מעל פיצה עגבניה. אני הייתי אחרי הודו ואחרי מצפה רמון, שבור ממערכת יחסים ומרגיש שהפוסטרים הענקיים ברחובות סוגרים עליי; מרגיש שמהוה פה לא נכון, לא מביא לי משהו טוב. ומשהו בדיבור של הרב גיסין בסיפורי מעשיות דיבר על איזה מקום בפנים שהוא קדוש. והמקום הזה התעורר".

איזה כיף לך!

"ממש. אתה יודע זה כיף, אבל זה וואחד סריטה לזהות שלי. עד שהיא תתעצב ותתייצב, אם בכלל, במקרה שלי, בתוך איזה זהות אחת שלא חווה כל הזמן דיסוננס בין המחוייבות וההתקשרות שלי למי שהייתי, לבין חיים של אמונה, זוגיות ומשפחה".

## אני לא וואקום. אני ירושלמי

"בתור חילוני, עד גיל שלושים, העבר שלי היה בארט וליסה סימפסון, לא זיהיתי את עצמי כחלק ממהוה. לאחרונה יחסית למדתי את המסע של משפחת בנאי: רחמים בנאי, שהוא עם הבן שלו יעקב ואשתו רחל, והבן של יעקב, אליהו בן השתיים-עשרה, עם השכנה חנין הולכים במדבר עם גמלים וחמורים בשנת 1880, עד עיר נמל בפרס. במשך כמה שבועות חוצים את המדבר, משם לוקחים אניית מסע אל מומביי, וממומביי למצרים באנייה. אין להם אוכל, כלום, יושבים בין הארגוזים במשך חודשיים. ממצרים ליפו, מיפו לירושלים. ככה משפחת בנאי מגיעה לירושלים. אבא שלי גדל בירושלים ועובר לבאר שבע, שופט בבית המשפט בבאר שבע, ואני גדל בלי זיכרון ובלי הקשר, המסע הזה לא היה קיים אצלנו. זה עכור, זו חוויה יסודית פנימית של וואקום".

נשמע מדהים לגלות שאתה חלק מסיפור.

"כן. זה פלא גדול. כשחזרתי בתשובה הסתכלתי הרבה פעמים על היהדות שלי, וזה היה נראה לי כמו סוג של וואקום. מאיפה אני בכלל, ולאן אני הולך. היום כשאני מסתכל בשכל של כל דבר

# אפילו הצלבנים לא בילו ככה בחול המועד

בפסח הזה, אתם מוזמנים ליהנות בכל יום מימי חול המועד ממגוון פעילויות לכל המשפחה בגנים הלאומיים ובשמורת הטבע מופעי תיאטרון ומוזיקה | משחקי רחוב וסדנאות | סיורים מודרכים ועוד

**עושים מינוי מטמון ומרוויחים המון, כבר בפסח!**

למגוון הפעילויות ולפרטים נוספים:  
[parks.org.il](https://parks.org.il) | \*3639 | 

בן אדם למקום



**מטמון**

רשות הטבע והגנים

משפחת ישראלי  
 31.12.2019 | 012356789  
 זון + 3 ילדים




גן לאומי אפולוניה

## מוזיקה לחברים קרובים

איפה אתה יודע שאתה אתה ולא מכור לאהבת המעריצים?

"אתמול בלילה אמרתי לרות שאני מרגיש שהמוזיקה שלי מסכנת את החיים שלנו בגלל שזה מושך אותי החוצה, אל החיצוניות, להיות ניוון מסתם. ראיתי איזה רב מחזיר בתשובה כזה מגניב, ונבהלתי לראות אותו, ראיתי את עצמי, משהו שיונק עדיין את ה'אני מגניב' ומאוד נבהלתי מזה, זה ממש ערער אותי. אבל הייתה לי תובנה שהמוזיקה היא כמו נשל נחש, היא נכנסת יותר ויותר אל הפנימיות, יותר ויותר אתבגר וממילא הדבר הזה ירד מעצמו.

"יש עדיין תאוה של להצליח ולהוכיח ותחרות, כבוד וכסף. הייתה לי תמיד הרגשה שיום אחד אני אוכל לוותר על זה, השנים חולפות וזה לא קורה. זה לא קורה גם כי אני מבין שיש פה נקודה אמיתית, מהותית, שמחיה את הדבר הזה – המוזיקה. זה משהו שבנס אני יודע לעשות, אני לא מוזיקאי, אני לא מרגיש שאני מוזיקאי, אני לא ממש יודע לנגן, אני לא ממש יודע לשיר".

אתה צוחק?

"אני אומר את זה לגמרי ברצינות, יש פה איזה משהו שנתברכתי בו, אני לא יודע בדיוק מה זה. יש לי חברים שהם מוזיקאים, שהחיים שלהם זה מוזיקה, כאילו, אני לא אוהב לשמוע מוזיקה, מוזיקה עושה לי לא כל כך טוב. אני לא מנגן הרבה, אני כותב בקלות. תביא גיטרה אני מביא לך מנגינה, אני לא מתאמץ בכתיבה".

אם אתה לא מוזיקאי, מה אתה עושה שם על הבמה?

"יש לי איזה יכולת לקשר עם אנשים, יש שם איזו ברכה. אני כל הזמן אומר לה' יאללה ד' ומפחד שהוא לא יוסיף, אבל הוא מוסיף עוד. אני מבין שהנקודה המהותית בפנים היא מדהימה, היא קשה, היא כואבת לי, היא מסובכת לי, היא מסוכנת לי, אבל היא אמיתית.

"אני חושב שמה שכנראה יקרה, זה שהשנים והסטירות שהחיים מביאים, יקלפו יותר ויותר חיצוניות, וכשתהיה רק הנקודה המהותית מי שיקשיב זה יהיה רק..."

אדמורי"ם?

(צוחק) "רק חברים קרובים. יש משהו מפחיד בדבר הזה שמוזיקה זה דבר שהוא לצעירים, אין הרבה מוזיקאים בני חמישים שזה עדיין ממש מעניין לשמוע שיר חדש שלהם. אתה אוהב אותם, אתה אפילו הולך להופעה שלהם ומשלם על זה הרבה כסף, אבל שהם ישירו שיר חדש בהופעה... אנשים יעדיפו את השירים שגדלנו עליהם".

מה אתה עושה עם שיר שלא הצליח בקהל? היחס שלך אליו משתנה?

"היום יש לי יותר ביטחון, לנסות את מה שלא הצליח ולהישאר קשור למה שלא מצליח. יש גם המון שירים והמון סיטואציות משתנות שמתאימות לשירים שונים. פעם הייתי צריך לעשות רק מה שכולם מכירים, היום אני מרגיש כשאני מתחיל לעיף, אני יודע להרגיש מתי צריך לאסוף את הקהל".

גם מול אולם חשוך עם חמשת אלפים איש?

"כן. זה תדר שאפשר להרגיש אותו".

מי נוכח בתהליך היצירה, אתה עצמך או הקהל הפוטנציאלי?

"ברגע שאני עושה אקורד, נכנסים אליי הביתה אלף מאתיים איש. הבית מתמלא מתמלא באנשים שמביטים בי בשתיקה. ולאט לאט הבית מתרוקן. ואם יוצא שיר זה סימן שהייתי לבד. משהו כזה. זה כמו 'אני ישנה וליבי ער'. השיר יכול להופיע רק ב'אני ישנה'. כמו תפילה, זה מסוג הדברים שיכולים להתרחש רק באינטימיות".

אני מציין לעצמי שיש כאן התלבטות שחוזרת על עצמה בכמה אזורים שונים. אביתר מתמסר לקהל, פתוח מאוד (גם בראיון הזה, אגב), ויחד עם זה מתלבט עד כמה ומתי ואיך זה נכון, כי

יש לכך גם מחירים. גם מול הילדים, איך להישאר נוכח וקרוב ואוטנטי אבל אבא, גם בהפצת יהדות איך מוצאים את האיזון בין קרבה לעמדת השפעה, וגם במוזיקה – "אני בא כל כך מסור ולפעמים אני מרגיש שזה מסוכן, אין לי מספיק הפרדה בין משפיע למושפע".

## שומע את הקירות

אתה מעריץ צדיקים?

"מאוד".

וטוב לך להעריץ?

"זה גם מתיש, לפעמים מעייף לראות את המרחק. אבל בגדול אני צריך גיבורים, אני צריך לראות אנשים שצלחו את המסע הזה והגיעו לאיזה מקום. זה מחזק אותי כי הרבה פעמים אני מרגיש שאין לי מושג אם אני הולך להצליח לעבור את כל הדבר הזה. אז לראות אנשים כאלה זה מעורר".

"אני בקשר עם הרב אורי זוהר. יהודי בן שמונים וארבע, שעבר מה שעבר ומצא מה שמצא, והוא עדיין בחיפוש. היכולת הזאת להיות בתנועה, באמונה, בהתקדמות בגיל שמונים וארבע, זאת מסירות מפליאה".

אם הוא היה זמר, שיר שהוא היה מוציא בגיל שמונים וארבע היה תופס?

"לא בטוח. זה שאתה נכנס פנימה לא מבטיח הצלחה מסחרית. את המסחריות של הרבנים האלה עדיין לא קלטתי. אבל הוא עדיין 'מנגן', הלב שלו פועם. חזק לי לראות אנשים שעברו את הדרך ונשארו באמונה".

"יש לרב אורי הרבה מנטליות של חסיד, במובן זה שהוא ממש מתבטל לגדולי ישראל, לרב קנייבסקי ולרב שטיינמן. הוא אמן, הוא חסיד. דרך מה שאין לו – הוא עובד. הרבה פעמים כשאני אצלו, אני פשוט עוצם את העיניים ומרגיש שאני צריך לקבל מהקירות את המנגינה שאני שומע, מהקירות עצמם".

## להעתיק פנימה

אתה עכשיו מרגיש יותר צפוף עם הקב"ה מאשר בשנים הראשונות?

"אני יותר קרוב אליו בעבודה פנימית. אני זוכה להתבודד על בסיס די קבוע, וזה מאוד מקרב אותי לעצמי וכנראה גם לריבוננו של עולם. בשיעורים של הרב גד שמעתי גם משל מניוויטס. בניוויטס אתה יודע שאם למשל אתה רוצה להגיע למערות בית גוברין ויש לך מפה – חסר עוד נתון מאוד קריטי: איפה אתה ביחס למפה. אני חושב שהרבה פעמים בעבודת השם אנחנו מוותרים על הנתון הזה. אנחנו דוהרים לאנשהו ומוותרים על עבודה פנימית. אדם צריך ללמוד להכיר את עצמו".

יש יהודים שהולכים להתבודד ומתים שהזמן יעבור או נרדמים או מסתכלים על כל העשבים באזור, מחפשים לטאות.

"אני לא חווה את זה ככישלון, כשזה קורה לי. אני מרגיש שאני מעתיק את נקודת החיות שלי פנימה, והתבודדות זה המרכז של ההתפתחות הזאת. אני ממש מרגיש את הקרסיות של המלאכה הזאת, להעתיק את מרכז החיות פנימה. כשאני מבין שזה מתרחש בעיקר שם, ממילא לא כל כך משנה לי מה קורה איתי שם".

איפה מנועי רבי נחמן עובדים אצלך, איפה מנועי הרבי מלובביץ' עובדים אצלך, יש לך איזה סדר כזה, מי מוזן לך מה?

"אני יכול לנסות, לא הגדרתי את זה אף פעם. אני חושב שרבי נחמן הוא היחידי שמצליח לנגן בתוך התווה ובוהו בנפש שלי.



התנשאות על הסקטור שלידו, וגם לי, בתור חסר סקטור, יש התנשאות על כל המסוקטרים. זה הופך להיות עולם מאוד יהיר, כאילו כל אחד הוא באמת איזו מציאה גדולה... כולם מפורקים, וכל אחד מחזיק בשיטה שלו. אם נבוא עם ענווה, נקבל הרבה יותר."

איך אפשר לעבוד על ענווה?

"היכולת להכיר בחולשות שלי בלי להתרעם כנגדן, בלי לנסות לטאטא אותן, בלי לנסות להתבייש בהן או להסתיר אותן, בלי לשנוא אותן ובלי לפחד מהן. לחיות עם החולשות שלי בהסכמה ובהומור, בסובלנות ובעבודה מתמדת. ובעיקר להפסיק לחשוב שהסכנה הגדולה של החיים שלי זה החולשות שלי ושאיני חייב להעלים אותן מהר, לפני שהחיים שלי ייהרסו או משהו כזה."

אתה הולך לחבר ניגון חסידי?

"ניגון? הלוואי. מכל הקשר שלי עם חב"ד ו'צמאה' לשיר ניגון זה כיף כי הוא מבורר, אין בוהא את כל התסבוכות שלנו, זה סולת נקייה. אני מחפש שורש, וניגונים חסידיים הם שורש, ואגב, גם שירת הבקשות. משהו בהם נקי ומעורר."

כיף לך לעמוד על הבמה ולשיר את זה?

"תענוג. בי"ט כסלו היינו באורות, היינו בטוב, נהנינו, זה היה פשוט כיף. מבורר לגמרי. אני בא ל'צמאה' כמו מי שמבקש שורש, אבל אני בא ליהנות ולחזור לשרה שלי, של הדיבור המאוד אישי ומאוד חשוב, מתוך החיים ומתוך עבודת ה'."

"בהפוך על הפוך, בעיניי יש משהו נצחי במוזיקה המקורית שצומחת עכשיו. במוזיקה העכשווית יש בשורה מדהימה, היא מעידה על משהו שמשנתנה בתודעה הישראלית, נפתחים שערים של אמונה ושל שורשים, של קשר. מצד אחד אנחנו מנסים לתת פשר לתופעות שבתוכן אנו חיים, ומנגד ברור שרק במבט לאחור נוכל לדעת מה קרה פה דרכנו".

הוא נותן לי כלים במקומות הכי נמוכים, ואפילו בלי לפתור בעיות, הוא מנגן שם. זה מתקשר לי לסיפורים שלו, ולאנשים שמלמדים את תורתו, זה קצת הבית שלי.

"הרב קוק לא פחות אמיתי לי, אולי אפילו יותר, אבל אני לא מצליח ממש ללמוד אותו. אבל מצד זה שאני ישראלי פה בארץ ולא באוקראינה, איך שאני לבוש, איך שאני חי, אני מרגיש שזה קשור אליו, לשפה שלו ולאופטימיות שלו, ולתורה השופעת אור. וחב"ד היא אוויר פסגות, קיסרות, ממלכה אדירה שמעזה לעשות בגדול. המפגש עם הדמות של הרבי מגדיל את טווח האפשר."

"התניא עוזר לי להרגיש את הקדוש ברוך הוא, להנכיח אותו בחיים שלי. האש שדולקת שם, עכשיו בחיים שלי, היא לא שורפת ומרחיקה. היא נושאת אותי עכשיו. אני מכיר את ההרגשה. אני זוכר שיחות עם דניאל זמיר שאני מנסה ללמוד איתו, ואני קולט שהסגנון הטוטאלי היה קשה לי, אבל נוגע בי משהו מצד הקדושה שיש בספר שהוא כל כך עצום וכל כך ממלא בחיות. עכשיו מבחינתי זו עבודה של יראה ואהבה, 'תריץ גדפיץ' (שתי כנפיים). זה גם קצת ממה שאני לומד מ'בני מחשבה טובה', להרגיש קשר."

ואיזה פרק הכי אהבת בתניא?

"הפרק שאני עסוק בו זה פרק מ"ו. הפרק על אהבת השם, שבו מתואר המלך שבא לחבק את יושב האשפתות. זה פרק חשוב מאוד, להצליח באמת להרגיש את אהבת ה', שה' אוהב אותי ממש, ואז באמת, כמים הפנים לפנים - כך האהבה שלי אליו. היכולת לאהוב אותו תלויה ביכולת שלי להרגיש שהוא אוהב אותי."

בתור מישהו שרוקד על כמה חתונות, לבוש חרדי, מעורבב עם הסרוגים ובכלל משתייך לסקטור-חסרי-סקטור, ההשתייכויות האלו מתקשרות לך לעבודת ה'?

"אני מרגיש שחסרה ענווה בכל אחד מהסקטורים. לכל סקטור יש

## מבערים את החמץ כל השנה

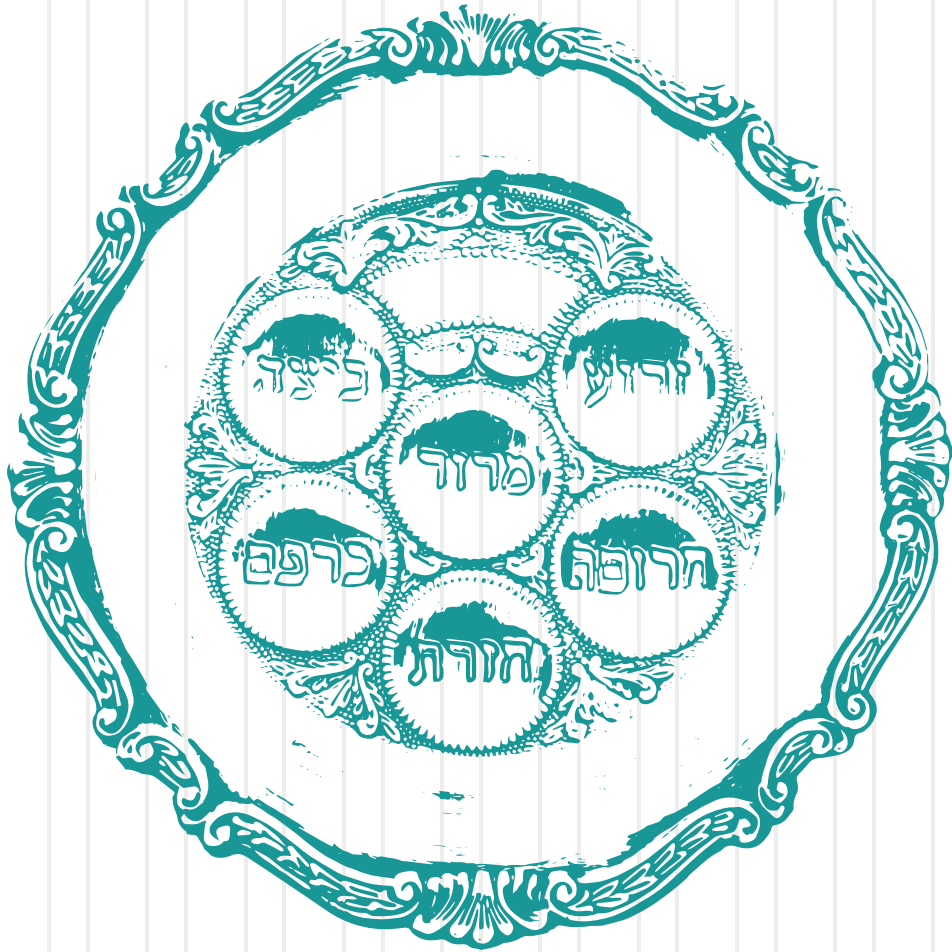


**NETSPARK**  
נטספארק - הופכים מרחב מסוכן למרחב מוגן

הצטרפו עכשיו  
[www.netm.co.il/karov](http://www.netm.co.il/karov)



# פסח כשר ושמח!



# תהיה מספרים

יפה שיהתן של הסידים זקנים יותר מתורתן של  
ביני"שים. לסיפורים יש כוח, והם יכולים לגלות לנו את  
פסה במקום עמוק יותר מאשר הסברים מפולפלים.



## הרב איל יעקובוביץ

ראש ישיבת ההסדר צפת

את הסיפור הבא שמעתי מהרב אברהם קריגר, ראש מכון 'שם' עולם'.

אביו, ר' יעקב קריגר ז"ל שרד את מחנה אושוויץ. פעם סיפר, שאחד הדברים ששימחו אותו הייתה התפילה. כל יום, בעודו משרך דרכו לעבודת הפרך, היה מתפלל תפילת שחרית כולה החל מהפסוק 'מה טובו' ועד סוף התפילה, כך לא עבר עליו יום בלי תפילת שחרית.

"אבא, איך היית יכול לומר 'מה טובו אוהליך יעקב' בשעה שכזו?" שאל הרב קריגר את אביו.

"בני", ענה לו ר' יעקב, "כנראה לא הבנת מה היה שם".

"היינו מהלכים בשורות שורות של חמישה אסירים יהודים בטורים ארוכים. אף אחד מאתנו הרי לא יכול היה ללכת את כל הדרך הזו בעצמו. שבורים היינו בגוף ובנפש, ללא בגד חם לעורנו הצפוד, ללא נעליים ראויים ובלי כוח בכלל. ובכן מה עשינו? בכל שלב של הדרך היו מתחלפים אלה בשורה שצעדו בכוח רגליהם והם משכו את השאר אשר נשענו עליהם. כך היינו הולכים יום יום בכפור הנורא, מחובקים ומחליפים כוח בינינו.

"ואילו הם, הצוררים הנאצים, הלכו לצידנו במעילי עור, בכפפות ומגפיים, כאשר לחייהם סמוקות מאוכל ושינה נוחה. הם היו צורחים ומכים בנו בלי הרף, ומששים בנו את כלביהם באכזריות כאשר רק מעט כשלונו בדרך.

"ועכשיו אני שואל אותך, האם לא ראינו אז עין בעין כיצד 'מה טובו אוהליך יעקב' וכי מי ראה זאת טוב יותר ממנו?"

הסיפור הזה בעיניי הוא סיפורו של העם היהודי בכלל ושל כל אחד מאיתנו בפרט. מיציאת מצרים ואילך בחר בנו ה' להיות לו לעם סגולה, אלו שמביאים ומייצגים אותו ואת טובו בעולם. "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו" - מי אני ומה אני מייצג? הרי ה' בחר בי להיות חלק מהמסע המופלא הזה שראשיתו ביציאת מצרים והוא ממשיך גם דרכי-דרכנו בגילוי סגולת ה' בארץ. גם אני חייב להיות דף, אות, חלק מהסיפור המופלא של עם ישראל, של "מה טובו אוהליך יעקב", עד שיתקיים בנו גם המשך הפסוק "משכנותיך ישראל" כאשר ישכון ה' בנו בשלמות במהרה בימינו. אמן.



## הרב ארלה הראל

נשיא ישיבת 'לב חדש' שילה  
וראש בית המדרש הקהילתי עפרה

הסיפור המתוק שלקמון, התרחש בימי חג הפסח. בשנת תרס"ב, שמונה ימים אחרי לידתו של הרבי מלובביץ' זי"ע ביום י"א ניסן כידוע, התקיימה מצוות ברית המילה שלו בבית סבו של הרבי ורבה של העיר ניקולייב שבאוקראינה, הרב מאיר שלמה ינובסקי (בעל הניגון המפורסם "רחמנא דעני לעני"), ויהודים רבים מהעיר השתתפו בחגיגה. במהלך סעודת הברית דרשו סביו ואביו של הרבי, רבי לוי יצחק שניאורסון, כאשר האב מקשר בין חגיגת הברית לבין יום הולדתו שלו שחל באותו יום, י"ח בניסן. הילד נקרא בשם 'מנחם מענדל' על שם סב-סבו, האדמו"ר הצמח צדק.

והנה, אחד המשתתפים בסעודה, חסיד ותיק ומדקדק, לא טעם בה מאומה עקב החומרות הנהוגות בחסידות חב"ד בחג הפסח. סב הרבי, הרב מאיר שלמה ינובסקי, שבביתו התקיימה הסעודה, פנה אליו בתרעומת מעושה ואמר לו: "מגיעה לך נזיפה על שאינך אוכל בבית המרא דאתרא! אך אינני יכול לנזוף בך, שכן הצלת את חיי...". הציבור כולו תמה, מהו המאורע אליו מתכוון הרב ינובסקי. סתם ולא פירש.

שנים אחר כך גילה את סודו המשפיע החסידי המפורסם הרב מנחם מענדל פטרפס: כמה שנים קודם לכן, הרב ינובסקי חלה במחלה סופנית והתאשפז בבידוד. על פי דרך הטבע לא היו נראים סיכויים להחלמתו והמצב היה נואש. הוא התמלא בעצבות וצער על סופו המתקרב ובא, אך לפתע הוא שמע קול מבחוץ - היה זה ידידו החסיד המדובר שהגיע מתחת לחלון חדרו המבודד, והקריא קטעים מתוך אגרת הקודש שבספר התניא של אדמו"ר הזקן, פרק י"א, המדברים בגנות העצבות והיאוש. למחרת הוא שוב הגיע וצעק את התניא, ולמחרת שוב, וכך מדי יום. מאוחר יותר החלים הרב ינובסקי באופן ניסי לתדהמת כולם. ההסבר היחידי שמצא לנס זה היה הכוח הנפשי להחלמתו שהגיע רק בזכות קטעי התניא ששמע מידידו ברגעים הקשים.

מסיפור זה אפשר ללמוד מוסר השכל רב ותובנות חשובות - על כבוד המרא דאתרא, על שמחה ועצבות, על כוח רוחני להתגבר על משבר גופני, על כך שחוויה רגשית מעוררת הרבה יותר מידע בלבד, ועוד. אך דומני שאחת מהן במיוחד מבטאת את מהותו של חג הפסח. חג הפסח הוא 'חג היהודיה' - הכרת הטוב, אותו עיקרון מוסרי יסודי ביהדות, הבנויה כולה עליו. כבר ריה"ל בספר כוזרי מסביר, שאנו עובדים את ה' יתברך לא כי הוא ברא אותנו, אלא כי הוא הוציא אותנו ממצרים. בהוצאה זו הפכנו לבעלי חוב למי שהטיב עימנו. ומכוח הכרת הטוב הזו, אנו עובדים את אבינו שבשמים מאז ועד היום. זה המסר אותו אנו מבקשים להעביר לבנינו בליל הסדר - לא נשכח, לא נשכח את מי שהטיב עימנו, תמיד תמיד נמשיך להללו ולשבחו ולפארו.

כמה מופלא, שצדיק כמו הרב ינובסקי לא שוכח לרגע את מטיבו. כמה מופלא שגם אנחנו לא שוכחים את הטוב והמטיב, הוא הטיב והוא מטיב והוא ייטיב עמנו, אמן כן יהי רצון!



## דוד הלל

כמאמר דוד המלך "צופה רשע לצדיק" וכו', ו"זומם רשע לצדיק וחורק עליו שיניו". ואמר הרה"צ: הבעל-דבר היה מקנא בי, ולא היה יכול לסבול שעשיתי לי מצות שמורה כשרות על צד היותר טוב כפי רצון הבורא, וזאת לו כמו מלח לעיניי. על כן רצה להכשיל אותי בזה להביא אותי לידי כעס חס ושלו. אבל תודה לא-ל ושמח אני מאד שנתן לי ה' יתברך דעת, ותיכף הכרתי שזה מעשי ידיו, ששלח את הכלב ורצה לבחון אותי אם אעמוד בנסיון הזה שלא אכעס חס ושלו. ו'ה' לא יעזבנו בידו" וכו', ועמדתי בנסיון, והמצוה במקומה עומדת ועוד גדולה ממקודם. ואין המצות שמורה שלי מקודשות יותר מן המצות של כל ישראל, אלא במצות שמורה חשובה אצל ה' יתברך ההכנה של המצות, מה שאדם טורח לשמור. אבל אם אין ברירה, והשטן מעכב, מעתה יכול אני לאכול המצות הפשוטים מן שכני החייט, כי אני מתפלל תמיד לפני ה' יתברך שישלח מלאכיו שישמרו את המצות של כל ישראל שיהיו נעשים בכשרות, שיקיימו ככתוב בתורה "ושמרתם את המצות", ובזכות זה ישלח לנו ה' יתברך את הגואל צדק במהרה בימינו.

(עד כאן המעשה מנתיבות רפאל פרק כב. תודה לעורך הספר ר' דוד גולדשמידע על הרשות לפרסם אותו כאן)

ועכשיו סיפור אישי:

לפני שנתיים חל חג הפסח חודשיים אחרי שהרסה הממשלה את ביתנו בעמונה. לא התאפשר לערוך סדר במדרשת עפרה שבה התאכסנו, ונסענו לביתה של חמותי.

כמו בכל שנה אפינו מראש מצות לליל הסדר, וכיוון שמדובר במצות רכות הנחנו אותן במקפיא של חברים מעפרה.

אבל בעודנו בדרכנו לליל הסדר גילינו ששכחנו את המצות במקפיא של החברים! היה מאוחר מדי לחזור ולקחת, והצער היה גדול מאוד. בלי בית, בלי מקום, ועכשיו אפילו בלי לחם עוני... הרגשנו שמצרים סוגרת עלינו מכל כיוון.

לא היה לנו מושג מה נעשה. מעולם לא אכלנו מצות קשות בליל הסדר, ואינני יודע אפילו איך מודדים בהן כזית. ה' עזר ונזכרתי בסיפור הזה על רבי לוי יצחק. פתחנו אותו והשתדלנו לצחוק כנגד הבעל דבר ולא ליפול ברוחנו.

כשהגעתי לערבית בבית הכנסת גיליתי שאיחורתי מאוד, אז הלכתי לבית כנסת אחר ושם בדיוק התחילה התפילה. במשך כל התפילה ניסיתי לחשוב רק מה נעשה עם המצות. בסוף התפילה נלחמתי בבושה שלי, ניגשתי לאדם אחד ושאלתי בהיסוס אם הוא מכיר במקרה מישהו שנוהג לאפות מצות רכות. הוא שאל: "כמה אתה צריך?" אמרתי לו, והוא אמר: "בוא אחריי".

מתברר שבניו אפו בו ביום מצות רכות, וכך יצא שקיבלנו מצות טריות ומהדרות יותר! ללא ספק, בלי הסיפור על רבי לוי יצחק הייתי שוקע בייאוש והלאקה עצמית ורחמים עצמיים, ולא הייתי מעז לגשת לאדם זר ולשנוור מצות. הודיתי לו מאוד, והודיתי לה, וחזרנו לבית חמותי.

כשנכנסנו לבית, המצב שם היה כמו בהרבה בתים בערב פסח: עייפות גדולה, עצבנות, ילדים מתרוצצים ומרעישים, ניסיונות בלתי אפשריים לשלב בין הרצונות השונים של כל המשתתפים. עם השנים למדתי לקבל בהכנעה את הטרפת הזו של ערב פסח. אולי זו הדרך שלנו להגיב על החלל הגדול שקרבן פסח החסר פוער בתוכנו. אולי החומרות והניקיון המוגזם הם רעש שהנפש מייצרת מפני שמהוה מאוד בסיסי בזהות היהודית שלה ניטל ממנה.

אבל עדיין - איך מתחילים ככה את הסדר?

ביקשתי את רשות הדיבור וסיפרתי את הסיפור על רבי לוי יצחק. ואז ביקשתי שכולנו נעשה כמותו ונצחק עכשיו ביחד כנגד הבעל דבר שרוצה להטיל כעס בינינו. זה היה קצת מאולץ, אבל אחרי דקה או שתיים כולנו פשוט התגלגלנו בצחוק משחרר מאוד. צחקנו עד דמעות. זו הייתה פתיחה נהדרת לליל הסדר, והרגשנו בני חורין ובני מלכים כמו שלא הרגשנו אף פעם.

ואם תשאלו אותי, הנס השני, של "סדנת הצחוק" המאולתרת, גדול בהרבה מהנס הראשון, של המצות...

הספר 'נתיבות רפאל' מאת החסיד ר' רפאל וילף ע"ה מקבץ בתוכו סיפורים חסידיים רבים, בלשונו החיה של מי שהיה שם ושמע אותם מכלי ראשון. את המעשה שלהלן שמע המספר מפי ר' שמואל, גיסו של הצדיק רבי ישראל מרוז'ין, שזכה להכיר את רבי לוי יצחק מברדיצ'ב. נביא את המעשה, ואחריו נספר איך גילינו על בשרנו שהמעשה הזה הוא בעצם סגולה נפלאה...

וסיפר לי מעשה איך שהרה"צ מבארדיטשאוו זצ"ל היתה

לו יגיעה רבה ועבודה גדולה עד שאפה לו כמה מצות "שמורה"

על פסח. שמתחילה בעת הזריעה של חיטים קנה לו חיטים, ובסמוך אצל שכנו היתה לו גינה אצל ביתו, ושכר ממנו ערוגה קטנה זרע בה את החיטים. והיה משלם גם להשכן, שישמור וישגיח היטיב על הערוגות של חיטים שלו. ובכל פעם הלך בעצמו לגינה להשגיח, וכך היה שומר את הערוגה עם החיטים שלו מעת הזריעה עד עת הקצירה. ובכל פעם אמר: הלא החיטים האלו על מצות שמורה, על כן צריך שימור! ובכל פעם היה שולח מאנשיו לראות את הערוגה עם החיטים, ולהשגיח ולשמור אותה עד זמן הקצירה. ואחר גמר בישולה, בזמן הקציר, הלך בעצמו וקצר את התבואה, ודשו את השיבולים עד שנגמר החיטים, והביאו לביתו בשק קטן נקי. ושמר אותם כל החורף, וקודם פסח טחן אותם, ועמד שומר שלא יתעלם מן העין, ובעצמו עמד ושמר את החיטים בעת הטחינה עד שנגעשו קמח. ואחר כך כשרצה לאפות הכין לו מים-שלנו, והלך לאפות, והסיק את התנור, ועשה כל עבודות שהיה אפשר לעשות לו לבדו, ואשר לא יכל לעשות בעצמו - מסתמא אנשים עשו הכל כפי רצונו. ופיזר על זה הוצאות רבות, ונעשו בשמירה יתירה ובחומרה יתירה על צד היותר טוב, והיה אך שמח.

ומכל היגיעה הזאת היו לו עשר או שתים-עשרה מצות "שמורה". ולקח את המצות בשק קטן נאה ונקי, וקשר אותן והביא אותן לביתו בערב פסח כנהוג, והניח אותן בביתו במקום משומר, וכשיצא מביתו פקד על אנשיו שישמרו את המצות כי מצות שמורה הן, וצריך שימור. ואחר כך הלך לבית הכנסת להתפלל, וגם אנשיו הלכו איתו כמו בליל יום-טוב של פסח בשמחה גדולה, ולהרבנית אמר שתתפלל בבית כדי שתשמור על המצות.

ובין כך, כאשר החבילה מן המצות שהן כרוכות יחד היתה מונחת, והדלת היתה פתוחה, נכנס כלב אחד מבחוץ, וחטף את התכריך עם המצות וברח. הרבנית התחילה לצעוק ולרוץ אחריו, והכלב מן הסתם יכול לרוץ ולברוח יותר מהרבנית, והאנשים היו כולם בבית הכנסת. ומי ירוץ אחר הכלב ברחוב, בלילה, ומי ימצא אותו? והתחילה הרבנית לבכות כי יראה מבעלה שלא שמרה את המצות כראוי, וגם כאב גדול בליבה, ועגמת נפש: מה יעשה בעלה בלי מצות? הלא הוא מייגע עצמו כל השנה בהוצאה רבה ובעבודה גדולה, ובפרט שציוה לה שלא תלך להתפלל בבית הכנסת, אלא תשב בביתה למען תשמור את המצות! וישבה בביתה בעצב גדול.

ואחר כך בא בעלה הרה"צ מבית הכנסת לביתו בשמחה רבה, כנהוג אצל צדיק גדול כזה שמחת החג, ורואה את הרבנית בוכה בצער גדול. ושואל אותה למה, והיתה מוכרחת לספר לו את כל הנעשה. ושחק מאוד, ואמר לה שתספר לו עוד הפעם, ועוד הפעם, ושחק ואמר לרבנית: לכי אל השכן החייט שלנו, ולְוֵי אצלו כמה מצות שיהיה ל"סדר". והשכנה אשת החייט כבר יודעת מזה כי שמעה צעקת הרבנית על הכלב, וגם היא רצה אחר הכלב להוציא המצות מפיו אבל ברח ואיננו. וסיפרה לבעלה החייט, ואמר החייט להרבנית: אם הייתי יודע שהרה"צ יאכל המצות שלי הייתי נושא בעצמי עבורכם מהמצות שלי לביתכם. ותיכף לקח החייט וברר מצות שלמות, והביא להרה"צ וקיבל ממנו בשמחה רבה, ואכל את המצות הפשוטות של החייט.

ולרבנית אמר: אל תדאגי על זה, אלא תהיי בשמחה, ובפרט כי הקב"ה הציל אותי מעבירה גדולה, ויש לי מזה שמחה בכפליים.

כי תיכף הכרתי שזה מעשה-שטן, שרצה להכשילני על ידי זה שיביאני לידי כעס, ובפרט בזמן קדוש כזה, ואמרו ז"ל הבא לכלל כעס בא לכלל טעות. והבעל-דבר רצה להעביר אותי על דעת קוני שאכעוס עלייך על ידי זה,





שיחה של

חג של  
באזלת  
הנפש\*



**במכון משיבת נפש לומדים  
על הנפש היהודית ובונים כלים  
שיוצאים מתוך התורה עצמה.**

**פתיחת ההרשמה  
לשנה"ל תש"פ  
מיד לאחר פסח  
בינתיים,**

**הנפש**  
מכל צוות המכון

משיבת נפש - הכשרה למכוונות רוחניות 

עניין גלות מצרים וגאולת מצרים  
כמו שהיה בדרך  
כללות אומה ישראלית -  
כך יש בפרטות אדם אחד  
תולדות יעקב יוסף | פרשת שמיני פח ע"א

**\*יציאת מצרים הוא הבסיס להבנת  
תהליך יציאה מקושי נפשי | נלמד בשנה ב**

רזת סטודיו לעיצוב

וקסקט עם שפיץ באומרו: "עם שטריימל עגול - אפשר לסובב את האמת מפני השררה". הוא היה עממי, וכאבותיו, מסר נפש לדאוג לכל יהודי. לחתונה של אחייניתו הגיע הרבי הריי"צ מחב"ד שנאלץ לחכות עד בוש, כי רבי שלמה היה עסוק בסיוע לאלמנה. רק לאחר שעות, כשהרבי מחב"ד עזב, הגיע רבי שלמה והחלה החתונה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, כשנכנסו הגרמנים ימ"ש לעיירות פולין, הרבה לפני החלת הפתרון הסופי, הבין מיד הרבי הצעיר את המגמה. הוא אסף את יהודי עיירתו ועיירות נוספות וקרא להם: אל תיכנעו לגלות! אל תשתפו פעולה עם הגרמנים אויביכם, בין כך ובין כך הם ישמידו אותנו. צריך להרוס את נס המרד. הבה נברח לעירות, ומשם נילחם בהם עד טיפת דמנו האחרונה.

לאחר גירוש יהודי לובלין בניסן תש"ב הוא קרא ליושבי הגטו להימלט לעירות ולהתנגד לגרמנים בכוח על ידי פיצוץ גשרים ורכבות. הוא עצמו טרח רבות להביא לקבר ישראל את גופות החללים שנרצחו בעירות הסביבה. בכ"ד אייר תש"ב גזר תענית של שלושה ימים, שאחריה תוכנן להצית את בתי הגטו ולברוח ליער.

רוב היהודים לא שעו לקריאות הרבי. כשהגרמנים החלו ברישום מסודר של כל יהודי, תוך הקמת משטרה יהודית המסייעת להם, שוב זועק הרבי: אל תלכו למשרדיהם. אל תנקפו אצבע כדי להיכנע לצוררים. היו גאים!

תוך כדי, רבי שלמה שומע שרכבת מלאה יהודים נשרפה בדרך לגטו. הוא מסתכן בעצמו, יוצא מן הגטו, מתחפש לאיכר ומציע זהוב לכל פולני שיביא לו גופת יהודי. כך הביא לקבורתם של אחיו היהודים.

השמועה עשתה לה כנפיים: יש רבי שמורד בגרמנים. הדבר נודע לגרמנים. הם חיפשו אותו בכל דרך ואיימו על היהודים שיהרגו בס עד שימצאוהו.

לבסוף, נתגלה הרבי במקום מסתור. מספרים, שרגע לפני שתלו אותו, ביום שבת קודש ערב ר"ח סיוון תש"ב, לעיני אלפי יהודים, קרא האדמו"ר "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", ירק לעבר הגרמני שאחז בו וצעק: "יהודים - ברחו לעירות ונצחו!".

עובדה היסטורית היא, שגיסו של רבי שלמה, הצדיק רבי אברהם יששכר אנגלרד, שמע לקול הרבי, ברח אל היערות ונלחם כפרטיזן עד לניצחון בעלות הברית על גרמניה. לאחר המלחמה עלה לארץ והתיישב בבני ברק. שרידי חסידי ראדזין הכתירו את הגיס לרבי מראדזין במקומו. הקדוש ברוך הוא גומל לחסידי, גיבורי כוח עושי דברו.

רבי יששכר האריך ימים. זכיתי לפגוש אותו על ערש דווי כשהיה בגיל קרוב למאה שנים, ולהגיש לו ספר שכתבתי על משנת אדמו"רי ראדזין.

סיפר הרב הכרמי: כשהציעו לרבי שלמה מראדזין להימלט מהתופת לארץ ישראל, סירב להצעה. וזה היה נימוקו: מצאנו שהמבול לא ירד בארץ ישראל, שנאמר "ארץ לא גושמה ביום זעם": אם כך, מדוע נח הצטווה לבנות תיבה ולהזיק לנס, והרי יכול היה לעלות לארצנו הקדושה ולהינצל בדרך הטבע? אלא, שלארץ ישראל לא עולים כדי להימלט מסכנה. לארץ ישראל עולים להידיבק בקדושתה וטובתה.

בחג הפסח הזה נשאב מהם השראה לקוממיות אישית וציבורית.



## רן שריד

מקובל לומר, שמרבית אדמו"רי החסידות שמו לדגש את תפקידם בתחום של חיזוק היהדות והרוחניות ונמנעו מהצטרפות לתנועת גאולה זו או אחרת בדורנו.

לכאורה - פשרנות יש כאן, ישיבה על הגדר בענייני הגאולה ותחיית ישראל, אך כמי שלמד תורת החסידות, ההפך הוא הנכון. יסודות אי ההסכמה לכל סוג של גלות, יותר אפילו מן הציונות, טמונים וצפונים כקודים גנטיים בתורת משיכי הבעל שם טוב. ראו את התנגדותו הנחרצת של הרבי מלובביץ' לכל פשרה, "אף שעל", התנגדות שראש ממשלתנו החדש-ישן מעיד שהוא שואב ממנה כוחות.

השנה אספר לילדיי על סיפור ההתנגדות הלא נתפסת של הרבי האחרון מראדזין, לכל סוג של עול גלות. סיפורו של הקדוש רבי שלמה שמואל ליינר הי"ד.

רבי שלמה שמואל היה אחד האדמו"רים הצעירים ביותר בפולין של אחרי מלחמת העולם הראשונה. אביו נפטר כשהיה בגיל עשרים, בשנת תרפ"ט. מתחילת ממלכתו הוא היה יוצא דופן בתקיפותו ובמקוריותו. ככלל, שושלת האדמו"רים ממנה בא, איזביצא-ראדזין, הצטיינה בעשיית מלחמות וב"סטארט-אפים" הקשורים בחידוש מצוות הקשורות בבית המקדש (סבו גילה את פתיל התכלת וערך כעין גמרא חדשה על סדר טהרות), אך הוא הוסיף מלחמות נוספות תוך כדי שאינו נושא פנים לאיש.

כעבור מספר שנים לאחר תחילת כהונתו הוא עוזב את עיר הבירה ורשה, בה נולדו ופעלו אדמו"רי פולין של אז, ומעביר את מרכז החסידות חזרה לעיירה ראדזין - בגלל סלידתו מפוליטיקה ומחיי העיר הגדולה. כאדמו"ר הוא ממשיך ללבוש בגדים של יהודי פשוט



# מכשיר אידוי (עישון) שומר שבת

באישור מכון צומת

צמת

חייגו עכשיו:

052-8000274



## איתאל גלעדי

בית הספר לתורת הנפש

בשנים האחרונות, כשוך הבלגן של סידור הקערה (מנהג חב"ד לסדרה כשחוזרים מתפילת ערבית, ועל כל פריט בקערה הידוריו ודקדוקיו שלו, הלוך-חזור מהמטבח, ויש קערות לכל גבר מעל גיל מצוות...), אני רגיל לפתוח את הסדר בסיפור:

שנה אחת בערב פסח, מיקומו של שולחן הסדר לא מצא חן בעיני הבבא-סאלי (מצד העניינים השמימיים - שולחן של מטה מכוון כנגד שולחן של מעלה...). הוא הזיזו מצד לצד, עד שאחרי מאמצים רבים השולחן ומיטות ההסבה עמדו במיקום ובזווית המדויקת כרצונו. הוא שמח והזהיר שאף אחד לא יזיז חלילה את השולחן והמיטות עד שיחזור מהתפילה, אך בתחילת הסדר התברר שאין מקום עמידה לקידוש בין המיטה לשולחן. הבבא-סאלי לא הרשה להזיז שום דבר, ועשה את הקידוש בעמידה על המיטה.

סיפור זה הוא 'מילתא דבדיחותא' ראויה לפתיחת הסדר, להזמנת צדיקי הדורות להשרות עמנו את השראתם, להשתעשע בהנהגות הצדיקים, לצחוק קצת על עצמנו, הסומים בחשכה, ובעיקר להיזכר שגם אם נשאר לי סביב השולחן מקום רק בעמידה על רגל אחת, והכל נראה כמו כאוס, זהו לילה בו הכל מסודר בסדר אלוקי שמימי.

ועוד סיפור-יסוד: אדמו"רי בעלז, כצדיקים נוספים, נהגו להסתובב בעיירה ולהתבשר דרך החלונות מסדרי היהודים הפשוטים. פעם שמע אחד מהם יהודי המכריז - "יכול מראש חודש... לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מחותנים לפניך". המשמשים צחקו, אך הרבי הסה אותם והסביר בסיפור-משל: יהודי עשיר חיפש חתן כליל-המעלות לבתו המושלמת. אחרי חיפוש רב מצא בחור כלבבו ממשפחה ענייה בעיירה נידחת, ולרגל הדחיפות "שמא יקדמנו אחר" ערך בו-במקום את סעודת השידוכין, בעוד החתן לבוש בלוי-סחבות ולשולחן מוגשת רק פת הקיבר החרבה שנמצאה שם. החתונה, כמובן, כבר נערכה לפי מעלת הגביר - שהלביש את החתן מחלצות וערך סעודת פאר. חלף זמן, והגביר חש שהחתן, שהתרגל למנעמי העושר, ממרה את רצונו, והוא שלף מגזו ויוציג לראווה אחד מבלויי הסחבות מבגדיו-לשעבר של החתן, להזכירו מאין הגיע וכמה טובות הוא 'חייב לו'. החתן לא התמהמה, ושלף מצרורותיו פרוסה עבשה משיירי סעודת השידוכין, לרמוז לחותן - 'זכור מי היה בלחץ לסגור את השידוך...! כך, כאשר בליל הסדר הקב"ה 'מנופף' במרור, להזכיר מאיזה שעבוד גאל אותנו, אנחנו מרמזים מולו במצה, להזכיר שנחפז לגאלנו עד שלא הספיק הבצק להחמיץ, והרי 'מצה ומרור מחותנים לפניך', משני צידי השידוך.

כמובן, אחרי הנפנוף המחויך במצה ומרור, נזכור שאווירת ליל הסדר אינה סכסוך מחותנים (גם אם מישהו, לרגל הדיונים המשפחתיים אצל מי הסדר, טעה לרגע שכן...), אלא זיכרון וחיידוש האהבה בין הדוד לרעייתו, כאשר המרור והמצה מזכירים את ישועת ה' ואת החשק הנמרץ והנחפז לגאולה, מבלי להסתכל על פחיתות סביבתנו והשפעתה עלינו. יהי רצון שנוכח במהרה לצרף ל"כורך" גם את קרבן הפסח, זכר לדילוג-ההרדי על 'פער המעמדות' בין ה' ובינינו, ולממש בחשק ובזריזות את אהבתנו בגאולה האמתית והשלמה, "בעתה [עת דודים] אחישנה".



תואר ראשון בחינוך

בשילוב לימודי מדרשה בשנתיים בלבד!

## מדרשת תל-חי

מעוניינת להגיע להצלחה בדרך הקצרה ביותר?  
מעוניינת ליהנות בדרך מהתפתחות רוחנית במדרשה  
ומלימודים נוחים בקמפוס היפה ביותר בארץ?

**המכללה האקדמית תל-חי מזמינה אותך  
ליהנות ממסלול ייחודי ללימודי תואר ראשון בחינוך  
בשילוב לימודי מדרשה בשביל הנשמה  
בשנתיים בלבד ובתנאים נוחים במיוחד!**

◀ תואר ברמה אקדמית גבוהה במגוון התמחויות ייחודיות  
◀ ללא חובת פסיכומטרי! מגוון מלגות  
◀ יופי ואווירה ייחודית שלא תמצאי בשום מקום אחר

פרטים נוספים באתר: [midreshet-tel-hai.co.il](http://midreshet-tel-hai.co.il)  
050-3044172 | 050-3211241

# מצה שרויה וקניידלך



## סעודת משיח עם הרב יצחק גינזבורג

החווה מלובלין מחלק את המצות - מאכל האמונה - לשלושה סוגי אמונה כנגד צדיקים בינונים ורשעים. מליל הסדר עד שביעי של פסח - יום שכולו משיח

### נכתב על ידי עודד מזרחי

הרשע הוא אחד שמאמין בה, אבל לא בתורה ולא במשיח. הבינוני מאמין בה וגם מאמין בתורה, ונוהג על פיה, אבל האמונה במשיח חלשה אצלו. ואילו הצדיק האמיתי אוהז בכל שלוש הרמות של האמונה. הוא מאמין שיש הקב"ה והתורה אמת ומחייבת אותו, וגם מאמין במשיח וזה גורם לכך שכל מעשיו מיועדים "להביא לימות המשיח".

הרבי מליובאוויטש השקיע את כל כוחותיו במסירות נפש להנחיל לנו את המודעות הזאת, ובנוסף לכך אמר שהגיע הזמן שכל אחד מעם ישראל יהיה צדיק. לפי החסידות להיות צדיק ולהיות חדור במשיח, זה היינו הך.

מדי שנה לפני פסח, החווה מלובלין היה נוהג לעבור על כל מצותיהם של אלפי החסידים שהסתופפו בצלו. הוא לקח כל מצה ביד והתבונן בה. היו מצות שאמר עליהן "צדיק" והניחן בערימה אחת, מצות שאמר עליהן "בינוני" הניח בערימה שנייה ו"רשע" בשלישית.

אחרי כל המיון המדוקדק של אלפי המצות יצאו מעט "צדיקים", יותר "בינונים", והרבה מאוד "רשעים". את ה"צדיקים" חילק לעצמו ולתלמידיו הקרובים, את ה"בינונים" לשאר החסידים, ואת ה"רשעים" השאיר בצד.

בגלל שרוב המצות היו "רשעים", לא היה הרבה מה לאכול בחצרו בשבוע של פסח והחסידים לא שבעו. החסידים מקפידים לא לאכול מצה שרויה במשך כל החג, אבל ביום השמיני (בחו"ל) אוכלים דווקא מצה שרויה. בשמיני של פסח החווה הורה לאשתו ולכל המבשלות לעשות כמות גדולה של קניידלך, קציצה ובה קמח מצה ומים, ולשם כך הוציא את כל מצות ה"רשעים" וחילקן לכולם. וכך כולם אכלו את ה"רשעים", והיה שפע של מצות וקניידלך, וכל מי שרעב במשך שבוע ימים פוצה היטב ביום האחרון, ושבע מכל הקניידלך ומצות ה"רשעים".

## יום שכולו משיח

אם כן, למה מותר לכולם לאכול את ה"רשעים" ביום האחרון של פסח? אחרון של פסח הוא יום של משיח, לכן עושים בו סעודת משיח, כמנהג הבעל שם טוב, וקוראים בהפטרה המדברת על המשיח. כל שבעת ימי פסח הם כנגד יציאת מצרים - הגאולה שהיתה - ומי שמאמין בה גם מאמין בהיסטוריה, ואינו מכחיש שפעם היתה יציאת מצרים. מתן תורה יבוא אחר כך, בשבועות, ואילו עידן מלך המשיח הוא יותר עתידי. כתוב שביעי של פסח זו כבר מודעות למתן תורה - כהוספה על יציאת מצרים - אבל אחרון של פסח זה כבר גילוי משיח ממש.

צריך להחזיר את כולם בתשובה באחרון של פסח. גם הבינוני שחסרה לו אמונה חזקה במשיח, וגם הצדיק, שכל הזמן חי עם משיח, צריכים להתחזק באמונה במשיח על ידי אכילת "רשע", על ידי לקיחת מי שחסרה לו אמונה בתורה וגם במשיח, ומכוח המשיח מחזירים את כולם בתשובה. כתוב בספר "היום יום" שבאחרון של פסח אורו של משיח מתגלה, וממילא כולם חוזרים בתשובה ומגיעים לשיא של "מיכלא דמהימנותא" - אמונה במלך המשיח.

קל להאמין בה, וכל יהודי עושה זאת. קשה קצת יותר להאמין בתורה, והכי קשה להאמין במשיח - כי המשיח הוא נגד המציאות. מביטים מבעד לחלון ולא רואים סימנים ברורים למשיח. צריך המון תוקף ונחישות נחשונים בשביל להתחזק באמונה במשיח. אמונה אמיתית הופכת לדעת, עד שממש רואים את המשיח. החווה כשמו מכיר היטב באנשים. קודם כל הוא מכיר במצות, שכולן כשרות למהדרין, אבל הוא מכיר גם במהות בעליהן, ואת הרשעים הוא משאיר ליום שכולו משיח, יום שבו כל הרשעים באים לתיקונם.

## לאכול מודעות משיחית

החג המיוחד למזון במשך השנה הוא פסח, שבו אוכלים מצות, מיכלא דמהימנותא - מאכל האמונה. כתוב שאמונה זה רד"ל"א (רישא דלא ידע ולא אתידע), שורש המשיח, ולכן באכילת מצות אוכלים מודעות משיחית - זה חג הגאולה. בפסח מכניסים לבטן ולנשמה תודעת גאולה. בכל דור ודור, ובכל יום ויום, חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יוצא כעת ממצרים, והמצות מעניקות את השכל הזה.

ברור שכל המצות שהחווה מיינן היו מהודרות בתכלית, ולמרות זאת ברוח קודשו הוא מיינן לצדיקים בינונים ורשעים. בשבעת ימי החג צדיק אוכל "צדיקים", יהודי פשוט אוכל "בינונים", כמו שכתוב בתנאי, שמירת הבינונים היא מידת כל אדם, וביום האחרון כולם אוכלים רק "רשעים".

אם כל המצות מהודרות, מה ההבדל ביניהן?!

היות שהמצות הן מאכל האמונה, כנראה החווה הבחין ברוח קודשו בשלוש דרגות של אמונה. כתוב שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון. אין יהודי שאינו מאמין בה' בלב. אבל ככלל, ככתוב בספר העיקרים, יש שלוש רמות של אמונה - להאמין בה, להאמין בתורה ולהאמין במשיח.

"הבעל שם טוב קרא לסעודת היום של אחרון של פסח 'סעודת משיח'. כשם שיש שמות לסעודות שבת ויום-טוב - 'עתיקא קדישא', 'זעיר אנפין' וכדומה - כך קראו לסעודה זו 'סעודת משיח'. 'סעודת משיח' נערכת באחרון של פסח, שכן ביום זה מאיר גילוי הארת משיח-צדקנו".

(הרבי הרי"צ מלובביץ')



טיפים לטיול בריא  
באתר אשכולות  
בשיתוף

**מנבוי**

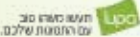
# פסח ישראלי טיולים בריאים ופעילויות ללא באשכולות!

האגף לתרבות יהודית במשרד החינוך מזמין אתכם לחגיגת טיולים לכל המשפחה, מהגולן ועד אילת בחול המועד פסח, ימים ראשון-שלישי ט"ז-י"ח בניסן, 21-23/4

מדריכי אשכולות יובילו אתכם לחוויה ערכית, בריאה ומהנה

לפרטים מלאים והרשמה  
077-8994989 • [www.eshkolot.org](http://www.eshkolot.org)  
(המוקד הטלפוני יפעל בתאריכים 19/4, 21-23/4)

תחרות תמונות נושאת פרסים מתנת



רשת מלונות Olive

**מנבוי**  
קבוצת הבריאות הטובה בישראל

**אשכולות**  
פורום מרכזי סיור ותודעה ישראלית (ע"ד)

\* בכפוף לתקנון התחרות. אשכולות רשיות על פי שיקול דעתה הבלעדי לשנות או לבטל את התחרות.

## טיולי משפחות - ללא עלות!

מוקד 1 <b>צפון הגולן</b>	<b>מרכז סיור ולימוד קשת יהונתן</b> סיור רכוב "אדם ואדמה" סיור רכוב "ארץ הרי הגעש" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 2 <b>דרום הגולן</b>	<b>מדרשת הגולן</b> סיור רכוב "פריחה וזרימות בגולן" "אביב על שביל הגולן" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 3 <b>גליל עליון</b>	<b>מרכז סיור ולימוד ראש פינה</b> אתר השחזור "ראשיתה של מושבה" נחל ראש פינה 15:00, 11:00 13:00
מוקד 4 <b>צפת</b>	<b>מרכז סיור ולימוד אורות הגליל</b> סמטאות צפת העתיקה פסגת הר מירון 15:00, 11:00 13:00
מוקד 5 <b>עכו</b>	<b>מרכז סיור ולימוד גליל</b> "עכו בזווית יהודית" "עכו פנים רבות לה" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 6 <b>כרמל</b>	<b>מרכז סיור ולימוד גליל</b> ההר הירוק בכל ימות השנה "חורשת הארבעים" "שביל הדורות" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 7 <b>כרמל</b>	<b>מרכז סיור ולימוד בשבילנו</b> "סיפורה הייחודי של המושבה זכרון יעקב" "אל המעיין" - עין צור ורמת הנדיב 15:00, 11:00 13:00
מוקד 8 <b>שומרון</b>	<b>מרכז סיור ולימוד שומרון</b> ההר הירוק בכל ימים ב-ג: סבסטיה - שומרון הקדומה אל מצודות מערב השומרון! 15:00, 11:00 13:00
מוקד 9 <b>פרוזדור ירושלים</b>	<b>בית ספר שדה שער הגיא</b> רכס שייחית שמורת המסרק 15:00, 11:00 13:00
מוקד 10 <b>ירושלים</b>	<b>מרכז סיור ולימוד ראשית ירושלים</b> "קול ברמה נשמע מאז ועד היום" סובב נבי סמואל 15:00, 11:00 13:00
מוקד 11 <b>ירושלים</b>	<b>מרכז סיור ולימוד עיר דוד</b> "מדוד המלך עד דוד בן גוריון" "אני עומד על החומה" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 12 <b>שפלה</b>	<b>מרכז סיור ולימוד מזכרת בתיה</b> סיור במזכרת בתיה "דרך בורמה בתש"ח" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 13 <b>עמק האלה</b>	<b>מדרשת חברון</b> חריבת מדרס נחל מערה תחתון 15:00, 11:00 13:00
מוקד 14 <b>לכיש</b>	<b>מדרשת הדרום</b> "מסע בזמן בחורבת בית ליה" "אל קרבות לכיש" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 15 <b>דרום הר חברון</b>	<b>מרכז סיור ולימוד סוסיא</b> תל זיף ומעייתו משחק משפחתי ופעילות שדאות ביער יתיר 15:00, 11:00 13:00
מוקד 16 <b>באר שבע</b>	<b>מרכז סיור ולימוד בית מוריה</b> "מגלים שורשים בעיר האבות... באר שבע" "אדוני המדבר או סתם גנבים?" 15:00, 11:00 13:00
מוקד 17 <b>אילת</b>	<b>מרכז סיור ולימוד אל ארצי</b> "קול קורא לנודד לנדוד..." סיור רכוב "ערבה, ערבה, אין קץ..." 15:00, 11:00 13:00
מוקד 18 <b>דרום הגולן</b>	<b>פעילות חווייתית למשפחה</b> <b>מדרשת הגולן</b> "הקרב על תל סאקי" 10:00-15:00
מוקד 19 <b>ירושלים</b>	<b>המדרשה לידע המקדש</b> "המיוחץ לפסח" 10:00-15:00
מוקד 20 <b>נתיבות</b>	<b>מדרשת התורה והארץ</b> ימים א' ו' בלבד "גלגלה של חסה" "שרשרת הגבורה" 14:00, 12:00, 10:00 13:00, 11:00
מוקד 21 <b>צפון הגולן</b>	<b>סיורי ערב עירוניים</b> <b>מרכז סיור ולימוד קשת יהונתן</b> "מכוב הצפון" סיור עששיות ותצפית כוכבים בתל טליה 20:00
מוקד 22 <b>דרום הגולן</b>	<b>מדרשת הגולן</b> סיור עששיות בתל סאקי 20:00
מוקד 23 <b>טבריה</b>	<b>מרכז סיור ולימוד אורות הגליל</b> "טבריה שטובה ראיתה" 19:00
מוקד 24 <b>חיפה</b>	<b>מרכז סיור ולימוד גליל</b> "סיפורה היהודי של חיפה" 19:00
מוקד 25 <b>חדרה</b>	<b>מרכז סיור ולימוד בשבילנו</b> "מהמושבה הירוקה לעיר תוססת" 19:00
מוקד 26 <b>תל אביב</b>	<b>מדרשת חברון</b> "שביל העצמאות" 19:00
מוקד 27 <b>ירושלים</b>	<b>מרכז סיור ולימוד עיר דוד</b> "ברוח ירושלמית" 19:00
מוקד 28 <b>מזכרת בתיה</b>	<b>מרכז סיור ולימוד מזכרת בתיה</b> סיור ערב במזכרת בתיה 19:00
מוקד 29 <b>באר שבע</b>	<b>מרכז סיור ולימוד בית מוריה</b> "אורות של לוחמים" 19:00
מוקד 30 <b>אילת</b>	<b>מרכז סיור ולימוד אל ארצי</b> סיור אורות באילת 19:00

# תורת אמת הייתה בפירהו

הרב משה לנדא, רב העיר בני ברק שהפך למותג הכשרות המוביל בעולם, לא שש לקבל על עצמו את עול הרבנות עד שהרבי מלובביץ' כתב לו "כבר הוחלט בבית-דין של מעלה שהוא רב של עיר" < הרב שידע לנהוג בתקיפות בעת הצורך, היה רך כקנה אל מול צערו של יהודי הזקוק לעזרה ובכה מגעגועים כשביקר בכיתת הישיבה בה מסר שיעורים < בשרפת חמץ הוא התרגש עד דמעות, ואחרי פסח הוא לא אהב שאלות שפקפקו בתקפה של מכירת חמץ < הצצה אל מאחורי הקלעים של בני ברק

בניה זית

”

לפני מספר שנים

ירד גשם

בחג השבועות, מה שגרם לחשש החמצה של החיטה בשדות, שכבר מבשילה בשלב הזה של השנה" סיפר אברהם-ברוך לב, בעל טחנת קמח. "גופי הכשרות התחילו לחפש בכל העולם מקום ממנו אפשר יהיה לייבא חיטה לאפיית מצות, ללא חשש חימוץ. התברר שרק בקליפורניה הרחוקה לא ירד גשם כבר מחודש שבט, ורק קמח משם יהיה נקי מחשש. כשבדקו את העלויות והזמן של הנסיעה עד לשם, החליטו כולם לוותר על טלטול הדרכים. היחידי שהתעקש לנסוע בעצמו את כל המרחק, היה הרב לנדא זצ"ל."

נאמן לציווי של אביו, שאמר בשם הרבי הרש"ב מלובביץ' ש"בקצירת חיטים לאפיית מצות - צריך להיות נוכח רב", היטלטל הרב לנדא בטיסות ממושכות עם כמה תחנות ביניים, עד לקליפורניה. "למרות גילו המבוגר, והכאבים שנגרמו לו בעקבות כך", המשיך אברהם-ברוך, "עלה הרב בעצמו לקומביין כדי לפקח מקרוב על קצירת החיטה היקרה."



”באחד הימים העמוסים הרב נעדר מהמשרד שעות ארוכות, וכששאלתי היכן היה, התברר שבבוקר התקשר אליו יהודי שמאושפז בבית רפואה ושאל אותו כל מיני שאלות בהלכה. תוך כדי השיחה, הרב הבין שלאותו יהודי אין קרובים שיעזרו לו, ולכן הוא קם ונסע כדי לסעוד, לעודד ולחזק אותו”

העריצו אותו. הרבה רבני ערים, רבני מדינות וכמובן רבני קהילות והשליחים של חב"ד בעולם למדו אצלו, ובאופן טבעי המשיכו כל השנים להתייעץ אתו לגבי שאלות הלכתיות מגוונות ומסובכות. רבות מהשאלות היו כאלה שרק לשליחי חב"ד במקומות הנידחים בהם הם נמצאים יוצא לעסוק בהן. פעם אחת, שנים לאחר שעזב את הישיבה, הוא הזדמן לביקור בכפר חב"ד בבניין הישיבה, ונכנס לכיתה בה היה מוסר שיעורים בקביעות. הוא ישב שם במשך דקות ארוכות, והזיל דמעות בגעגועים לתקופה בה היה עוסק בעיקר בלימוד”.

## מחקר יסודי בשמש הקופחת

בשנת תשמ"ו, מספר ימים לפני פטירתו של הרב יעקב לנדא, הוא ביקש מעוזרו ר' יהושע הלר, ומראש העיר דאז של בני ברק ר' משה אירונשטיין, שיעשו כל שביכולתם כדי למנות את בנו הרב משה יהודא ליב, לרב העיר במקומו. ואכן, למרות ניסיונות לטרפד את המהלך, בסופו של דבר התמנה הרב לנדא למלא מקום אביו. הוא עצמו לא שש לקבל על עצמו את עול הרבנות והיה לו ספק אם באמת הוא ראוי לכך. כשהביע בפני הרבי מלובביץ' ספקות שאולי זה לא תפקידו בעולם, קיבל על כך תשובה נחרצת: ”כבר הוחלט בבית-דין של מעלה שהוא רב של עיר ואם בישראל, והוא מסופק בזה?”

לאחר שקיבל את המינוי הקדיש הרב לנדא את כל מרצו להנהגת הצד התורני של העיר. משפחתו ועוזריו מספרים על מסירות בלתי רגילה לקיים את מערכות הרבנות על הצד הטוב ביותר: כשרות, מקוואות, שבת, עירובין, דיני ממונות, חינוך ועוד.

”אבא ראה את עצמו כשליח לעשות נחת רוח לה' יתברך” אומר בנו הרב שניאור, ”המסירות שלו נבעה מתוך רצון לקרב את ישראל לאביהם שבשמים. כשהיה הולך לפקח על משחטות או על בניית מקוואות, הייתה ניכרת עליו שמחה של מצווה. הוא היה מלא בחיות והתבטא הרבה פעמים על הזכות הגדולה להעניק לעם ישראל אוכל כשר בתכלית ההידור. היה לו ממש סיפוק גדול מקיום מצוות בכלל, ומזיכוי הרבים בעיקר”.

על מסירתו המיוחדת סיפר מקורבו, הרב יוסף צבי מילר: ”פעם אחת התעוררתי מצלצל הפעמון בדלת ביתי, בשעה שלוש לפנות בוקר. כשהצצתי דרך העינית, להפתעתי ראיתי שעומד שם הרב לנדא בכבודו ובעצמו. מיד פתחתי את הדלת והוא התנצל על השעה, והסביר שהאחראי על התרומות ומעשרות לא יוכל להגיע לעבודה הבוקר, והוא הגיע לבדוק איתי אם אוכל לצאת להשיג במקומו”.

בפולמוס ה'בראקל', לפני כשנתיים, התעוררה שאלה גדולה סביב כשרות עוף בשם זה, וגופי

הזאת ליותה את אבא לאורך כל חייו, הבית שגדלנו בו היה צנוע ופשוט - לא היה בו מעבר למה שצריך. אם מישוהו מהמשפחה התלונן על בעיה חומרית שאיננה צורך ממשי, אבא היה מנחם אותו: 'נו עולם הזה - לא נורא...'. כמובן, כבוד אישי וכסף לא עניינו אותו כלל, רק האמת הצרופה היא זו שהובילה אותו”.

לפני מספר שנים נסע הרב לנדא לפקח על שחיטת בקר בדרום אמריקה. הוא שהה שם במשך כשלושה שבועות, ולפני שעלה לטיסה חזרה ארצה דיבר עם אחד האחראים שידאג לתקן את הקרש במיטה שהרב היה אמור לישון בה. ”מה הרב עשה במשך כל השבועות הללו עם הקרש השבור?” תמה האחראי. רק אז התברר שבכל הלילות הרב ישן עם המזון על הרצפה, ולא העלה בדעתו לבקש שיתקנו בשבילו את המיטה. כעת, כשהמיטה היתה נצרכת למישהו אחר, הוא דאג לבקש שיתקנו אותה כדי שהמשיגים שיבוא במקומו ירגיש בנוח.

כבר בעודו בחור בשיבת תומכי תמימים התחיל למסור שיעורים בפני התלמידים, וכעבור מספר שנים לנישואיו התמנה על ידי הרבי מלובביץ' להיות אחד מראשי הישיבה, יחד עם אחיו הרב אליהו יבדליא' שממשיך בתפקידו עד היום. לרב לנדא היה קשר מיוחד עם הרבי, ופעם כשהיה אצלו בפגישה ביחידות באותה תקופה, הרבי ביקש ממנו לגדל בישיבה בחורים למדנים, ולהוות דוגמה לדמות של למדן. בתפקידו כראש ישיבה שימש במשך עשרים ושלוש שנה, כשבמקביל עזר לאביו בהפעלת מערך הכשרות בעיר בני ברק.

”אבא אהב מאוד את הישיבה, ומבחינתו היא הייתה המקום הטבעי שלו” מספר בנו הרב שניאור, ”הוא היה מסור לתלמידים, והם מצדם

כל המאמצים הכבירים שלו היו חלק מדרך חייו ומהאחריות המלאה שלקח על כתפיו בכל הנוגע לכשרות”.

## מה עושים עם קרש שבור

רבה האגדי של בני ברק, הרב משה יהודא ליב לנדא זצ"ל, שנפטר לפני כשלושה שבועות, התפרסם בעיקר סביב החותם המשמעותי שהשאיר על עולם הכשרות בכלל, ועל העיר בני ברק בפרט. הרב לנדא נולד בשנת תרצ"ה (1935) ברמתים - כיום הוד השרון, למשפחה חשובה של חסידי חב"ד. אביו, הרב יעקב לנדא זצ"ל שזכה לכינוי 'רב החצר' של הרבי הרש"ב, עלה ארצה כשנה קודם לכן, ושימש כרב המושבה. לאחר כשנה התמנה לרב המושבה בני ברק, שעם הזמן הפכה לעיר החרדית הגדולה. הרב משה יהודא ליב למד בצעירותו בישיבת פוניבז' ולאחר מכן בישיבת 'תומכי תמימים' בלוד, אצל הרב ברוך שמעון שניאורסון והמשפיע החסידי ר' שלמה חיים קסלמן. מהם למד תורה וחסידות שעיצבו את אישיותו התורנית.

”אבא סיפר הרבה פעמים בגעגוע על אותה תקופה” מתאר בנו, הרב שניאור לנדא, ”הייתה שם אווירה של ישיבה חסידית, עם דיבוק חברים ועוצמות של תורה ויראה שלא רואים כמותן כיום. הישיבה הייתה ממוקמת בפרדס שלידי פסי הרכבת בלוד, שם שקדו הבחורים על לימודם והתעלו בעבודת ה' וביראת שמים, בדרכה הייחודית והתובענית של חסידות חב"ד. אבא דיבר על כך שהחומרות לא תפסה כל כך מקום בחייהם. הוא נתן דוגמה, שאם בחור היה מחפש מלח לתבל את האוכל זה היה חריג. התפיסה



בקיור חייטים



”כִּי לַנֵּיִת חַן הֵם לְרֵאשֶׁךְ, וְעֲנָקִים לְגִרְגָּרְתֶיךָ...”



## משפחת נעם צביה מצדיעה למצטיינים הארציים אשר לכבוד ולתהילה, יעמדו על הברכה:

אולפנת חמ"ד צביה רבבה  
על פרס החמ"ד הארצי

אולפנת חמ"ד צביה דימונה  
על פרס החמ"ד הארצי

ישיבת חמ"ד צביה אשקלון  
על המקום הראשון בתחרות הסייבר הארצית

אדר גלר מישיבת חמ"ד נעם ירושלים  
על עלייתו לחידון העולמי בתנ"ך

מר מאיר קליינמן מחמ"ד נעם פסגת זאב בניס  
על הכרתו כ"מורה המאה"

הגב' שושנה לסר מאולפנת חמ"ד צביה רחובות  
על הכרתה כ"מורת המאה"

הגב' מלכה מורדוף מאולפנת חמ"ד צביה בת ים  
על הכרתה כ"מורת המאה"

אולפנת חמ"ד צביה מעלות  
על אות החסד של החמ"ד

בית הספר חמ"ד נעם בנות רחובות  
על אות החסד של החמ"ד

יברך ה' פועלכם ומעשי ידיכם יכונן!

הנהלת הרשת מאחלת חג שמח למשפחת נעם צביה בכל הארץ כולה,  
להורים, לתלמידים, למורים, לעובדים ולכל בית ישראל

הלוואי שנזכה כולנו להודות על הטובה  
ולצאת בשמחה גדולה משעבוד לגאולה שלמה וקרובה!



עם הרב אליהו והרב כדורי זכר צדיקים לברכה



חסיד בלב ונפש. מקבל כוס של ברכה מהרבי מלובוביץ'

## "פעם אחת התעוררתי בשלוש לפנות בוקר מצלצול הפעמון בדלת ביתי. כשהצצתי דרך העינית, ראיתי להפתעתי את הרב לנדא בכבודו ובעצמו"

כמה ליקויים הודיע לבעל המאפייה שהוא לא ייתן לו הכשר בשנה הבאה. כחצי שנה לאחר מכן, לאחר יום כיפור, בא אותו בעל מאפייה, ביקש סליחה ואמר: 'מה שהיה כבר שכחנו - נפתח דף חדש'. הרב לנדא סירב, ואחר כך אמר לי בכאב 'איך הוא יכול ככה לומר 'שכחנו', כשבראש השנה ויום כיפור בעת החשבון על השנה החולפת, ההכשר על מאפייה זו העיק עלי מאוד."

### חכמת הפרט

כאמור, כל נושא שהיה שייך לתחום אחריותו של הרב לנדא נבדק על ידו באופן אישי מקרוב. ברצינות וביסודיות הוא בחן את כל הצדדים, עד שהגיע להכרעה. בסייעתא דשמיא ובפקחות רבה היה קולט כל פרט, גם כשהיה מדובר במכשור טכנולוגי חדש וסבוך. בשנת תשנ"א החל לתת כשרות למפעל קוקה-קולה בבני ברק, וזאת לאחר שקיבל הסכמה נדירה לבדוק את הרכיבים של המשקה הפופולרי, שנחשבים עד היום לסודיים במיוחד. בכל נושא שבדק מסקנותיו היו בהירות, והוא גם ידע לעמוד עליהן בתוקף.

"פעם נוספת שראינו את התפיסה החדה שלו" מספר הרב כץ, "הייתה כאשר בנו את אחת השכונות החדשות בבני ברק. בבניינים החדשים יצרו ברכת מים בקומת הכניסה לבניין, ובפתיחת הברז בקומת למעלה הופעלה באופן אוטומטי משאבה במאגר המים שלמטה. היו כמה שכנים ששאלו אם יש בעיה הלכתית לפתוח את הברז בשבת. הם פנו לרב והוא הזמין לביתו מומחה שיבדוק את העניין. אחרי שהתייעץ עם עוד אנשים, הוציא מכתב מנומק ובו פסק להחליף את המשאבות. אני זוכר שהראו את המכתב לרב חיים גריינמן זצ"ל והוא התפעל מאוד. הוא אמר שרואים בחוש שכתב זאת אדם יסודי ומעמיק שעבר על הדברים ובדק הכל ברצינות גדולה."

השילוב של המסירות לטובת הכלל, הנאמנות להלכה הצרופה בד בבד עם אומץ ותוקף לעמוד בפני לחצים, הוביל לכך שהכשרות עם חותמת הרב לנדא עומדת בראש סולם הכשרויות היום, בכל התחומים. עם הזמן, עוד חברות ומפעלים גם מחוץ לבני ברק פנו בבקשה לקבל את הכשרות האיכותיות, וכך תחום ההשפעה של הרב לנדא חרג הרבה מעבר לגבולות עירו, כאשר עדיין התנאי והמטרה המרכזית היו שהם יספקו את סחורתם לטובת תושבי בני ברק.

מערך הכשרות של הרב לנדא מתנהל לפי סדר שקבע כבר אביו. הרעיון המרכזי של המערך נעוץ בעובדה שהרב ומערכת הכשרות אינם מקבלים רווח כספי כלשהו ממקבלי הכשרות. עסק שמעוניין בפיקוח כשרותי שלם רק את הוצאות התפעול של המשגיח והמפקח, שמחוייב לרב המנוטרל מכל אמצעי של לחץ כספי. כשרות הרב לנדא אינה עסק רווחי. החזון והשאיפה של הרב לנדא היו לדאוג שיהודים יוכלו לאכול כשר בסטנדרטים הגבוהים ביותר.

"אבא אמר שכאשר מתגלה בעסק בעיה כשרותית שדורשת הסרת כשרות, אין לו שום הפסד מהסרת הכשרות", מסביר בנו הרב שניאור. "אדרבה, הוא אמר: 'אני רק מרוויח שיש לי 'על-חטא' אחד פחות לומר ביום הכיפורים'. הוא הרגיש את האחריות שעל הכתפיים שלו בצורה הרצינית ביותר, ובתקיפות גדולה לא ויתר על פסיק מהרמה הכי גבוהה של הכשרות. הכל היה מתוך יראת השמים העצומה שלו, שאסור בתכלית לגרום ליהודי להתרחק מה' בגלל מאכלות אסורות. הוא אמר לנו הרבה פעמים: 'אוכל לא כשר - זה רעל! האם ייתכן שרוקח שבמקום תרופה נתן לחולה רעל, ימשיך בתפקיד שלו?'"

"לפני מספר שנים הייתה מאפיית מצות שקיבלה את ההכשר של הרב" מספר הרב יהודה כץ, מזכירו של הרב. "באחת השנים הרב בא לראות בדרכו את מה שנעשה במאפייה, ולאחר שראה

הכשרות לא הצליחו להגיע להכרעה ברורה. הרב לנדא, למרות שכבר הגיע לגבורות, נסע ושהה יום שלם במושב תעוז ליד בית שמש, כדי לחקור את העוץ ביסודיות. השומר בכניסה לא הניח לו בתחילה להיכנס, אבל הרב לנדא לא ויתר בקלות והודיע שהוא יישאר במקום עד שייתנו לו להיכנס. בעל המקום הבין שאין לו ברירה ובסופו של דבר הכניס את הרב ללולי הגידול. אחרי מחקר יסודי, במשך שעות ארוכות בשמש הקופחת, הודיע הרב לנדא שלא רק שאין מסורת על העוץ אלא שהוא עוף ודאי טמא, והמשווק אותו עובר באיסור חמור!

### 'על חטא' אחד פחות

הרב לנדא לא היה מחכה שאחרים ילכו לבדוק דברים בשטח במקומו. פעם כשראה ליד בית העלמין בבני ברק עצים שעלולים לגרום לטומאה לכהנים, ביקש מהעירייה לגזום את העצים, והלך למקום כדי להדריך את העובדים מה לעשות בדיוק. כאשר בנו מקוואות ברחבי העיר, הלך הרב לבחור את הקרמיקות, וכשמזכירו שאל אותו למה הוא לא מטיל עליו את המשימה, נענה בשאלה: "האם אני לא יכול ללכת בעצמי, עד שאצטרך להטריח אותך בחינם?"

"אני זוכר כיצד בשנת השמיטה הרב היה מגיע למחסני הירקות לעקוב מקרוב שאין בעיות של החלפת סחורה", סיפר הרב נחום ולדר, מראשי מערך הכשרות של הרב לנדא. "לפעמים הוא ישב לילות שלמים ועקב אחרי הסחורה שנכנסה, ואילו אנחנו הצעירים היינו נרדמים הרבה קודם. הפלא היה, שלמרות המסירות שלו, גם בהיותו בארץ וגם בנסיעותיו לחו"ל, הוא לא לקח שקל מההכשר. לא כולם יודעים שלרב לנדא לא היה כל רווח אישי ממפעל או עסק כלשהו שהצטרף לקבל את כשרותו. הייתה לו משכורת קבועה על תפקידו כרב העיר, והמאמצים הכבירים על הכשרות היו רק לשם שמים."



# מכון אבולעפיה-

מרכז ללימודי פסיכותרפיה אינטגרטיבית יהודית גוף ונפש

## מאג'ינים ברומה!

תוכנית לימודים  
תלת שנתית,  
לימודי תעודה.



8 יח' לימוד  
וכלים חדשניים  
CBT, NLP  
ומגוון טיפולי  
גוף-נפש.



התוכנית מיועדת  
לאנשי טיפול,  
פסיכולוגיה  
וייעוץ חינוכי.



סניפים:  
ירושלים, תל אביב  
וחדרה.



## מזמיתים דור מטפלים חדש!

תוכנית הלימודים בליווי אקדמי של היחידה ללימודי המשך, הפקולטה לרווחה ובריאות,  
של אוניברסיטת חיפה ומוכרת כגמול השתלמות במשרד החינוך.

**צרו קשר לפרטים נוספים והצטרפו למהפכת השינוי בעולם הטיפול והחינוך:**

**0733939818**

machon.aboulafia@gmail.com | מכון אבולעפיה



הרב יצחק הוא בר-סמכא! רק אחר כך הוא נרגע. שוב ראיתי עד כמה בוערת בו האמת, שאם הוא חתום על הכשרות, זה חייב להיות אמיתי לגמרי!

תורת אמת הייתה בפיהו. הרב שהאמת הייתה נהדרגליו, לא ניסה להיות מנהיג פורץ דרך או מותג המחמיר מספר אחת. האמת הנחתה אותו בכל דרכיו האישיות והציבוריות, ואת האמת הזו הוא הנחיל מדורות עברו אל הדור הבא. ■

השביעה את רצונו. כליל הושענא רבה למשל, היה מתנתק מכל עיסוק אחר ושוקע באמירת חומש דברים ותהילים, וממש לא נתן לשום דבר להסיח את דעתו. בשמחת תורה היה אצלו שמח מאוד, וגם בשנים האחרונות כשהרבר היה קשה עליו, השקיע את כל כוחותיו בהקפות ולא ויתר".

עוד סיפרו על הנהגותיו, שבשבתות היה קורא בתורה, כהמשך לדרכו של אביו שעוד היה בעל קורא אצל הרבי הרש"ב, והיה מכין את הקריאה בכל יום שישי בדיוקנות נפלאה. בשבת

אל הרבי, עמד בתור לחלוקת הדולרים. כמה מהחסידיים שראו אותו רצו לכבדו ואמרו: 'הרב לנדא, הוא תעקוף את התור'. אבא כמוכן סירב בתוקף. הוא אמר שהוא לא מוכן שייקחו ממנו את הזכות לעמוד כמו חסיד בתור לרבי. מקובל היה בהתוועדות שיש מקום מיוחד לזקני החסידיים לשבת בקרבת הרבי. לאחר שאבא התמנה לרב הוא כתב מכתב לרבי שבו ביקש 'פטור' מהכיבוד הזה. הוא העדיף להיות חלק מהחסידיים ולהישאר לשבת ביניהם".

לפני כשנה, העניק הרב לנדא ריאיון נדיר לעיתון 'המבשר', בו סיפר על יחסיו עם הרבי:

"אכן, הרבי זי"ע סמך ידו על ההשגחה שלנו. כאשר התחלנו להעניק כשרות על ציציות, הודיע הרבי כי מעתה ואילך יעטה רק ציצית מהמפעל שתחת השגחתנו. היה בכך חידוש, כי בלויבאוויטש היה נהוג לטוות חוטי ציצית דקים במיוחד, והחסידיים ראו בכך הידור ויופי... היה בעל מפעל שאכן ייצר ציציות דקות, והוא נהג לשלוח מפרק לפרק ציצית חדשה לרבי והרבי היה מקבלה בתשואות חן. משהתחלתי בהענקת ההשגחה על מפעל אחר, הודיע הרבי כי הוא מבכר את הציציות הללו, למרות שלא היו דקות כפי המורגל אצלו... ובכל זאת העדיף הרבי להשתמש בהן".

עוד סיפר באותו ריאיון, שיצרן תפילין שלח רצועות במתנה לרבי. הרבי שלח אותן חזרה ליצרן והפנה אותו לבדיקה של הרב לנדא, שבזכות המומחיות שלו הצליח לזהות תקלה רצינית בייצור שפסלה לחלוטין את השימוש ברצועות. עוד סיפר הרב לנדא, שבאחת השנים רצה להגיע לרבי לימים הנוראים, אך היה לו ספק אם אכן לקיים את הנסיעה והוא שלח מכתב בשאלה לרבי. התשובה איחרה לבוא, אך כשהגיעה הייתה חיובית. הרב יצא לדרך, והגיע ממש בערב ראש השנה. כשהגיע, המזכיר של הרבי קיבל את פניו ואמר לו שבגללו הרבי דחה את שעת ההתוועדות המיועדת לקבלת פני האורחים.

## "אני מרמה אנשים!"

משפחת לנדא נמנית על חסידי חב"ד עוד מאז ימי אדמו"ר הזקן. "אבא היה מלא רגש חסידי חם ואמיתי" מספר הרב שניאור. "כל הערכים שלו שאבנו מתורת החסידות. הן ההקפדה על ההלכה, והן לימוד התורה והתפילה. אחד הזמנים בהם ראו במיוחד את החוסם שלו בעבודת ה', היה בעת תפילה ובעת קיום מצווה - לדוגמה, שרפת חמץ. ממש בכל שנה, כשהיה אומר את היידי רצון של שרפת חמץ, שנוכה לבער את היצר הרע, היו בעיניו דמעות. כליל הסדר היתה ניכרת עליו תחושת רוממות מיוחדת של 'אשרינו מה טוב חלקנו'. הוא נתן דגש על מצוות 'הגדת לבנך' והיה דואג לשתף את כל הילדים והנכדים במהלך ליל הסדר ובסיפור יציאת מצרים.

"ישנו זיכרון ילדות שצורב בי. כמעט בכל שבת אבא היה נשאר בבית הכנסת לאחר סיום תפילת שחרית, כשהציבור הלך לביתו, ומאריך בתפילה. ממש כדרכם של חסידיים הראשונים שהיו שוהים בתפילתם, גם הוא היה נשאר עומד בתפילה ועובד את קונו בדבקות חסידית. הרבה פעמים הייתי לו שייסיים, וליוויתי אותו הביתה.

"בחגים ובשבתות הוא היה ברוממות רוח מיוחדת, והיה מתעלה בעבודת ה'. הידור המצווה שלו בחגים היה מזן אחר. זה היה מלווה מצד אחד בטרדות והתעסקות אבל גם בסיפוק גדול ובשמחה מיוחדת. כך כשזכה למצוא אתרוג יפה, וכך גם כשאפיית המצות ב'חבורה' המשפחתית

TICKET



יוני רינו

<b>מופע נשים</b> 18:00 פתיחת דלתות 18:30 תחילת המופע	<b>מופע גברים</b> 21:00 פתיחת דלתות 21:30 תחילת המופע
<b>כרטיסים אחרונים!</b>	
- שיחת חג מיוחדת - <b>הרבנית יממה מזרחי</b>	- מופע פותח - <b>אברומי וינברג</b>

# בנייני האומה

יוני רנו

יום ד' | 24.4 < י"ט ניסן | חוה"מ פסח

כרטיסים: \*6565

TICKCHAK.CO.IL

DAVIDSON  
**דידסון קלמן**  
בית דודסון

עצמה היה קם מוקדם מאוד ולומד חסידות לפני התפילה, כשהוא מעיין בעומק המקורות של המאמרים. במשך השנים, בכל סעודה שלישיית בבית מדרשו, היה מבאר מאמר חסידות מתורת חב"ד, ורבים היו נוהרים לשנות בצמא את הדברים הבהירים שהיו מתובלים היטב במשלים וביאורים שובי לב.

השיעור הגדול ביותר שלו במהלך השנה היה למעשה דרשת שבת הגדול. אל בית הכנסת הגדול של בני ברק היו מגיעים אנשים מכל האזור לשמוע את הדרשה. הרב לנדא היה פותח בדברי הלכה, ממשיך בדברי חסידות ואגדה ומעורר ליראת שמים, ומסיים בהלכות מעשיות ובעדכון מהעשנה בשטח בעולם הכשרות. את פועלו הגדול במערך הכשרות וברבנות העיר בני ברק ממשיך, על פי צוואתו ובקשתו, בנו הגדול הרב יצחק אייזיק לנדא שליט"א, כשיחד איתו התמנה לרבנות העיר הרב שבח צבי רוזנבלט שליט"א, והם עובדים יחד בשיתוף פעולה מלא.

לפני כחודשיים אושפז הרב לנדא במרכז הרפואי תל-השומר בעקבות אירוע מוחי. הוא התקשה לדבר, והתאמץ במיוחד לבקש רק על דברים חשובים, כמו הנחת תפילין ונטילת ידיים. "יום אחד יצאנו עם אבא לחצר בית הרפואה" מספר הרב שניאור. "פתאום הוא פנה אלי ואמר: 'אני מרמה אנשים!' לא הבנתי למה הוא מתכוון, עד שהוא הסביר לי שאנשים אוכלים מוצרים מהכשרות עם החותמת שלו, בזמן שהוא עצמו מאושפז ולא מפקח על מה שנעשה בשטח... ניסיתי לומר לו שהכל מתפקד כמו שצריך גם כשהוא לא נמצא שם, אבל זה לא עזר. אמי ששמעה את כל השיחה אמרה לו שאחי הגדול, הרב יצחק, מפקח על כל מערך הכשרות במקומו, והוא הסכים שאכן הוא עובד קשה. שאלתי אותו: 'ועליו אתה סומך?' אבא ענה: 'כן,

# אתגור השופע

הרב אברהם וסרמן



## נאה עניות ליהודים

אליהו הנביא אמר לאחד החכמים, על הפסוק (ישעיהו מח, י) "הנה צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור עוני" – מלמד שחזר הקב"ה על כל מדות טובות ליתן לישראל ולא מצא אלא עניות. עוד הביא התלמוד את האמרה העממית: יאה עניותא ליהודאי כי ברזא סומקא לסוסיא חיורא [=נאה עניות ליהודים כסרט קישוט אדום לסוס לבן] (ע"פ חגיגה ט, ב).

אלא שזה בזמן גלות, ואילו בימי הפאר והזוהר של מלכות שלמה מתואר: אין כסף, לא נחשב בימי שלמה למאומה (מלכים א, י). גם בימות המשיח יהיה שפע גדול "וניגש חורש בקוצר ודורך ענבים במשך הזרע והטיפו ההרים עסים וכל הגבעות תתמוגגנה" (עמוס ט). ואף שמישח עצמו טרם הגיע, השפע כבר הגיע.

במסילת ישרים, הרמח"ל מדבר על האדם הקדוש שכל תענוג שלו הופך לקדושה. אלא שיומרה כזו, לומר שזכינו לקדושה בלי לעבור את כל השלבים הקודמים נראית מופרכת. מאידך, הרב צבי יהודה כותב במאמר "החסידות והדור", שדורנו המוסר נפשו על קיום האומה אוחז בחלק ממידת החסידות. זאת גם בלי שאימץ את המדרגות הקודמות לה, ובחלקן אף אינו מאמין בה! האם הדבר אפשרי גם במדרגת הקדושה?

## אכילת תיאבון ואכילה על השובע

בפירושו להגדה של פסח מוביל הראי"ה קוק את המיסב לשולחן, בדרך מיוחדת ונשגבה ששיאה הוא אכילת תענוג. כזית ראשון של מצה נאכל מתוך הכרח כשאנו רעבים, לעומתו כזית אפיקומן נאכל על השובע, כשאנו כבר לא זקוקים לו. זאת מתוך מדרגת חיים של קדושה, שהם שמחים ומשמחים, מקבלים טוב ונותנים טוב. חיים כאלה עינוגם הוא עבודת הקודש. כמו עונג שבת, "אז תתענג על ה'".

לכן אוכלים ירק לפני הסעודה, להוסיף תיאבון ורגש עונג באכילה. פעולה כזו לא מתאימה אלא למדרגת הקדושה. אף שרובנו אינם במדרגה זו, קדושת ליל הסדר מרוממת אותנו לחיי קדושה המתאימים לעונג.

כל זה לא היה מגיע, לולא השעבוד שזיכך את העם וגרם לו להיות מסוגל להגיע בפסגת ההתקדמות שלו לחיי עונג. לכן אנו חוצים את המצה לשנים, מתחילים באכילת התיאבון, ההכרח, ואת החצי הגדול שומרים לאכילה על השובע, שהיא אכילת התענוג. אף שליל הסדר נחגג פעם בשנה, לא מדובר באירוע מנותק, אלא כזה המשפיע על השנה כולה. כיום, המדפים בחנויות מלאים וגדושים מכל טוב, המכשירים החשמליים מצויים בכל בית, שעות העבודה פחתו משבעה ימים בשבוע לחמישה ימים. החיים רחבים ומענגים, וממחינים למילוי בתוכן. מי שזוכה – ממלא את הפנאי בלימוד תורה וריבוי מצוות בשמחה. יש גם פנאי ליהנות מבילויים כשרים המרחיבים דעתו של אדם.

## השפע החומרי הלאומי

התורה מבטיחה שפע לאומי, ארץ שלא נחסר כל בה, זבת חלב ודבש. על כל זה היא מצווה: "ואכלת ושבעת וברכת את ה' א-לוקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך". על העוצמה הצבאית היא אומרת "ואמרת בלבבך

כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' א-לוהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". לא מדובר על מדרגות עליונות של בודדים, העם כולו מצוי בדרגת שפע גשמי לגווניו, והאתגר הוא לזכור את ה', ולא לשכוח – "הישמר לך פן תשכח את ה' א-לוהיך".

ככל שהשפע מביא אותנו לברך את מי שנתן לנו, ככל שהגבורה והעוצמה גורמות לנו לשמחה ולברכה, ככל שאנו שמחים בטוב, ונותנים למי שאין לו – כך מתקיימת המטרה האלוקית בכניסתנו לארץ. זו הקרקע הנכונה להצמיח נביאים "כפלים כעולי מצרים", המכוונים אותנו בחיינו הרוחניים, במהלכים הצבאיים, ואף במציאת אתונות שהלכו לאיבוד.

## מאפשר ודורש

לא רק היחיד, אלא בעיקר החברה, מתקדמת הרבה בזכות תודעת השפע. חכמים אמרו שהרעב מקלקל את השלום בבית ובחברה. אך כשהתחושה הכללית היא של שפע, הנחת היסוד היא שיש אפשרויות רבות להתפרנס ויש מספיק לכולם, אם רק נתאמץ. התחרות נעשית באופן מתון יותר יחסית, כיון שאיש אינו סבור שחיייו תלויים בהשגת המטרה עליה הוא מתמודד. השפע גם יוצר מוטיבציה ומונע יאוש, שכן יש הרבה טוב, ואם לא הצלחתי במקום אחד אנסה למצאו במקום אחר. השפע גם מרחיב את הרצון והשאפות. לא רק כיכר לחם לאכול, אלא הרבה יותר מזה. מי שיש לו מנה רוצה מאתיים. מי שאין לו מנה – רוצה בעיקר להתקיים. בנוסף, בתודעת שפע אדם רוצה להתקדם ולהשתפר, כשהוא רואה סביבו אנשים שהצליחו כלכלית וחברתית. המחשבה מהתחרות המתקיעות בחיפוש המינימום הקיומי, ובכך יכולה להיות פנויה "להגות במושכלות אלוקיות", כדברי הרמב"ם, שאין הרעב יכול להגות. השפע מאפשר ודורש בעוצמה רבה ממי שיש לו להתבונן סביב ולתת למי שחסר לו.

כך מתאר הרמב"ם את ימות המשיח (שבעצמו טרם הגיע, אבל אנו בתקופה כזו): ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות, שהטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד. ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר: כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (סוף היד החזקה).

אחד מהתנאים לנבואה הוא "עשיר". העושר תורם למדרגה הנבואית, לא רק כמשחרר מהצורך להתחשב בקהל משום הפרנסה, אלא כיוון שהוא מרחיב את הדעת: "אישה נאה דירה נאה וכלים נאים מרחיבים דעתו של אדם", ובהתרחב הדעת מתרחבת ההופעה הרוחנית.

נראה, כי כשם שהגאולה אינה תלויה בתשובה, שתבוא אחריה, וכדברי רבי יהושע, כך גם השפע הגשמי שמביא לעליה רוחנית, אינו תלוי במעשינו. השפע הלאומי מתאים לנו בממדיו הנוכחיים, למרות שטרם התרוממונו – "עיניה לארץ ולשמים עדנה לא תביט", כדברי הראי"ה על תחיית העם בארצו למרות שהוא רחוק מהתורה והאמונה. השפע מגיע ודוחף אותנו, בעוצמה להרחיב את השאיפות הרוחניות, להתרומם לרוח הקדש ונבואה, כפי שהראי"ה, הרב חרל"פ והרב הנזיר שאפו.

## לצאת ממצרים בהודו

שחר פרידמן



הגילוי המפתיע הזה מוביל את ארז לקיים את ליל הסדר בביתם של גילי וזוהר חוטר שהיו שליחי ה'לב היהודי' בהודו. "מיד נשביתי בקסמם. ישבנו עד הבוקר ודיברנו, שטחתי בפניהם את כל הקושיות ודיברנו על הכל וכשהאיר היום אמר לי גילי משפט נפלא: 'מה שאנחנו עושים עכשיו, זה ממש יציאת מצרים'. ההבנה הזאת נפלה עלי כמו רעם: כל הדברים האלה הם לא רק משהו שהיה, הם משהו שחיים אותו בכל רגע ורגע!" הוא מספר בהתרגשות.

למחרת ליל הסדר הוא מצטרף לקבוצת הלימוד של גילי חוטר. "הלימוד היה מלהיב, משמח ומרענן. מבחינתי זה היה המשך רציף של החיפוש הרוחני הקודם. היו משפטים של רבי נחמן בהם הרגשתי שהוא מכיר כל נימה ותלם של הנפש שלי, כאילו כתב אותם במיוחד בשבילי".

### מהאורות של הודו לאורות של נתב"ג

ארז שב ארצה, אבל האורות הגדולים מתחילים להבהב. "לא הייתה דמות מובהקת שליוותה אותי לאורך התהליך, וזאת הייתה טעות. הגעתי לשיאים מאוד גבוהים וחשבתי לעצמי שאני כבר מבין את הדרך של התורה והמצוות. בתחילת התשובה הרגשתי מדהים, והיו האורות העצומים של התשובה ושמחה גדולה. אחר כך היה משבר לא קל שנמשך תקופה די ארוכה. לדעתי זה בגלל שלא הייתי מחובר לרב או למורה. איפשהו שם נכנסתי ללימודי ימימה, שבהחלט עזרו לי. בתקופה האחרונה התחלתי ללמוד בישיבה גמרא בצורה מסודרת וזה החזיר לי המון כוח ושמחה. חוץ מזה אני לומד גם חסידות".

ארז אומר שכיום הוא לומד את המצוות ומשתדל להישאר במקום של 'אדם לומד' ולא של 'אדם יודע'. "סוקרטס היה חכם" הוא אומר, "יודע אני שאיני יודע" - הלמידה היא הגישה האוטנטית, כי אם דברים ידועים מראש, כבר אין בהם עניין חדש". במבט לאחור אומר ארז, שהוא מבין שדווקא התורה מלמדת איך לפתח את כל המרכיבים הנדרשים כדי להיות באמת בן אדם: מחשבה בריאה, רגש בריא, משפחתיות וקשר נכון לעם ולעולם.

"התורה היא הזמנה, הצעה" הוא אומר, "להתחבר לנשמה וללמוד את החוקים האלוקיים הנשמתיים. אני משתדל להסכים להזמנה הזאת, להיות שותף במעשה הבריאה. וכשזה עולה בידי, התחושה מדהימה".

לפעמים כל מה שאתה צריך הוא שאלה טובה שתחלחל אל תוך הנפש. ברק ארז שגדל בבית חילוני בירושלים הוא דוגמה נפלאה לכך. "תמיד היו לי תהיות, שאלות ומחשבות על החיים ועל המוות. בגיל שמונה קראתי על סוקרטס באנציקלופדיה 'מעייין', ומשפט אחד שאמר מלווה אותי עד היום: 'יודע אני שאיני יודע'. אנחנו לא באמת יודעים את התמונה בשלמותה, ועם כל כמה שאנחנו חושבים שהשכל האנושי שלנו מרשים, הוא בעצם מוגבל מאוד. יש משהו גדול ואמיתי יותר, מעבר לשכל". תחושת הפליאה הבהבה אצל ארז הצעיר וככל שהתבגר הלכה והבשילה אצלו התובנה שהוא מוכרח למצוא תשובה. "בתיכון למדתי פסיכולוגיה ופילוסופיה, וזה עורר אצלי צימאון נוסף לחקור את עולם הרוח. זה היה מאוד כיף כי גיליתי מרחב שמדבר אלי".

אז הכל מצויץ. איך משם מגיעים ליהדות?

"כשאני מסתכל בדיעבד על הדברים שלמדתי שם, אני חושב שהם מרשימים אולי ברמה האינטלקטואלית, אך אין בהם כוח לשנות את האדם. את הצימאון לשינוי לקחתי לקריאה של ספרים נוספים, לקבוצת עבודה בשיטה רוחנית, ובאמת יצאתי עם תחושות משמעותיות מאוד. אבל בסופו של דבר הגבהים אליהם הגעתי איבדו את חנם והאינטנסיביות שבלומד פינתה את מקומה למשבר גדול ולחיפוש של דרך עצמאית שתאפשר יציבות בחיי".

אחרי סיום פרק בחייו המקצועיים מחליט ארז לנסוע למזרח כדי למצוא תשובות לשאלות חייו. "כבר ידעתי שיש בעולם מציאות אחרת ושהתחבר אליה זה הדבר החשוב ביותר שיש. רציתי להגיע לזה בכוחות בעצמי".

### ליל הסדר שסידר את חיי

"המשכתי בחיפוש שלי במזרח. השתתפתי בסדנת ויפאסנה, שזו מין מדיטציה שמאפשרת התבוננות פנימית מעמיקה וזו הייתה חוויה מאוד עוצמתית. בימים האחרונים לסדנה, באופן פלאי, עלו בתוכי מחשבות והרגשות חזקות מאוד לגבי יהדותי, ובעיקר לגבי השבת". ארז חש פליאה עמוקה לנוכח הגילוי. ככל שהוא מתרחק מן הארץ וככל שאינו יודע כמעט דבר על התורה והמצוות, עולה מתוכו קריאה עלומה לזהותו היהודית.

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? **ראש יהודי** זאת התשובה! 03-5255355 ry@neto.net.il

**ראש יהודי מחפשת מחפש דירה**

בלב תל אביב, אזור דיזנגוף, להשכרה לטווח ארוך 3-4 חדרים, כניסה מיידית (עדיפות לדתיים)

לפרטים: **052-5665556** כרמל

**ראש יהודי** אפטריות לתרומה:

העברה בנקאית לבנק מזרחי, סניף 450, חשבון 669189 לפקודת ראש יהודי

צ'ק לפקודת ראש יהודי לכתובת: רח' האומן 25, ירושלים

בטל': 02-6791122 052-5665005

הקישו בגוגל: תורמים לראש יהודי

**קמחא דפסחא בראש יהודי**

בפסח הזה כולנו יוצאים מעבדות לחירות רוחנית אמיתית

בואו להיות שותפים למשימת הדור, עזרו לנו לחבר ולהתחבר, לפתוח את ביתנו לכל אחד ואחת שמחפשים לצאת מהעבדות, להתחבר לרוח, לעצמיות, להיות בן חורין אמיתי.

ממש כמו שוויקיפדיה היא רשת מידע השואבת את האדם הסקרן אל תוכה, המדרש הוא הקישור בין חלקי הרשת, הוא הלחיצה הכפולה על המילה הכחולה ששולחת אותנו להקשר אחר, לזווית אחרת, שממנה התמונה תיראה לנו עשירה ומלאה יותר

# כנסו אל הסיפור

יואל שפיץ

ילדים רבים ולעיתים גם מבוגרים מתקשים להבין את המנגנון הסיפורי של ההגדה, וממילא הקריאה בה נעשית לפעמים מייגעת ומעייפת

מדרש הפסוקים המופיע בהגדה, בנוי באופן של היזכרות, ממש כמו אדם שנוזר באירוע מסוים ומספר לנו אותו, וככל שהוא נכנס אל תוך הסיפור כך הוא נזכר בעוד ועוד פרטים רלוונטיים שעשויים להעשיר לנו את התמונה. זהו לא סיפור במובן הרשמי של המילה, בו סופר הכניס רצף של מאורעות לתוך מסגרת וארג אותו בצורה מותחת כזו או אחרת. זהו סיפור במובן היום יומי של המילה, כמו אדם שמספר לנו משהו, משהו מליבו, משהו שהוא נזכר בו עכשיו, והוא רוצה שנשמע אותו, שנבין אותו, ושנראה את ההקשר הרחב שלו – הוא רוצה "שנטבע" בתוך הסיפור שלו.

סיפור כזה מובע בדרך כלל בעל פה, ולא בכתב, וכדי לשמוע אותו אנו חייבים להזדהות עם התשוקה של המספר, להישאב לתוך התמונה שהוא מצייר לנו ולהתחבר לרצון שלו להביא לנו את כל הסיפור בשלמותו. אם נעשה כך, ייתכן ולא נחזיק ראש בכל הפרטים, אך ודאי ש"נטבע" בתוך הסיפור שלו, נחוש אותו באופן בלתי אמצעי, נעלה ונרד, נפחד וניוושע, נתפלל ונינצל – יחד עם המספר.

## תמונות קטנות

אז בואו ונצלול לכמה רגעים בתוך סיפור המסופר לנו, ובמהלכו ננסה גם למצוא כמה 'עוגנים' שבכל זאת יעשו לנו סדר.

הסיפור המסופר לנו באמצעות המדרש בהגדה הוא חלק מן הסיפור אותו יהודי מחויב לספר לכהן בבית המקדש כאשר הוא מביא את הביכורים:

אַרְמִי אֲבָד אֲבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיִם וַיִּגְדַּל שֵׁם בְּמִתִּי מֵעַט וַיְהִי שֵׁם לְגוֹי גָדוֹל עָצוּם וְרָב. וַיִּרְעוּ אֲתָנּוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבָדָה קָשָׁה. וַנִּצְעַק אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קְלִנּוֹ וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ וְאֶת עֲמָלָנוּ וְאֶת לְחִצָּנוּ. וַיִּצְאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְיָד נְטוּיָה וּבְמָרָא גְדוֹל וּבְאֲתוֹת וּבְמִפְתָּיִם. (דברים כו)

ההגדה מתמקדת רק בחלק המצוטט כאן, שהוא חלק קטן מן הסיפור השלם המופיע בספר דברים. בקטע הזה מדובר על אבדן הזהות שכמעט והתרחש ליעקב אבינו ולבניו, על שעבוד מצרים ועל הגאולה הניסית.

המספר של המדרש בהגדה מספר את הפסוקים הללו, אך אינו יכול שלא להיזכר בהמון תמונות קטנות, אירועים, התרחשויות ותיאורים הקשורים לסיפור התמציתי הזה ומאירים אותו באור דרמטי – לסיפור נכנסות הדמויות של לבן ופרעה, של יעקב על בניו ובנותיו, של עם שהתעקש להיות 'מצוין' ונדמה לילדה קטנה שעובר אורח אימץ אותה, של אלוקים הבוחר לו עם ולוקח אותו מבין ציפורני

סדר פסח הוא מעמד אהוב על כולנו, אולי המעמד היהודי במלוא מובן המילה. למעמד הזה שותפים יהודים בכל רחבי העולם. יהודים החיים באזורים מגוונים ודוברים שפות שונות, וככל זאת – בלילה הזה כולם מספרים סיפור אחד – שמתחיל בגנות ומסיים בשבח. סיפור של יציאת מצרים.

הלילה הזה על מנהגיו ומצוותיו עוצב במלואו בפרק העשירי של מסכת פסחים, שם העמידו חכמים בלב הערב את שאלת השאלות המעוררות את האב – ראש המשפחה – לספר את סיפורו של היציאה והגאולה.

בליבו של הערב אנו קוראים את ההגדה. תפקיד ההגדה הוא לסייע ולכוון הן את השאלות של המסובים והן את התשובות של עורך הסדר. אחד הקשיים הגדולים שאנו ניצבים בפניהם הוא הלשון הזרה של ההגדה ומנגנון הסיפור שלה. ילדים רבים ולעיתים גם מבוגרים מתקשים להבין את המנגנון הסיפורי של ההגדה, וממילא הקריאה בה נעשית לפעמים מייגעת ומעייפת.

בשורות הבאות אני רוצה לנסות לקרב אל הלב ואל השכל הן את המבנה של ההגדה והן את האופן בו היא מספרת לנו סיפור, כל זאת, כדי שכאשר נקרא את ההגדה, נצליח להתחבר לרגש החזק המופיע בין מילותיה ולהישאב להוויה המופלאה שחז"ל טמנו לנו בין שורותיה.

## משהו מהלב

על פי המשנה, ההגדה מורכבת מארבעה מרכיבים: הילד שואל שאלות (מה נשתנה, ארבעת הבנים), האב עונה בסיפור שמתחיל בגנות ומסיים בשבח (עבדים היינו, מתחילה עובדי עבודה זרה), לאחר מכן הוא מסביר לבן מספר פסוקים מספר דברים, ובסוף מציין מדוע אוכלים קרבן פסח, מדוע אוכלים מצה ומדוע אוכלים מרור. זה הכל.

קטעי השאלות וכן הקטעים הסיפוריים של הגנות והשבח הם די ברורים ומובנים לכולנו. גם ההסבר על פסח מצה ומרור הוא קצר וברור. להבנתי, אחד הקטעים הקשים בהגדה בו רבים 'מאבדים עניין' הוא ההסבר לפסוקים מספר דברים – ובלשונה של המשנה: "ודורש מארמי אובר אבי עד שיגמור כל הפרשה כולה".

כדי להבין את הקטע הזה צריך להבין קצת מהו מדרש ואיך חז"ל תופסים את הרעיון של סיפור. אם נבין את אלו, יקל עלינו להבין לא רק את הקטע המדובר, אלא גם קטעים נוספים בהגדה הבנויים ממש באותו אופן.



מסוים, לפעמים מופיעה מילה המסומנת בכחול, שלחיצה עליה תפנה אותו לערך אחר, וגם בערך האחר יופיעו מילים כחולות שלחיצה עליהן תפנה אותו לעוד ועוד ערכים. ממש כמו שוויקיפדיה היא רשת מידע השואבת את האדם הסקרן אל תוכה, התנ"ך הוא רשת של קדושה, של דיבוריו של אלוקים השואבים את האדם אל קרבם, אל הסיפור שהם מספרים ואל הפלא שהם אורגים. המדרש הוא הקישור בין חלקי הרשת, הוא הלחיצה הכפולה על המילה הכחולה ששולחת אותנו להקשר אחר, לזווית אחרת, שממנה התמונה תיראה לנו עשירה ומלאה יותר.

אין זה משנה אם אנו קוראים את המדרש שהסברנו כעת על הפסוקים מספר דברים, או האם אנו קוראים את המדרש על מספר המכות במצרים או על השאלה האם מזכירים יציאת מצרים בלילות - המגמה היא אחת: להישאב בחבלי הקסם של הרשת הקדושה שטוו לנו חז"ל בין פסוקי התורה, הנביאים והכתובים השונים המצוטטים בהגדה, להישאב אל הרצון של חז"ל לספר, להיזכר, לדלות עוד ועוד פרטים על השעבוד והגאולה, על התפילה ועל הישועה - ומתוך כך להבין מה היה לנו, מי אנחנו ומה אנו נדרשים לעשות.

כל זאת ועוד, בתוך הספרון הקטן 'הגדה של פסח' - זה המונח לידכם. אז בואו. נצא לדרכך.



המתחכמים לו, ושל אנשים הזועקים מקירות ליבם לישועה.

כל 'תמונה קטנה' כזו, נסמכת על מילה בתוך הפרשייה המצוטטת -

המספר אומר "ויגר", ומיד נזכר שבעצם אבי אביו לא התכוון בכלל להשתקע במצרים, הוא ירד לשם רק לתקופה קצרה. המספר אומר: "וישמע ה' את קולנו", ולא יכול שלא לספר לילד המקשיב לו את הסיפור השלם, כיצד אלוקים שמע, זכר, ראה וידע את כל אשר נעשה במצרים. המספר אומר: "לחצנו" ונזכר כמה לחוץ היה לו, ודחוק ורע. המספר אומר: "ויוציאנו ה'", ונזכר שהצרה הייתה כל כך גדולה עד שאפילו מלאך לא יכול היה לסייע, אפילו מנהיג גדול לא היה יכול לעזור, רק ה' היה שם ברגע האמת. כן יהיה עמנו תמיד.

## הגדת ויקיפדיה

מבחינה טכנית, כמו בהרבה ממדרשי חז"ל ההיזכרות של המספר נעשית באמצעות פסוקים. המספר הוא לכאורה התנ"ך עצמו, המגולם באישיות של חז"ל המזכירים לנו את הקשרים הפנימיים בין המילים ושולחים אותנו ממקום למקום. כל מילה בפרשייה הקצרה והמרכזית מספר דברים מזכירה מילה הנמצאת בפרשייה אחרת, וכך מתוך הפרשייה הקטנה הזו נוצר קולאז' שלם ועשיר.

היום, קל יותר להסביר את הדברים, משום שהטכניקה של המדרש אומצה על ידי... ויקיפדיה. כל אחד יודע שכאשר הוא מחפש ערך

מדרש הפסוקים המופיע בהגדה, בנוי באופן של היזכרות, ממש כמו אדם שנזכר באירוע מסוים ומספר לנו אותו, וככל שהוא נכנס אל תוך הסיפור כך הוא נזכר בעוד ועוד פרטים רלוונטיים שעשויים להעשיר לנו את התמונה

**טעם מצה**  
הטעם הפנימי

נר אברהם יצחק - פסח

ניתן להשיג גם במייל [a0722792075@gmail.com](mailto:a0722792075@gmail.com)

נר אברהם יצחק  
הגדת פסח

המהות הפנימית של גלות ויציאת מצרים

מעינותך

חדש! ב'לב לדעת'

# השאלה היהודשית

מידי חודש תפורסם במספר המערכת שאלה בפרקים הנלמדים בתניא עבור תלמידי התוכנית

ניתן לשמוע ולהשיב על השאלה במוקד 'לב לדעת'

072-2219050 שלוחה 7

בין העונים נכונה יוגרל סט מהודר של שולחן ערוך הרב

## השאלה החודשית חודש ניסן

עצבות מסיבות קדושות - מה עושים?

**ש. מה העצה להיפטר מעצבות הבאה מחמת הרהורי תאוות ושאר מחשבות זרות הנופלות לאדם בשעת העבודה בתורה או בתפילה בכוונה?**

**תשובות**

1. זוהי תחבולת היצר להפילו אח"כ בתאוות ח"ו, ויש לדחות את העצבות לשעת הכושר ביישוב הדעת.
2. להתבונן בכך שגם זו לטובה, רק שהיא מעלמא דאתכסיא.
3. לדעת ולהתבונן שאדרבה, דוקא כשהנפש האלקית מתאמצת ומתגברת אזי גם הקליפה מתגברת כנגדה בלבדלה.
4. אדרבה, יש לו לשמוח בקיום הלאו של "לא תתורו אחרי לבבכם".

מקורות לשאלה: תניא, פרק כו - כח

לב לדעת

המארת שמשון



# מה נורא המקום!

## הרב עידו רוזנטל

כנסת ישראל, משירדה מגדולתה - מיום שנתרחקנו מעל אדמתנו, ואין אָנחנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחות ולעשות חובותינו בפית הגדול והקדוש שנקרא שמו עלינו, מפני היד שנסתלקה במקדש - חשה מעין המצב האחרון.

ולא זה מקרוב היא מתבוננת כך, אלא אלפי שנים, מאז הקיץ אבינו יעקב משנתו בה חזה את חזון הסולם: "ויאמר אֶכֶן יש ה' במקום הזה ואֶנְכִי לא ידעתי. ויֵרָא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה פי אם בית אֶל־לֵקִים וְהָ שַׁעַר הַשָּׁמַיִם."

המחשבה הראשונה של יעקב לא היתה "מה גדול ונפלא המקום הזה, אין זה כי אם בית קדוש, אהוב, מתוק ומושך". המפגש עם המקדש מעורר קודם כל את מידת היראה! זהו ענינו של המקדש. הוא לא 'ביתי'. הוא 'בית אֶל־לֵקִים! אין זו ארץ', שניתנה לבני אדם, אלא שער ה'שמים', שמים לה'!

ובכל יום ובכל לילה, וביותר ברגלים הבאים עלינו לטובה, בהם גודשים את רחבת הכותל מאות אלפי יהודים טובים, כמהי גאולה ומקדש, מגיעים הם עד הכותל הקדוש, המחבר ברצף את המקדש שהיה אל המקדש שייבנה במהרה, מתרפקים על אבניו בערגה וגעגוע, ונעצרים בו. ובוהו מקיימים את המצווה מדאורייתא, מצוות 'מורא מקדש' (עי' שו"ת משפט כהן סי' צו). בזה מעמידים את מקומו הנשגב בלבם.

ובזה אנו מקרבים את המקדש אלינו. או נכון יותר - מתקרבים אליו, למעלתו, לנשגבותו.

"ותבנהו מהרה - ותגדל כבודו". כמה אנו רוצים שידרוז ויחיש בואו, אך לא במחיר של הורדת ערך וזילות, אלא בהגדלת הכבוד. מה נורא המקום הזה!

חבר טוב שאל אותי: "כן, אני יודע שאתה מתנגד בתוקף לכניסת יהודים כיום לשטח הר הבית. אבל", המשיך ידידי, "האם אתה באמת מלא ציפייה שתוכל, יחד עם כל ישראל, להיכנס שמה בפועל, בקרוב, אולי עוד בפסח הזה, בהיתר כל גדולי רבני ישראל? האם 'בוער' לך להיות כבר בפנים, גם אם למעשה אתה מנוע מלהיכנס?"

לאחר רגע של מחשבה עניתי לו כך: אתקן את השאלה, ברשותך. אינני משתוקק לדרוך על האדמה הזו. אני משתוקק לעלות, יחד עם כל ישראל אחי, למדרגה כזו, שנהיה ראויים לכך.

וזו תמצית השקפתנו, השקפת שלומי אמוני ישראל, בכל הדורות מאז החורבן: הר הבית אינו שטח, אפילו לא שטח מיוחד, שטח חשוב וקדוש, שאפשר לדמיין אותו מוטוטים בו, עם מקדש או בלעדיו, אלא שאנו מנועים מחמת איסור על ידי ההלכה ונושאה פוסקי הדורות.

הר הבית הוא מחוץ לתחומי המחשבה וההשגה שלנו. זהו מקום שאיננו מקום. זוהי מציאות מטא-גיאוגרפית, מטא-היסטורית, מטא-אנושית, מטא-פוליטית. לדמיין אותי, כפי שאני, מהלך על אדמת המקום הזה, זוהי כבר השפלה וחילול של המושג. לא, איננו משתוקקים לשום התרחשות שיכולה להתפשט במוחנו כרגע, בהקשר של מקום מקדשנו.

בתור המחשה להבנת ההבדל, נצייר שני מצבים: א. אנשים עומדים סביב מתחם מגודר במחסומי משטרה ומבקשים לחדור לתוכו. אלמלא הגדרות, היו כבר מתפרצים פנימה. אלא שהם, מפני היראה או מפני הכבוד, מתאפקים ועומדים מאחורי הגדר.

ב. אנשים העומדים יחד ועיניהם נעוצות במראה נורא הוד, אי שם מעל לראשיהם. רחוק רחוק ומעורפל, אבל ממלא את הלב בכיסופים גדולים להיות אחרים, גבוהים, שייכים לספרות שמהן משקיפים טוב יותר אל המראה המופלא.

# למה הוא חוזר לישון?

הרב יוסי פלאי

## מאמר תגובה

הערות לנושא היחס למקדש ומקום המקדש: ראשית, בדבר אחד עיקרי על כולנו להסכים: מה שאסור לפי ההלכה אכן אסור ואין מקום לאנוס את ההלכה לפי משאלות לב. אולם השאלה של עלייה להר הבית כיום נתונה במחלוקת, ומי שסומך על פוסקים חשובים המתירים – ועושה זאת רק לפי הוראותיהם – אין להציגו כעובר על דת. אבל הדין ההלכתי לא יוכרע בכמה של "קרוב אליך". כאן מתאים לדבר על מה שנוגע לעבודת השם, והרי בית המקדש הוא מקום העבודה, "ושם נעבדך ביראה".

והנה היחס שלנו לקב"ה נבנה משתי תנועות משלימות ומאזנות, אהבה ויראה. אהבה היא משיכה, "ואהבת... ככל לבבך" כשלהבת העולה מעלה, ואילו ביראה יש גם רתיעה, "וירא העם... ויעמדו מרחוק". כידוע בזוהר הקדוש, האהבה והיראה הן שתי הכנפיים שבעזרתן כל מעשינו עולים מעלה-מעלה. אכן, "ראשית העבודה ועיקרה ושורשה" היא היראה (כמו שמלמד אדמו"ר הזקן), "ראשית חכמה יראת ה'" ובלא ההקדמה של יראה בסיסית הרי כל עבודת ה' אינה עבודה כלל. אך מצד שני, גם יראה ללא אהבה איננה מתקיימת, כמו שציפור אינה יכולה לעוף בכנף אחת. הזוג של אהבה ויראה הוא אחד הפירושים למושג היסודי 'רצוא ושוב': "אהבה היא ריצה" כלפי מעלה והיראה 'שבה' כלפי האדם עצמו. צריך את שניהם, רצוא ושוב (בגימטריה תורה). גם מצות "מורא מקדש" באה יחד עם התשוקה הטבעית להתקרב אל הקודש מתוך אהבה רכה. איך קובעים את הגבול, מתי להתקרב ומתי לשמור מרחק? בשביל זה יש לנו הלכה, המדריכה את ההלכה, צעד קדימה או צעד לאחור.

היראה מדגישה את הפער בין האדם לה', בין האנושי לאלוקי. המרחק הזה יוצר תחושת 'הפלאה' ורוממות, משהו נשגב שאיננו יכולים לגעת בו, בלתי מושג ובלתי נתפס. אבל כאן אפשר לטעות: עלולים לחשוב שתמיד צריך לשמור מרחק ולעולם איננו מסוגלים להתקרב. גישה מעין זו אומרת: עם ישראל תמיד יצפה לגאולה ולמשיח ולעולם לא יממש את הציפייה, חס ושלום! כמו בחור שמעדיף להישאר רווק כי הוא מפחד לממש את הקשר, הוא לומד על הרעיון המופשט (האידיאלי) של בניין הבית ולא רוצה לגעת בו בכוחו המוגבל.

זה, כמובן, הפך התורה והיהדות. הקב"ה הוא אין סופי, "לית מחשבה תפיסת כן כלל", ובכל זאת אנחנו כן תופסים בו כאשר אנו עוסקים בתורה ומצוות (כמבואר בספר התיניא). בכל מצווה, שיכולה להיות מעשה פשוט – בלי 'אורות גבוהים' ותחושות נעלות – יש אור-אין-סוף ממש. הדבר שהוא למעלה מכל גבול מצטמצם בתוך גבול. אכן, כתוב שהצדיק מתיירא גם להניח תפילין, מי אני שאגע בדבר כזה נשגב? אבל בו-בזמן הוא מבין שזה בדיוק מה שה' רוצה ממנו (ראו בספר פרי הארץ לפרשת נח).

גם המושגים של משיח ומקדש, כמה שהם נשגבים הרי יש להם משמעות מאוד פשוטה ומעשית, הנכנסת בהגדרות הלכתיות. אנחנו אחראים לממש את הדברים הגדולים הללו, והקב"ה ידאג שיחד עם הגבולות והממדים תהיה בהם הרוממות הנשגבת ותחושת ההפלאה.

כשיעקב אבינו ישן במקום המקדש הוא התעורר ביראה ואמר "אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי", ופירש רש"י "שאלו ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה". אם כן, איך חוזר יעקב לישון אחרי כן (כמו שכתוב בהמשך "וישכם יעקב בבקר")? נראה שהתשובה פשוטה: יעקב מעצמו לא היה ישן, אבל הקב"ה רצה שהוא ישן שם, כמו שמביא רש"י שאמר הקב"ה "צדיק זה בא לבית מלוני ויפטור בלא לינה"? יעקב הבין שה' רצה בכך ולכן הוא המשיך לישון. פירוש הדבר הוא שעם כל תחושת היראה, יעקב מבין שה' אינו חפץ בריחוק אלא בהתקרבות, ותוך כדי תחושת היראה הוא ממשיך להיות במקום הקדוש, ביראה ואהבה יחד. אכן, זו מדרתו של יעקב אבינו המייחד את אהבת אברהם עם יראת יצחק, מדרת התפארת ("תפארת ישראל") הכוללת חסד וגבורה.

בסופו של דבר, ההתקרבות וההתרחקות, האהבה והיראה, יוצרות תנועה של מחול, ריקוד אין סופי שיש בו גם געגוע והשתוקקות וגם מפגש ורוויה. שנזכה לריקוד כולנו בבית המקדש במהרה בימינו.

# מעיינותך

ב"ה

מדרשה

מאחלת

## חג פסח כשר ושמח

לכל בית ישראל  
ולמשתתפים בפעילויות השונות  
לאורך השנה:

- אירוח קבוצות
- סמינריונים
- מפגשים
- מדרשת אלול
- סדנאות
- ועוד...



שליחות | תפילה | אמונה  
חסידות | עבודת ה' | שמחה

ליצירת קשר והזמנת תכניות:

054-2559229

mk.maynotaich@gmail.com

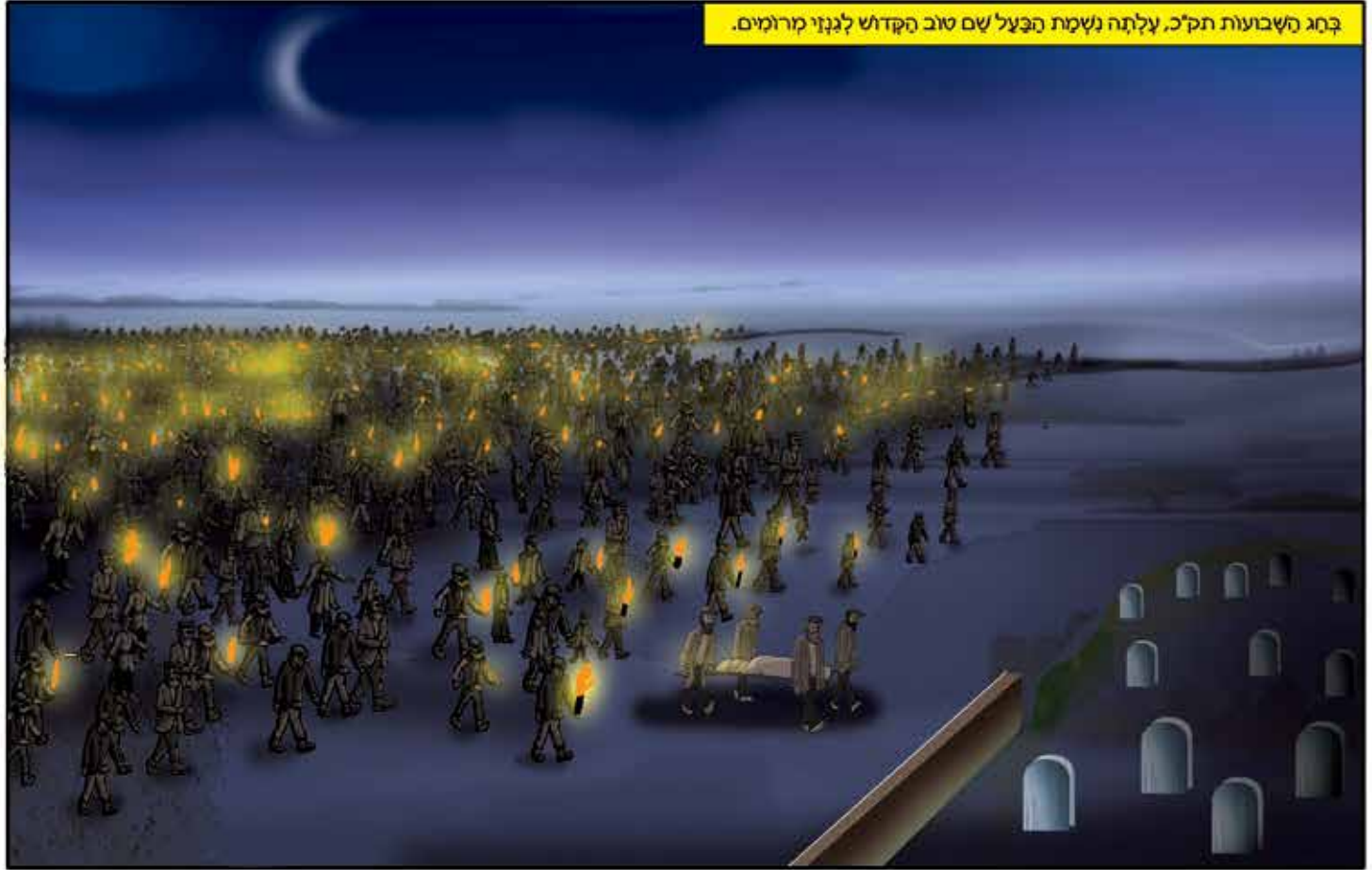
מאת: נתנאל ובת־אל אפשטיין

# הכוס שחוללה סערה

## ספירי צדיקים

המגיד ממעזריטש

במג השבועות תקכ"ב, עלתה נשמת הפעל שם טוב הקדוש לגנוזי מרומים.



**לפתע...**

היום נגלה אלי אבי הקדוש, והודיע לי כי הפמליא של מעלה עם כל משמשיה, שהיו רגילים להיות אצלי -

**בעבר שנה כדיוק, במג השבועות תקכ"א...**

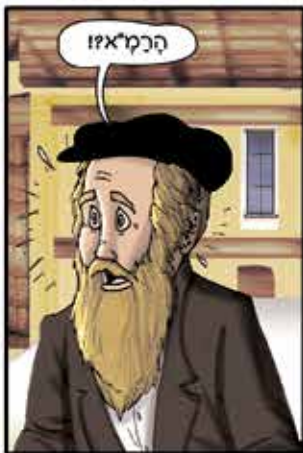
**את מקומו בקדש מלא בנה, רבי צבי, שהיה שריו בשתיקה צמקה וכמעט לא הוציא מלה מפיו במשך שנה שלמה.**

**הקממ...**

**בעבר כמה שנים...**

**מאז הנהיג רבי דב-בער, המגיד הקדוש, את תנועת החסידות בעז ובגאון בעירה מזריטש.**

**עברו אל רבי דב-בער, ועלי למסור לו את הנשיאות, והוא ישב על מקומו.**



# וציאת מצרים בנפש האדם



התנועות  
התועדות

הרב חיים שלום דייטש

**כשהרבי הריי"צ חשש לצאת לשליחות שהטיל עליו אביו, הוא קיבל במתנה משפט ששינה את חייו > איזו מתנה קיבלנו לאפיקומן? הקדוש ברוך הוא נתן לנו את עצמו! < ה' דילג מעל כל המשוכות האפשריות. עכשיו תורנו לקפוץ!**

גם לרצות, והעדר הרצון הוא הדבר שמונע מאיתנו להתייחד עם אור אינסוף. **אם אדם לא רוצה להידבק בה', הוא יכול לקיים את כל השולחן ערוך וזה לא יעזור לו.** "אבל מיד שרוצה וממשיך עליו אלוקותו יתברך, הרי ממילא נכללת נפשו ביחודו יתברך", כדברי בעל התניא שם, וזו יציאת מצרים!

**עכשיו מתעוררת שאלה: איך מפתחים את הרצון להידבק בה'?** בעל התניא מסביר שאת זה מעוררים בזמן קריאת שמע. בכל פעם שיהודי מקבל על עצמו עול מלכות שמיים, הוא מעורר בו רצון להידבק בה'. הביטוי שמראה זאת בצורה הטובה ביותר הוא המילים "ה' אלוקינו". יש ה', יש אלוקים, אבל הצירוף "ה' אלוקינו" הוא קבלת עול מלכות שמיים, שה' הוא אלוקינו. בכל פעם שיהודי אומר זאת, אפילו כשהוא מברך על כוס מים "ברוך אתה ה' אלוקינו... שהכל נהיה בדברו", זו גם קבלת מלכות שמיים.

לכן תיקנו בסוף קריאת שמע את פרשת ציצית, שמוזכרת בה יציאת מצרים. לא כולם יודעים, אבל יש מצווה מהתורה לזכור את יציאת מצרים יום-יום. זו מצווה בפני עצמה שאין לה זמן מסוים, ולכן יש פוסקים שכתבו שגם נשים חייבות בה. למשל, **המגן אברהם** אומר שנשים צריכות לומר את פרשת ציצית בבוקר ובערב, וגם את ברכת "אמת ויציב" ו"אמת ואמונה", וכך פוסק בעל התניא להלכה.

אם זכירת יציאת מצרים היא מצווה בפני עצמה, למה חז"ל חיברו אותה לסוף קריאת שמע? מכיוון שזה הדבר הכי טבעי. בקריאת שמע מקבלים עול מלכות שמיים ונדבקים בייחודו, וכמו שהסברנו זו ממש יציאת מצרים שבנפש, שאותה צריך לחוות כל יום. ומה יותר הגיוני מכך שנסיים את קריאת שמע - "שמע ישראל ה' אלוקינו!" - שהיא המימוש של יציאת מצרים, עם הזיכרון של יציאת מצרים?

**שמתי לב לדבר מאוד מיוחד בתפילה: בכל פעם שמזכירים את יציאת מצרים, מוסיפים "ה' אלוקינו", אף על פי שהיה אפשר להסתדר ולהבין גם בלי זה.** בתפילת שחרית אומרים "אמת ממצרים גאלתנו ה' אלוקינו ומבית עבדים פדיתנו". תנסו להוריד את הביטוי הזה ותראו שעדיין מבינים. בברכת המזון אומרים "נודה לך ה' אלוקינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ועל שהוצאתנו ה' אלוקינו

החסידות מעולם לא ראתה את יציאת מצרים רק כאירוע היסטורי שבו אנו נזכרים ומודים לקדוש ברוך הוא על מה שעשה לאבותינו בעבר, "זכר ליציאת מצרים". לפי החסידות, יציאת מצרים היא אירוע שקורה עכשיו, ברגע זה ממש. לכן זוהי "עבודה" רוחנית ונפשית שאדם צריך לעבור בחייו. יתרה מכך, לצאת ממצרים זו לא עבודה ששייכת לחג הפסח בלבד אלא עבודה תמידית, ששייכת בכל יום. בהגדה של פסח אומרים "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", אבל בעל התניא הוסיף: לא רק בכל דור ודור, אלא בכל יום ויום אדם צריך לראות את עצמו כך, ולעשות פעולה כדי שייצא ממש ממצרים.

**מהי אותה עבודה שאנחנו צריכים לעשות? בעל התניא מכנה זאת: "יציאת הנפש האלוקית ממאסר הגוף".** מצד אחד יש לנו גוף, שהוא בחינת פרעה במצרים ומשכן הנפש הבהמית, שמסיט אותנו כל הזמן מהתכלית. מצד שני, יש לנו נפש אלוקית שכמהה ומשתוקקת להתחבר עם הבורא. העבודה היומיומית שלנו היא להוציא את הנפש האלוקית ממאסרה בתוך הגוף, וזו עבודה גדולה...

ה'צמח צדק' אמר שלצאת ממאסר הגוף פירושו לחזור בתשובה. בכל יום יהודי צריך לעשות פעולות כדי להיחלץ משלטון הנפש הבהמית, רק שבתשרי קוראים לזה תשובה ובניסן קוראים לזה יציאת מצרים. בפועל, אותו רעיון ממש עומד מאחורי שניהם.

**איך יוצאים ממצרים שבנפש ומוציאים את הנפש האלוקית מיד פרעה? בשתי מילים - תורה ומצוות.** בזמן שיהודי לומד תורה ומקיים מצוות הוא נכלל בייחוד אור אינסוף. כשיהודי עושה מצווה ולומד תורה הוא נמצא במקום אחר, עליון, גם אם הוא לא מרגיש כך. "ואני בער ולא אדע" - אף על פי שאני בער ולא אדע ואיני מרגיש כלל שום אור עליון בזמן שאני מקיים מצווה, זו לא ראייה... מה שקובע הוא האמת, והאמת היא שיהודי שלומד תורה ומקיים מצוות נמצא באותו רגע בייחוד עם אור אינסוף.

יחד עם זאת, העשייה בלבד אינה מספיקה כדי להידבק בה'. צריכים

אלבום חדש!

הנשמה רוצה יותר  
אהרן רזאל



עכשיו!  
בתניות המבחרות  
בערוצי היינט

הנשמה רוצה יותר אהרן רזאל

כולל הלהיטים: תן לי את היום הזה | רחמים ניסן  
הגיבן הקדוש | הבלדה לחוזר ועוד...



מארץ מצרים", למה להזכיר פעמיים באותו משפט את ה' אלוקינו? גם בנשמת כל חי אנחנו פונים כל התפילה לקדוש ברוך הוא בתור "אתה" ואומרים "איך אנחנו מספיקים להודות לך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו, ולברך את שמך מלכנו" ואז שוב אומרים "מלפנים ממצרים גאלתנו ה' אלוקינו, ומבית עבדים פדיתנו". למה להזכיר כל הזמן ה' אלוקינו, ה' אלוקינו? זה לא כל כך נורמלי, אתה מדבר עם משהו וכל הזמן מזכיר את השם שלו? יש נודניקים שכל הזמן חוזרים על השם של מי שהם מדברים איתו, "אז שמעון, אתה שומע, שמעון? תשמע, שמעון, למדנו ככה וככה שמעון, ואז...". אם כבר אמרנו את מילת הפנייה אליו, למה צריך לחזור עליה שוב ושוב? לפי התניא זה ברור. ה' אלוקינו זה ביטוי מיוחד, כמו שאומרים "ותיתן לנו ה' אלוקינו באהבה" - מה נתת לנו? את ה' אלוקינו - את עצמך, שאתה תהיה הא-לוה שלנו. האהבה שלך אלינו מתבטאת בכך שהשרית את שכינתך עלינו עד שתיקרא "אלוקינו". זה כל כך עמוק, עד שלפי ההלכה לאותיות "נו" במילה "אלוקינו" יש קדושה של שם ה'. לכאורה, למה שזה יהיה קדוש? שם ה' הוא קדוש, שם אלוקים הוא קדוש, מה פתאום ששתי האותיות הללו יהיו קדושות גם כן? הן בסך הכל מצביעות על השייכות. אלא שזהו עצם העניין, מדובר על כך שאנחנו נהיינו חלק מה', וזו האהבה הכי גדולה! "חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו", שמה? שנתת לנו את עצמך! וזה לאין ערוך לעומת מה שנתת לצבא מלאכי מרום. הם אומרים "קדוש", אומרים "ברוך כבוד ה' ממקומו", אבל "אלוקינו" - את זה רק אנחנו יכולים להגיד.

מישהו אמר לי פעם שהחידוש הגדול של קריאת שמע אינו המילים "ה' אחד" - אפשר למצוא גויים שמאמינים בזה לא פחות מיהודים. אבל "שה' הוא אלוקינו", זה כן חידוש. במקום אחר בעל התניא מסביר שכל הבריאה נבראה משם אלוקים, אבל יהודי נברא משם הוי"ה, שזו בדיוק ההרגשה הפנימית של "אלוקינו". עיקר העניין של עול מלכות שמיים הוא שיהודי יחזיק בליבו שהוא שייך לשם הוי"ה, שיידע מי הוא. ועל כך אנחנו אומרים בתפילה של יום טוב - "אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו... ושם הגדול והקדוש עלינו קראת".

מסופר שפעם הרבי הרש"ב אמר לבנו, הרבי הריי"צ, לצאת לאיזו שליוחות שהיתה נראית לא הגיונית, ממש לא על פי טבע. הריי"צ חשב לצאת ואביו אמר לו, "עבד הוי"ה הוא למעלה מן הטבע". הריי"צ עדיין לא כל כך רצה משום שחשב, "אני עדיין לא מרגיש שאני במדרגה כזו". הרש"ב הבין את חששו ואמר: "אם אתה יהודי - אתה קשור למעלה מהטבע!". כך יהודי צריך לחזק בליבו, אני קשור למעלה מן הטבע, קשור לשם הוי"ה, מעבר לטעם ודעת.

זהו עניין יציאת מצרים - שהיא מעבר לטעם ודעת. בשיר השירים נאמר "קול דודי הנה זה בא, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות". קול דודי הוא ההתגלות האלוקית, והדילוג הוא המשכה אלוקית בלתי נפסקת. יש התגלות הדרגתית, לפי סדר, ויש דילוג שהוא קפיצה, לפסוח. כשהיינו במצרים במ"ט שערי טומאה הקדוש ברוך הוא הגיע אלינו והתגלה בניגוד לכל היגיון, לא על פי הסדר הרגיל וההגיוני. ולא רק שהוא התגלה אלינו שם, אלא שההתגלות הזו היתה באיכות יוצאת דופן - "אני ולא מלאך, אני ולא שרף... אני ה', אני הוא ולא אחר". זו היתה התגלות "שלא בערך", הקדמה להתגלות האדירה שתהיה בהר סיני שבה הוא ייתן לנו עוד מתנה - את התורה והמצוות שאיתן נוכל להמשיך לצאת ממצרים כל יום.

אבל המשך הפסוק אומר "ענה דודי ואמר לי: קומי לך רעייתי יפתי ולכי לך". כמו שה' יתברך מדלג וקופץ שלא כסדר, כך ראוי שגם אנחנו נתעורר בכחינת דילוג, ללא חשבון של טעם ודעת. שכל יהודי לא רק יגיד אלא ירגיש בעומק ליבו - בשבילי נברא העולם! כמו שה' מדלג מעל לכל המשוכות, כך תעשה גם אתה. אנחנו צריכים להתאים את עצמנו אליו, עד שנגיע ל"שקני מנשיקות פיהו" - אם הקדוש ברוך הוא מנשק אותי, גם אני צריך לעשות את זה בחזרה. לחיים, חג שמח!





למה ריכזו את כל החומרות  
לפסח?

רבותינו החמירו מאוד בהלכות פסח מפני שהם תיקנו את תקנותיהם כעין תקנות התורה. הם השיגו בעומק רוח קודשם את התורה לא רק בגדרי ההלכות אלא גם בכוונה הפנימית. ומכיוון שהתורה אמרה שבפסח החמץ לא רק אסור באכילה ובהנאה, אלא שנתרבה בו איסור יוצא דופן של "בל יראה ובל ימצא", למדנו מכאן שהתורה התייחסה לקיום החמץ בפסח בחומרה יתרה, וזאת מלבד העונש המיוחד של איסור כרת שיש באכילתו.

זו הסיבה שגם בתקנות רבותינו וגם במהלך כל הדורות, נטו להחמיר מאוד בהלכות הפסח. והוסיף הרדב"ז שהתורה החמירה בכך מאוד מפני שהחמץ רומז למצב עבודת ה' שלנו, וכשם שהיציאה ממצרים היתה השתחררות מעומק מ"ט שערי טומאה, כך בכל שנה ושנה הנקיונות מהחמץ הם הפעולה הפנימית שמרמות על נקיון החמץ שבחורי וסדקי הלב, הלא הוא היצר הרע. וכיון שביצר הרע עסקינן, איננו רוצים שיישאר ממנו אפילו פירור.

האם זה בסדר להתגעגע לחמץ?

כבר אמרו רבותינו, "לא יאמר אדם נפשי קצה בכשר חזיר", 'אי אפשי [=איני יכול] ללבוש כלאיים'. אבל יאמר אפשי, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עליי". ומבאר הרמב"ם שהחילוק הוא בין מצוות שמעיות, שהשכל האנושי לא מבין את טעמן, לבין מצוות שכליות שיחד עם מקורם האלוקי יצק אותן הקב"ה גם לכלי השכל האנושי. על מצוות שכליות חלילה לנו לומר "אפשי ואפשי", אבל במצוות שלמעלה משכלנו, עליהן אומרים "ומה אעשה והקב"ה גזר עליי".

למרות שההודאה על הנס הגדול והשמחה בכל הנפלאות שעשה לנו הקב"ה ביציאת מצרים הן בוודאי דבר שכלי, אבל איסור חמץ אינו בהכרח הדבר שהיינו קובעים בשכלנו וברעתנו. אם אדם מזוועזע מעצם המחשבה על חמץ בפסח, קדוש יאמר לו. אבל זו מידת חסידות שאינה חובה, ויכול אדם לומר "אפשי ואפשי והקב"ה גזר עליי", ויחד עם זאת לזכור שמצות ה' היא טובה עליונה שניתנה לנו והיא מלאה בעונג ודבקות אלוקית.

לפעמים אני מרגיש  
שאני הבן הרשע. מה  
לענות לעצמי?

חכמינו אומרים "אין אדם משים עצמו רשע", ולכן כשם שאיני יכול להאמין לך, גם אתה אל תאמין לעצמך. להפך, הקביעה שאתה רשע היא-היא הנקודה שבה אינך הולך בדרכי התורה. ואף אתה הקהה את שיניה ואמור לה, שלמרות הטעות שבנקיטת העמדה הזו, בכל זאת גם היא נגאלת ויוצאת מהמצרים שלה כחלק מהאישיות כולה.

אצל כל אדם יש דברים שזקוקים לתיקון, אבל הפגמים הם חיצוניים בלבד ואינם מעידים על האישיות עצמה. מי ששואל שאלה כזו מעיד על עצמו כאלף עדים שהרשע הוא רע בעיניו, ולא רק שהוא רוצה להשתחרר ממנו אלא שהוא מעז לשאול זאת בפומבי דווקא מפני שהוא כל כך רוצה לתקן את הקלקולים שבידו. ובעזרת השם, את המבט המוטעה יחליף מבט טוב שמסתכל בעין טובה על הזולת ועל עצמך, ותזכה לתקן הכל מתוך ביטחון בנקודת הצדיק שבו.

פיבונאצ'י היה יודע  
חתי היום הפתוח שלנו,  
נבר מהתחלה!  
ואתם?

פתרת? מקומך איתנו!

יום פתוח



קמפוס טל - בנות  
רח' בית הדפוס 7, גבעת שאול, ירושלים

קמפוס לב - בנים  
רח' הועד הלאומי 21, גבעת מרדכי, ירושלים

החל מהשעה 17:00

המכינה לאקדמיה  
מכנית ריענון  
מכינה מלאה

תואר שני  
מנהל עסקים M.B.A.  
פיזיקה / הנדסת אלקטרו-אופטיקה M.Sc.  
סיעוד \*M.S.N + Nurse Practitioner

הפקולטה לניהול B.A.  
חשבונאות ומערכות מידע  
מנהל עסקים

הפקולטה למדעי החיים והבריאות  
סיעוד B.S.N.  
ביואינפורמטיקה B.Sc.

הפקולטה להנדסה ומדעי המחשב B.Sc.  
הנדסת אלקטרו-אופטיקה  
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה  
הנדסת תוכנה  
הנדסת מערכות תקשורת  
הנדסת תעשייה וניהול  
מדעי המחשב

שכר לימוד אוניברסיטאי | שנה ראשונה חינם לכוורי צבא ושירות לאומי

3239 \* | www.jct.ac.il

